แจ่ม พลศักดิ์วิเศษ อนุสรณ์

อนุสรณ์

ในงานพระราชทานเพลิงศพ

นางพลศักดิ์วิเศษ (แจ่ม รังคะรัตน)

ณ ฌาปนสถาน กองทัพบก

วัดโสมนัสวิหาร กรุงเทพมหานคร

วันจันทร์ ที่ ๔ กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๕๒๐

พระมหากรุณาธิคุณล้นเกล้า ฯ

เนื่องในงานฌาปนกิจศพ นางพลศักดิ์วิเศษ (แจ่ม รังคะรัตน) ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ พระราชทานเพลิงศพ ในวันที่ ๔ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๒๐

ทั้งนี้นับเป็นพระมหากรุณาธิคุณ และเกียรติยศอันสูงสุด แก่นางพลศักดิ์วิเศษ และวงศ์ตระกูล ข้าพระพุทธเจ้าพร้อมด้วยบรรดาญาติพี่น้อง บุตรหลานทุกคน ขอพระราชทานพระบรมราชวโรกาส กราบถวายบังคมแทบใต้เบื้องพระยุคลบาท ด้วยความรู้สึกสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณเป็นล้นพ้น หาที่สุดมิได้

ด้วยเกล้าด้วยกระหม่อมขอเดชะ

ข้าพระพุทธเจ้า

พล. ต. บุญ รังคะรัตน
จามรี หงส์ทอง
นายระดม รังคะรัตน
พล. ท. วีรพันธ์ รังคะรัตน
จิตรจูล รังคะรัตน
พ.อ. สวาท สุดตาสอน

ที่ พว. ๐๐๑๖/๑๙๘๕ สำนักพระราชวัง

๓ มิถุนายน ๒๕๒๐

เรื่อง ขอพระราชทานเพลิงเผาศพเป็นกรณีพิเศษ

เรียน พลโท วีรพันธ์ รังคะรัตน

อ้างถึง หนังสือ ที่ กห ๐๓๔๕ (๓๐๕)/๒๐๕๔ ลงวันที่ ๒ พฤษภาคม ๒๕๒๐

ตามหนังสือที่อ้างข้างต้น ขอให้นำความกราบบังคมทูลพระกรุณาขอพระราชทานเพลิงเผาศพ นางพลศักดิ์วิเศษ (แจ่ม รังคะรัตน) เป็นกรณีพิเศษ ณ เมรุวัดโสมนัสวิหาร กรุงเทพมหานคร ในวันจันทร์ ที่ ๔ กรกฎาคม ๒๕๒๐ เวลา ๑๗.๐๐ น. นั้น

สำนักพระราชวัง ได้นำความกราบบังคมทูลพระกรุณาทราบฝ่าละอองธุลีพระบาทแล้ว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานเพลิงเผาศพ นางพลศักดิ์วิเศษ เป็นกรณีพิเศษ

จึงเรียนมาเพื่อทราบ.

ขอแสดงความนับถืออย่างสูง

กัลย์ อิศรเสนา ณ อยุธยา

(นายกัลย์ อิศรเสนา ณ อยุธยา)

เลขาธิการพระราชวัง

กองพระราชพิธี

โทร. ๒๒๑๐๘๗๓

คำปรารภ

ในพิธีพระราชทานเพลิงศพ คุณแม่ นางพลศักดิ์วิเศษ (แจ่ม รังคะรัตน) เจ้าภาพทุกคนได้พิจารณาเห็นว่า น่าจะได้พิมพ์หนังสือเพื่อเป็นอนุสรณ์สำหรับเป็นที่ระลึกแก่บรรดาญาติมิตร และท่านผู้ที่เคารพนับถือทุกท่าน

เนื่องจากคุณแม่ได้ป่วยและถึงแก่กรรมด้วยโรคเบาหวาน และมีการแทรกซ้อนของไต จึงได้รวบรวมพิมพ์เกี่ยวกับเรื่องไต และความรู้เกี่ยวกับเบาหวาน นำมาลงในหนังสือเล่มนี้ และยังได้รับความกรุณาจาก พลเอก สิทธิ จิรโรจน์ ผู้ช่วยผู้บัญชาการทหารบก ได้กรุณาเขียนเรื่อง "**ความรักของฉัน**" นำลงในหนังสือเล่มนี้ด้วย นอกจากนั้นก็เป็นเรื่องของบุตร ที่ได้เรียบเรียงและเขียนไว้จึงได้นำมาลงเสียในเล่มเดียวกัน

หนังสือเล่มนี้ เจ้าภาพได้พิมพ์เป็นบรรณาการแก่ท่านผู้มีเกียรติและเคารพทุกท่านที่ได้ให้เกียรติแก่ นางพลศักดิ์วิเศษ (แจ่ม รังคะรัตน) ผู้ล่วงลับไปแล้ว หากคุณแม่ได้ทราบด้วยญาณวิถีว่าท่านผู้อ่านได้รับประโยชน์เพียงใดแล้ว ย่อมจะอนุโมทนากุศลจิตของญาติมิตร และผู้ที่สนใจดังปรากฏนามในหนังสือเล่มนี้ เจ้าภาพขอแสดงความขอบคุณอย่างสุดจะพรรณนาต่อท่านผู้เขียน และขอขอบคุณในความร่วมมือของผู้จัดการโรงพิมพ์ศูนย์การทหารราบ ค่ายธนะรัชต์ รวมทั้งเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องที่ได้ช่วยเหลือจัดพิมพ์หนังสือเล่มนี้เป็นรูปเล่มด้วยดี

นับตั้งแต่ได้เริ่มบำเพ็ญกุศลสวดพระอภิธรรมอุทิศให้คุณแม่ ตลอดจนกระทั่งถึงพิธีพระราชทานเพลิงศพนั้น ได้มีท่านผู้มีเกียรติและญาติมิตรมาร่วมให้เกียรติและความอนุเคราะห์หลายประการด้วยความเต็มใจ ทำให้เจ้าภาพรู้สึกซาบซึ้งในพระคุณครั้งนี้อย่างหาที่เปรียบมิได้ จึงขออาราธนาคุณพระศรีรัตนตรัย อีกทั้งสิ่งศักดิ์สิทธิ์ทั้งหลาย บันดาลให้ท่านเพียบพร้อมด้วยจตุพิธพร เจริญด้วย อายุ วรรณะ สุขะ และพละ ในชีวิตตลอดกาลนาน

ขอกุศลผลบุญที่ท่านทั้งหลาย ได้มีส่วนร่วมบำเพ็ญในครั้งนี้จงสัมฤทธิ์ผลอำนวยความสุขโสมนัสแด่ดวงวิญญาณของคุณแม่ในสัมปรายภพนั้นเทอญ.

● เจ้าภาพ

นางพลศักดิ์วิเศษ (แจ่ม รังคะรัตน)

ชาตะ : ๔ กันยายน พ.ศ. ๒๔๓๘

มตะ : ๒๔ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๒๐

สิริรวมอายุ ๘๒ ปี ๗ เดือน

ประวัตินางพลศักดิ์วิเศษ
(แจ่ม รังคะรัตน)

นางพลศักดิ์วิเศษ เกิดเมื่อวันที่ ๔ กันยายน พ.ศ. ๒๔๓๘ ที่บ้านอำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา เป็นบุตรี นายสวัสดิ์ กฤษณสุวรรณ และนางอู๊ด (อินทรกำแหง) มีพี่น้องรวมกัน ๕ คน คือ

๑. นางสาวแดง กฤษณสุวรรณ (ถึงแก่กรรม)
๒. นางพลศักดิ์วิเศษ (แจ่ม รังคะรัตน)
๓. นางสาวนกเอี้ยง กฤษณสุวรรณ (ถึงแก่กรรม)
๔. นางเจือ สิงหเสนี
๕. นายสาย กฤษณสุวรรณ

นางพลศักดิ์วิเศษ (แจ่ม รังคะรัตน) ได้สมรสกับร้อยเอก หลวงพลศักดิ์วิเศษ (รอด รังคะรัตน) บุตรหลวงสวัสดิ์สุพรรณ (พลับ รังคะรัตน) และนางจั่น (อินทะกนก) เมื่อ พ.ศ. ๒๔๕๕ ที่บ้านอำเภอเมืองนครราชสีมา มีบุตร ธิดา รวมทั้งสิ้น ๕ คน และบุตรบุญธรรม ๑ คน คือ

๑. พล.ต. บุญ รังคะรัตน สมรสกับนางกระแสร์ (ประภาสะโนบล)
๒. นางจามรี (รังคะรัตน) สมรสกับ พ.ต.อ. (พิเศษ) ถนอม หงส์ทอง
๓. นายระดม รังคะรัตน สมรสกับ นางนิตยา (เช็งสุทธา)
๔. พล.ท. วีรพันธ์ รังคะรัตน สมรสกับ นางเพ็ญพรรณ (วิฐาพร)
๕. นางจิตรจูล (รังคะรัตน) สมรสกับ นายลิขิต รัญเสวะ
๖. พ.อ. สวาท สุดตาสอน สมรสกับ นางยุพา (สุระพัฒน์)

นางพลศักดิ์วิเศษ (แจ่ม รังคะรัตน) มีอาการเป็นโรคเบาหวานมาเป็นเวลานาน แต่อาศัยที่ได้บำรุงรักษาตัว และปฏิบัติตามคำแนะนำของนายแพทย์อย่างเคร่งครัดมาโดยตลอด ท่านจึงอยู่เป็นมิ่งขวัญของลูกและหลานเหลนมาตลอดเวลาอันยาวนาน ท่านยังจำและพูดคุยกับลูกหลานทุกคนได้จนถึงวันสุดท้าย และได้จากไปโดยสงบ

ท่านได้เริ่มป่วยด้วยโรคเบาหวาน มีอาการค่อนข้างน่าวิตก เมื่อวันที่ ๑๔ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๒๐ ต่อวันที่ ๑๗ กุมภาพันธ์ ท่านจึงยอมให้ลูกนำตัวมารับการรักษาที่โรงพยาบาลพระมงกุฎเกล้า ฯ ปรากฏว่าท่านมีอาการของภาวะไตวาย หลังจากแพทย์ได้แก้ไขอาการของไตให้ดีขึ้นพอสมควร อาการของภาวะตับแข็งก็แซกซ้อนเข้ามาอีก ท่านได้ถึงแก่กรรมโดยสงบ เมื่อวันที่ ๒๔ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๒๐ เวลา ๑๓.๓๐ น. ณ โรงพยาบาลพระมงกุฎเกล้า สิริรวมอายุได้ ๘๒ ปี ๗ เดือน

หลานและเหลน ของ คุณย่า/คุณยาย

๑. ครอบครัว บุญ–กระแสร์

๑. นางรัชนี (รังคะรัตน) / นายเกรียงศักดิ์ โกศัยดิลก

๑. น.ส. จันทรัตน์ โกศัยดิลก ๒. นายอิสระ โกศัยดิลก

๒. ร.ท. วีรชัย รังคะรัตน / นางมัทณา (ลิมปิชาติ)

๑. ด.ช. ธนา รังคะรัตน ๒. ด.ช. ยังไม่ตั้งชื่อ

๓. นายบัญชา รังคะรัตน / นางจีรพันธ์ (อยู่สุข)

๔. น.ส. เรวดี รังคะรัตน

๒. ครอบครัว ถนอม–จามรี

๑. พ.ท.น.พ. กนกรส หงส์ทอง / นางบุญเสี่ยง (พงษ์สุวรรณ)

๒. น.ท. จุมพล หงส์ทอง ร.น. / นางกัลยา (ห่อทองคำ)

๑. ด.ญ. กัลบังหา หงส์ทอง ๒. ด.ญ. อังสนา หงห์ทอง

๓. นางนิ่มนวล (หงส์ทอง) / นายพยนต์ เทียนประเสริฐ

๑. ด.ญ. นงนาฎ เทียนประเสริฐ ๓. ด.ช. กัญจ์ เทียนประเสริฐ

๒. ด.ช. พร เทียนประเสริฐ

๔. พ.ต. โชคชัย หงส์ทอง / นางวัลย์ลดา (ศิลปบรรเลง)

๑. ด.ช. สิทธิโชค หงส์ทอง

๕. นายนพคุณ หงส์ทอง / นางรัชนี (วีระคีตานนท์)

๑. ด.ญ. อภิรดี หงส์ทอง ๒. ด.ญ. กีรติ หงส์ทอง

๖. นายทศพล หงส์ทอง / นางไสว (กฤษณสุวรรณ)

๑. ด.ญ. รำเพย หงส์ทอง ๓. ด.ญ. เสาวลักษณ์ หงส์ทอง

๒. ด.ญ. ปราณี หงส์ทอง

๗. นายเดชา หงส์ทอง / นางผกาวลี (อิศรางกูล ณ อยุธยา)

๓. ครอบครัว ระดม–นิตยา

๑. น.ส. นิรดา รังคะรัตน

๒. น.ส. วรรณพร รังคะรัตน

๓. น.ส. นวรัตน์ รังคะรัตน

๔. น.ส. พรรณรา รังคะรัตน

๕. น.ส. จุฬาภาณ์ รังคะรัตน

๔. ครอบครัววีรพันธ์–เพ็ญพรรณ

๑. นายเติมศักดิ์ รังคะรัตน / นางพรทิพย์ (ม้าไว)

๑. ด.ช. พันธุ์ศักดิ์ รังคะรัตน ๒. ด.ช. ณัฐพล รังคะรัตน

๒. นายจักรชัย รังคะรัตน / นางชโลมพร (เนียวกุล)

๑. ด.ช. จักรพัชร์ รังคะรัตน ๒. ด.ช. จักรพันธุ์ รังคะรัตน

๓. ร.ท. ไตรรัตน์ รังคะรัตน

๔. น.ส. พัชรี รังคะรัตน

๕. ครอบครัว ลิขิต–จิตรจูล

๑. นางไพลิน (รัญเสวะ) / ร.อ. มานะ ประภาศิริ

๑. ด.ญ. ระพีพร ประภาศิริ ๓. ด.ญ. นิภาพร ประภาศิริ

๒. ด.ญ. ศิวาพร ประภาศิริ

๖. ครอบครัว สวาท–ยุพา

๑. ด.ญ. สายสวาท สุดตาสอน

๒. ด.ญ. ยุพาวรรณ สุดตาสอน

ถ่ายคู่กับ ร.อ. หลวงพลศักดิ์วิเศษ

ประมาณปี พ.ศ. ๒๔๕๙

ถ่ายที่บ้านพักใน ค่ายจิระประวัติ นครสวรรค์
กับสามี และ บุตรสาว นางจามรี หงส์ทอง (ซ้าย)
และ จิตรจูล รังคะรัตน (ขวา) พ.ศ. ๒๔๗๓

ถ่ายร่วมกับบุตรชาย พล.ต. บุญ รังคะรัตน
นายระดม รังคะรัตน และ พล. ท. วีรพันธ์ รังคะรัตน

ประมาณปี พ.ศ.๒๔๘๖

ถ่ายร่วมกับ พล. ท. วีรพันธ์ รังคะรัตน
เมื่อ พ.ศ. ๒๔๘๔

△ บน ถ่ายร่วมกับญาติ - บุตร และหลาน ประมาณปี พ.ศ. ๒๕๐๘

△ ล่าง ถ่ายร่วมกับ บุตร - หลาน และเหลน พ.ศ. ๒๕๑๗

△ บุตรหญิง ชาย ถ่ายในวันบำเพ็ญกุศล สัตตมวาร
วันที่ ๓๐ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๒๐

△ บุตร—เขย และสะใภ้ ถ่ายในวันบำเพ็ญกุศล สัตตมวาร
วันที่ ๓๐ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๒๐

สารบัญ

อาลัยคุณพี่แจ่ม

ข้าพเจ้าได้รับความเศร้าสลดใจอย่างสุดซึ้ง เมื่อได้รับข่าวทราบว่าคุณพี่แจ่ม พลศักดิ์วิเศษ พี่สะใภ้ได้ถึงแก่กรรมเสียแล้วด้วยโรคเบาหวาน และจะได้มีการรดน้ำศพที่วัดโสมนัสวิหาร ในวันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๒๐ แม้ข้าพเจ้าจะป่วยด้วยโรคหัวใจ ก็พยายามไปที่วัดโสมนัส ฯ เพื่อรดน้ำศพและได้เห็นหน้าคุณพี่แจ่ม เป็นครั้งสุดท้ายในวันนั้นด้วย

แม้จะทราบดีว่าเป็นธรรมดาของสังขาร ซึ่งย่อมมีการเปลี่ยนไป กล่าวคือ ย่อมมีการเกิด แก่ เจ็บ และตาย เป็นธรรมดา ซึ่งไม่มีผู้ใดจะหลีกเลี่ยงได้ก็จริงอยู่ แต่ก็เป็นธรรมดาของปุถุชนโดยทั่วไป เมื่อผู้ที่เรารักและนับถือได้จากไป โดยไม่มีวันจะกลับมาเช่นนี้ ก็อดมิได้ที่จะเศร้าเสียใจและอาลัยในท่านผู้ที่เรารักนับถือ เช่น คุณพี่แจ่ม ได้จากไปนี้เสียมิได้ และเมื่อนึกถึงธรรมะในข้อที่ว่า การเกิด แก่ เจ็บ ตาย เป็นธรรมะประจำ-โลกผู้ใดจะหลีกหนีไม่พ้นแล้ว ก็ทำให้คลายความเศร้าเสียใจลงได้บ้าง

บัดนี้ พลโท วีรพันธ์ รังคะรัตน บุตรชายของคุณพี่แจ่ม ได้ส่งข่าวมาว่าจะได้ทำการฌาปนกิจศพ คุณพี่แจ่ม ในวันที่ ๔ กรกฎาคม ๒๕๒๐ และขอให้ข้าพเจ้าเขียนคำไว้อาลัย เพื่อรวบรวมลงพิมพ์ในหนังสืออนุสรณ์งานศพ คุณพี่แจ่ม สำหรับเป็นของชำร่วยแก่บรรดาญาติมิตร และผู้ที่รักนับถือ ซึ่งมาร่วมในงานฌาปนกิจศพคุณพี่แจ่ม ข้าพเจ้าจึงมีความยินดีสนองรับ ทั้งนี้ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งที่ข้าพเจ้าจะได้แสดงความกตเวทีต่อคุณพี่แจ่ม ผู้มีอุปการะคุณต่อข้าพเจ้าในสมัยเมื่อข้าพเจ้าอยู่ในวัยเยาว์ตลอดมา

คุณพี่แจ่ม พลศักดิ์วิเศษ กับข้าพเจ้า นอกจากจะเป็นญาติใกล้ชิดสนิทสนมกัน เนื่องจากท่านเป็นภรรยา พี่หลวงพลศักดิ์วิเศษ (รอด รังคะรัตน) ซึ่งเป็นบุตรคนเดียวของอาจั้น น้องสาวร่วมบิดามารดากับคุณพ่อหลวงราชอาญา (ทองอิน อินทะกนก)

บิดาข้าพเจ้า พี่หลวงพลศักดิ์วิเศษ ท่านเป็นคนโคราช ซึ่งได้มาเล่าเรียนที่กรุงเทพ ฯ และอาศัยบ้านท่านเจ้าคุณสิงหเสนีอยู่กระทั่งเรียนสำเร็จ ออกรับราชการเป็นนายทหารบก

สมัยโน้น ท่านเจ้าคุณสิงหเสนี มีบรรดาศักดิ์ เป็นพระยาประสิทธิศัลยการ สมุหเทศาภิบาล สำเร็จราชการมณฑลนครราชสีมา และเมื่อท่านย้ายเข้ามารับราชการในกรุงเทพ ฯ ก็มีลูกหลานของผู้ใกล้ชิดเข้ามาเล่าเรียนที่กรุงเทพ ฯ และอาศัยอยู่กับท่าน เท่าที่ข้าพเจ้าจำได้ รุ่นพี่หลวงพลศักดิ์วิเศษ มีอยู่ ๔ คน คือ พระนิติกรมประสิทธิ์ (เปลี่ยน อินทะกนก) พี่ข้าพเจ้า พี่ขุนสารักษรวิจารณ์ (อาจ อินทะกนก) บุตรคุณ-อาว์หลวงประจงพิจารณ์กิจ (แจ้ง อินทะกนก) น้องบิดาข้าพเจ้า พี่หลวงพลศักดิ์วิเศษ บุตรอาจั่น น้องสาวบิดาข้าพเจ้า และหลวงยุทธกาจกำจร (นาค) เมื่อสองท่านแรกเรียนสำเร็จวิชากฎหมาย และสองท่านหลังสำเร็จวิชาโรงเรียนนายร้อย จปร. แล้ว รุ่นข้าพเจ้าจึงได้เข้ามาเรียนที่กรุงเทพ ฯ และอาศัยบ้านท่านเจ้าคุณสิงหเสนี เป็นที่กินอยู่และหลับนอน พร้อมด้วยหลวงประพันธ์นิติสาร (ตรี สรสิงห์) หลานคุณป้าดี พี่ของบิดาข้าพเจ้า คุณคล้าย (สรพัฒน์) และคุณฤทธิ์ อุเทนสุต ๓ คนแรกเรียนกฎหมาย คนหลังเรียนมหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์ คณะรัฐศาสตร์

ก่อนเข้า ร.ร. กฎหมาย ข้าพเจ้าและหลวงประพันธ์นิติสาร เรียนที่โรงเรียนราชวิทยาลัยบางขวาง เมื่อสำเร็จ ม. ๘ แล้ว ข้าพเจ้าเข้ารับราชการที่กรมบัญชาการกลางมหาดเล็ก ส่วนหลวงประพันธ์นิติสาร เข้ารับราชการที่กระทรวงยุติธรรม คุณคล้าย รับราชการกรมไปรษณีย์โทรเลข

สมัยที่กำลังเรียนกฎหมายอยู่นี้ พี่หลวงพลศักดิ์ และคุณพี่แจ่ม ได้ย้ายมารับราชการในกรุงเทพ ฯ ประจำกรมทหารราบที่ ๑๑ รักษาพระองค์ ท่าพระจันทร์ และได้มาพักอาศัยอยู่ในบ้านท่านเจ้าคุณสิงหเสนีอีก

ตอนนี้เองที่ข้าพเจ้า และคุณพี่แจ่ม ใกล้ชิดสนิทสนมกันยิ่งขึ้น เพราะพี่พระ-นิติกรมประสิทธิ์ ได้รับแต่งตั้งเป็นผู้พิพากษามณฑลร้อยเอ็ด ซึ่งเดิมอยู่ร่วมเรือนกินอยู่

กับพี่พระนิติกรมประสิทธิ์ ซึ่งเป็นเรือนที่ท่านเจ้าคุณสิงหเสนีให้อยู่อาศัย ครั้นพี่พระนิติกรมประสิทธิ์ย้ายไปอยู่หัวเมือง ข้าพเจ้าหลวงประพันธ์นิติสาร และคุณคล้าย คุณฤทธิ์ จึงมาอยู่ที่หอนอก ติดกับถนนพระราม ๔ เดี๋ยวนี้ถูกตัดถนนและก่อสร้างเป็นอาคารร้านค้าไปแล้ว

ที่ว่าข้าพเจ้าใกล้ชิดสนิทสนมกับคุณพี่แจ่ม ก็เพราะท่านเจ้าคุณสิงหเสนี ให้ครอบครัวพี่หลวงพลศักดิ์วิเศษ มาอยู่เรือนข้างหลังซึ่งอยู่ในบริเวณหอนอกนี้ และหอนอกนี้ทราบว่าเป็นที่ว่าราชการของท่านเจ้าพระยายมราช (แก้ว สิงหเสนี)

ในตอนนี้เองข้าพเจ้าจึงได้อาศัยกับครอบครัวของคุณพี่แจ่ม โดยพวกเราช่วยกันออกค่าอาหารเดือนละ ๑๕ บาท คุณพี่แจ่มเป็นคนมีอารมณ์เยือกเย็น โอบอ้อมอารีใจกว้าง ให้ความเมตตาปราณีแก่น้อง ๆ ตลอดมา แม้ข้าพเจ้าเจ็บป่วยก็เป็นธุระเอาใจใส่ต้มข้าวต้มให้รับประทาน พร้อมทั้งหาผลไม้ให้รับประทานอยู่เสมอจนหายป่วย

ต่อมาเมื่อข้าพเจ้าสอบกฎหมายได้เป็นเนติบัณฑิต และย้ายไปรับราชการหัวเมืองร่วม ๒๐ ปี จึงได้มีโอกาสมาพบกันอีกครั้งหนึ่ง สมัยข้าพเจ้าเป็นอธิบดีผู้พิพากษาภาค ๔ มีสำนักงานอยู่ที่ศาลจังหวัดอุดรธานี ระหว่างนั้น พลตรี บุญ รังคะรัตน บุตรคนหนึ่งของพี่แจ่ม ได้รับแต่งตั้งไปเป็นผู้บังคับการจังหวัดทหารบกอุดรธานี

วันหนึ่งข้าพเจ้าจะต้องเดินทางไปพิจารณาคดีที่ศาลจังหวัดหนองคาย และรถประจำตำแหน่งซึ่งจะไปนี้ว่าง คุณพี่แจ่ม พร้อมด้วย พลตรี บุญ รังคะรัตน และภรรยาพร้อมทั้งภรรยาข้าพเจ้าซึ่งร่วมทางไปด้วย ในระหว่างทางเกิดอุบัติเหตุ โดยยางรถยนต์ระเบิดพลิกคว่ำหลายทอด ข้าพเจ้าเองได้รับบาดเจ็บไหปลาร้าหัก และซี่โครงเดาะ ๒ ซี่ คุณพี่แจ่มก็ได้รับบาดเจ็บ คือ สะบ้าหัวเข่าแพลงเดินไม่ได้หลายเดือน

ด้วยความโอบอ้อมอารี คุณพี่แจ่มจึงมีบุตรธิดา ตั้งตนเป็นหลักฐานได้ดีกันทุกคน อาทิ พลตรี บุญ รังคะรัตน, พลโท วีรพันธ์ รังคะรัตน เป็นต้น

คุณพี่แจ่มมีอายุยืนยาวได้เห็นบุตรหลานทุกคนตั้งตัวเป็นหลักฐาน ซึ่งนับว่าพี่แจ่มมีบุญมากยากที่จะมีผู้ใดเสมอเหมือน แม้พี่หลวงพลศักดิ์ จะได้ถึงแก่กรรมไปตั้งแต่บุตรธิดายังเยาว์วัยอยู่ แต่คุณพี่แจ่มก็สามารถเลี้ยงดูอบรมให้การศึกษาแก่บุตรธิดาได้เป็นอย่างดียิ่งและต่างมีหลักฐานทุกคน

ด้วยกุศลบุญราศรีดังกล่าวนี้ คุณพี่แจ่มย่อมไปสู่สุขคติภพโดยไม่ต้องสงสัย และในโอกาสนี้ข้าพเจ้าขออุทิศส่วนกุศลที่ข้าพเจ้าได้บำเพ็ญมา จงเป็นพลาปัจจัยให้ดวงวิญญาณของคุณพี่แจ่ม พลศักดิ์วิเศษ ประสบสุขคติ คือ ความสุข สงบ สว่าง ในสัมปรายภพ ชั่วกาลนาน เทอญ.

หลวงประจักษ์ศุภอรรถ

๑๕ พฤษภาคม ๒๕๒๐

รำลึกถึงคุณแม่

สมัยที่คุณแม่ยังสาว เราก็จำอะไรเกี่ยวกับท่านไม่ได้ เรามารู้เอาภายหลังว่าท่านแต่งงานกับคุณพ่อ เมื่อท่านอายุได้ ๑๖ ปี และคุณพ่อก็เป็นนายทหารสำเร็จจากโรงเรียนนายร้อยเพียงปีเดียว แม้ท่านทั้งสองจะอยู่ในตระกูลของผู้มีอันจะกิน แต่ก็มิได้ร่ำรวยอะไรนัก สมัยนั้นเราจึงคงไม่มีแม่นม หรือมีนมกระป๋อง ท่านจึงเลี้ยงพวกเราด้วยนมของท่านเองจนถึงเวลาอดนมทุกคน ถ้าคนไหนมีน้องตามมาเร็วหน่อย คนนั้นก็ต้องอดนมเร็วหน่อย คนไหนมีน้องห่างออกไปหรือเป็นคนสุดท้อง คนนั้นก็กินนมผสมกับกินข้าวอยู่จนวิ่งได้ก็มี ยังจำได้ถึงน้องหนึ่งหรือสองคน ที่ไปวิ่งเล่นได้ทั่วทิศพอกลับมาถึงบ้านก็มากินนม ความรักระหว่างลูกกับแม่ ซึ่งเริ่มต้นมาจากการนอนกินนมอยู่บนตักนับปีนั้น เป็นความรักที่ฝังลึกเกินกว่าที่จะฝึกอบรมด้วยวิธีอื่นใดได้

พวกเราเริ่มจะจำความได้ก็ต่อเมื่ออายุ ๔—๕ ขวบ และเข้าโรงเรียน เรื่องหนังสือที่เรียนเราจำไม่ได้เลยว่าเรียนอะไร แต่ที่ยังจำได้จนบัดนี้ก็คือ ทุกครั้งที่เรากลับมาจากโรงเรียน คุณแม่ต้องทำขนมหรือซื้อขนมไว้ให้เราได้กินเสมอทุกวัน และที่เราจำได้แม่นยำก็คือ สนามเด็กเล่นรอบ ๆ บ้าน (สมัยนั้นโรงเรียนยังไม่มีสนามเด็กเล่นเหมือนสมัยนี้) สนามเด็กเล่นของเราก็คือทุ่งนาหรือป่าละเมาะข้างทางที่กลับจากโรงเรียน หรือไม่ก็ตามใต้ถุนบ้านข้างเคียงของบ้านเราแล้วแต่ว่าใครจะเป็น เพื่อนนักเรียนกับบ้านไหน โรงทหารโคราช (นครราชสีมา) ในสมัยนั้นสำหรับพวกเรารู้สึกว่ามันใหญ่และกว้างขวางจริง ๆ ถนนในโรงทหารและใต้ถุนบ้านทุกหลังก็ล้วนแล้วแต่เป็นทราย จึงเป็นสนามเด็กเล่นของพวกเราได้เป็นอย่างดี วันไหนที่เราเลอะเทอะกลับมาจากการจับปลาหลดปลากระทิงในทุ่งนา หรือเป็นหนุมานคลุกฝุ่นมาจากข้างถนน คุณแม่ก็จะกุลีกุจอไล่ต้อนไปอาบน้ำถูสบู่และตรวจดูในหูหรือจมูกว่ามีโคลนหรือทรายเข้าไปอยู่หรือไม่ วันไหนเราไปแหย่รังแตนจนแตนมันไล่ต่อยเอาหัวโนกลับมา คุณแม่ก็กระวีกระวาดเอายาหม่องและ

สมุนไพรมาฝนทาให้ บางวันพวกเราก็ไปหัดกินลูกสลอดจนน้ำลายยืดกลับมา ท่านก็ต้องพาไปหาหมอ ส่วนคุณพ่อท่านรู้สึกว่าท่านจะไม่ใคร่สน หรือท่านจะเห็นว่าเป็นบทเรียนที่เราควรจะเรียนรู้ก็เป็นได้ รวมความว่าคนที่เป็นเดือดเป็นร้อนมากที่สุด เมื่อเราเดือดร้อนก็คือคุณแม่ คุณแม่มีความสุขก็เพราะท่านได้ปรนนิบัติสามีและลูก ๆ ตามหน้าที่ของท่าน นอกจากจะปรนนิบัติครอบครัวแล้วเรายังจำได้ว่าในระยะแรก ๆ ท่านยังต้องอุปการะเลี้ยงดูน้อง ๆ ของท่านอีกทุกคนจนกระทั่งโตเป็นฝั่งเป็นฝาไปในที่สุด

คุณแม่ไม่เคยเข้าโรงเรียน ซึ่งเป็นธรรมดาของหญิงชาวชนบทในสมัยนั้น แต่ท่านก็รักที่จะเรียนหนังสือด้วยตนเองจนท่านอ่านออกและเขียนได้ และอ่านเขียนได้อย่างดีที่สุด ท่านชอบอ่านมากที่สุดก็คือหนังสือประวัติศาสตร์ จำได้ว่าท่านชอบหนังสือประวัติศาสตร์สากล ของคุณหลวงวิจิตรวาทการมากที่สุด วีระบุรุษที่ท่านชอบพูดถึงก็คือนโปเลียน เราเคยนึกสงสัยว่าทำไมหนอท่านจึงสนใจนโปเลียนเสียจริง เมื่อเราโตขึ้นเราจึงคาดคะเนว่าท่านชอบนโปเลียนเพราะ

๑. นโปเลียนก่อร่างสร้างตัวมาจากเมืองบ้านนอก
๒. นโปเลียนเก่งทั้งรบและการปกครอง
๓. นโปเลียนรักแม่ของตนเองมาก
๔. นโปเลียนรักและอุปการะพี่น้องของตนเองทุกคน

และคุณแม่ก็พร่ำจะอบรมให้เราเป็นนโปเลียนให้จงได้ นอกจากเรื่องประวัติศาสตร์ ท่านก็ชอบเรื่องธรรมะธรรมโม ยิ่งในตอนปลายของชีวิตท่าน ซึ่งท่านไปวัดไม่ได้ ท่านก็ยิ่งฝังตัวอยู่กับหนังสือธรรมะทั้งหลาย และฟังวิทยุที่เป็นการเทศน์ และการอภิปรายเรื่องธรรมะแทบทุกวัน

ความรักที่จะให้ลูกทุกคนได้อยู่ในโรงเรียนที่ดีที่สุดนี้เอง เมื่อครอบครัวของเราย้ายเข้ามาอยู่ในกรุงเทพ ฯ ลูกชายทั้งสามคนจึงเข้าอยู่ในโรงเรียนวัดเทพศิรินทร์ และ

ลูกหญิงเข้าอยู่โรงเรียนสายปัญญา ซึ่งในสมัยนั้นนับว่าเป็นโรงเรียนมัธยมชั้นดีของกรุงเทพฯ โรงเรียนหนึ่ง และเพราะความรักที่จะให้ลูกเรียนนี้เอง เมื่อคุณพ่อย้ายไปรับราชการที่นครสวรรค์ และเชียงใหม่ ท่านจึงทิ้งเราไว้กับญาติที่กรุงเทพฯ ยกเว้นเฉพาะลูกผู้หญิงที่ต้องติดตามไปเรียนต่อในต่างจังหวัด ความสุขของพวกเราในขณะนั้นก็คือการปิดเทอมปลาย ซึ่งเราจะได้ขึ้นรถไฟกลับไปอยู่กับพ่อและแม่ที่บ้านนครสวรรค์ ๓ ปีที่นครสวรรค์ ในตอนหยุดเทอม แม้คุณแม่จะมีความสุขที่ลูก ๆ ทุกคน ได้มารวมพร้อมหน้ากัน แต่เราก็คงเริ่มนำความกังวลชนิดใหม่มาสู่คุณแม่พร้อมกันไปด้วย ขณะนั้นพวกเราเป็นเด็กรุ่น ๆ ขนาดอายุ ๑๖ ถึง ๑๘ ปี และในบริเวณโรงทหารก็เต็มไปด้วยลูกชายลูกหญิงของตั้งแต่ผู้บัญชาการกองพลลงไป ถึงผู้บังคับกองร้อย หยุดเรียนมาชุมนุมอยู่พร้อมกัน จึงอดไม่ได้ที่เราจะถูกคุณแม่เรียกไปเทศนา ปัญหาของพวกทีนเอจอันไม่แตกต่างกับสมัยนี้มากนัก

ในปีต่อมาคุณพ่อและคุณแม่ก็ย้ายไปอยู่เชียงใหม่ นับเป็นปีที่คุณแม่ต้องประสบการสูญเสียอันยิ่งใหญ่ที่สุดในชีวิตของท่าน คือ คุณพ่อได้ถึงแก่กรรมลงในเดือนมีนาคม พ.ศ. ๒๔๗๔ ซึ่งพวกลูก ๆ กำลังสอบไล่และใกล้จะกลับมาเยี่ยมบ้านอยู่แล้ว ความเศร้าโศกของคุณแม่และของพวกเราในขณะนั้นแสนสาหัสเหลือที่จะพรรณนาได้ ชีวิตอันสนุกสนานอย่างเด็ก ๆ ของพวกเราก็นับว่าสิ้นสุดลงในวันนั้นด้วย ข้าราชการซึ่งถึงแก่กรรมลงตามปกติ ในสมัยนั้นหาได้มีบำเหน็จตกทอดให้แก่ครอบครัวไม่ คงมีแต่เฉพาะเงินเดือนเดือนสุดท้ายกับค่าพาหนะในการกลับภูมิลำเนาเดิมเท่านั้น คุณแม่กลับไปอยู่นครราชสีมาอีกครั้งพร้อมกับลูกหญิง ลูกหญิงที่เรียนจบมัธยมหกก็ต้องรีบออกทำงานเพื่ออุปการะครอบครัว แม้ฐานะการเงินจะลำบากเพียงไร คุณแม่ก็ไม่เคยยอมให้ลูกผู้ชายออกจากโรงเรียนเทพศิรินทร์ก่อนจบมัธยม ๘ ทรัพย์สินที่มีอยู่ก็นำออกส่งเสียจนลูกสำเร็จการศึกษาแล้วได้ทำงานเป็นฝั่งเป็นฝาทุกคน คุณแม่เคยพูดเสมอว่า คุณพ่อและ

คุณแม่ไม่มีทรัพย์มรดกอะไรเหลือไว้ให้ลูก แต่ต้องการให้ลูกได้เรียนในโรงเรียนที่ดีที่สุด มีวิชาแล้วก็เหมือนมีทรัพย์อยู่นับแสน จะตกถิ่นฐานใดคงไม่แคลน ตามกลอนของสุน-ทรภู่ ความเสียสละและความมานะเด็ดเดี่ยวของคุณแม่ ที่จะให้การศึกษาอย่างเต็มที่แก่ลูก ๆ นับเป็นพระคุณอย่างสูงแก่พวกเรา และครอบครัวของเรา ครอบครัวตระกูล "รังคะรัตน" ซึ่งขณะนั้นมีเพียง ๖ คน รวมทั้งคุณแม่ ลูกชายทุกคนก็ควรจะระลึกถึงการเสียสละของลูกหญิงในกรณีนี้เช่นเดียวกัน

ด้วยอำนาจแห่งกุศลกรรมที่คุณแม่ได้ประพฤติและปฏิบัติมาโดยตลอด ทำให้เมฆหมอกแห่งความเศร้า และความลำเค็ญของชีวิตคุณแม่ผ่านไปในชั่วเวลา ๔—๕ ปี ต่อจากนั้นคุณแม่ก็เริ่มอบอุ่นอยู่ในความดูแลของลูก ๆ ซึ่งต่างบรรลุนิติภาวะและเลี้ยงตัวเองได้ คุณแม่อยู่กับครอบครัวของจามรีลูกสาวคนโตมาเกือบตลอดเวลา ๔๕ ปี เกือบจะกล่าวได้ว่าหลานสกุลหงส์ทองทุกคนโตมาในอ้อมแขนองท่านทีเดียว เมื่อหมดภาระในการเลี้ยงดูครอบครัวแล้ว ท่านก็ฝากตัวอยู่กับศาสนามากยิ่งขึ้น ท่านมักไปฟังเทศน์ และถือศีล ๘ อยู่ตามวัดใกล้บ้านทุกวันพระ เงินทองที่ลูก ๆ มอบให้ท่านเป็นค่าใช้จ่ายส่วนตัวประจำทุกเดือน ท่านก็มักใช้จ่ายไปในการบำรุงพระศาสนาเป็นส่วนมาก จำได้ว่าลูกหลานเคยซื้อนาฬิกาพกให้ท่านไม่รู้ว่ากี่ครั้งกี่เรือนเพื่อให้ท่านใช้ดูเวลาสำหรับฟังเทศนา และสนทนาธรรมทางวิทยุ พอเห็นนาฬิกาหายไป ถามท่านก็ตอบว่าถวายพระไปทุกที

นับตั้งแต่ไปทำบุญวันเกิดครบ ๘๐ ปี ให้ท่านที่วัดอ้อมน้อยเป็นต้นมา ท่านก็เริ่มรู้สึกตัวเองว่าสังขารของท่านถูกโรคเบาหวาน และโรคหัวใจ บั่นทอนกำลังกาย และกำลังใจของท่านมากขึ้นเรื่อย ๆ แม้นายแพทย์กนกรสหลานชาย ซึ่งดูแลรักษาท่านมาโดยตลอด จะพูดให้กำลังใจอย่างไรท่านก็รู้ตัวดี ท่านมักจะปรารภเสมอ ๆ ว่า "เวลาตายขอให้อยู่ใกล้ ๆ ลูกหลานนะ" เมื่อถึงวาระสุดท้ายท่านก็ได้สิ้นใจโดยสงบ จนลูกหลาน ๔—๕ คน ที่นั่งเฝ้าท่านอยู่เกือบไม่รู้ตัว

ขออำนาจแห่งกุศลผลบุญที่คุณแม่ได้กระทำมาโดยตลอดเวลา จงดลบันดาลให้ดวงวิญญาณของคุณแม่ไปสู่สุขคติสถานในสัมปรายภพด้วยเถิด และหากว่าชีวิตในโลกหน้ามีจริงก็ขอให้ลูกได้ไปเกิดเป็นลูกของแม่และพ่อเช่นเดิมอีก ซึ่งแม้ชีวิตจะต้องผจญกับความสุขและความทุกข์ตามธรรมดาโลก ลูกทุกคนก็ยินดีผจญความทุกข์นั้นด้วยใจสงบและปลาบปลื้มว่าได้เกิดมาเป็นลูกของแม่

ลูกของแม่

พล.ต. บุญ รังคะรัตน

ระดม รังคะรัตน

พล.ท. วีรพันธ์ รังคะรัตน

พ.อ. สวาท สุดตาสอน

อาลัยแม่

ลูกไม่ได้คิดเลยสักนิดว่า แม่จะจากลูกไปง่ายดายและรวดเร็วถึงปานนี้ แม่ของลูกยังแข็งแรง ผ่องใส พูดคุยกับลูกทุกคืนหลังอาหารเย็นแล้ว แม้ว่าหูและตาจะไม่ดีเท่าเดิม สังขารเสื่อมไปตามวัย ก็ยังแสดงถึงความสมบูรณ์ร่าเริงคุยหัวเราะขบขันบทบาทของนักแสดงในโทรทัศน์ หรือมิฉะนั้นก็คุยถึงเหตุการณ์บ้านเมือง เรื่องพระเทศน์ เรื่องของลูกหลานเมื่อยังเล็ก ๆ กันอยู่ ชื่นชมบารมีของในหลวง สมเด็จฯ เจ้าฟ้าทุกพระองค์ แม้ประวัติศาสตร์เท่าที่จำได้ แต่ก็จำแม่นเป็นส่วนมาก ไม่ได้มีอาการป่วยไข้เหมือนคนแก่ทั้งหลายเอาเลย สมองยังดี เก็บเงิน จ่ายเงิน ซื้อกับข้าว ทำกับข้าวมีหลานเป็นลูกมือ เช้าจะลุกขึ้นล้างหน้า หวีผม แต่งตัวเรียบร้อยมาคอยดูอุ่นกับข้าว จัดทำกินเองเป็นปกติธรรมดา กลางวันพัก เย็นอาบน้ำ แต่งตัว ผลัดเปลี่ยนเสื้อผ้า ไม่เคยหลงลืมงานประจำวันว่าจะทำอะไรบ้าง แม้ฟังวิทยุก็รู้ว่าวันไหนจะฟังเรื่องอะไร ปิดเปิดเอง แม่เริ่มอ่านหนังสือไม่ค่อยเห็นมาประมาณสองปีก็เลิกอ่าน ฟังวิทยุอย่างเดียว มีข่าวพิเศษในหนังสือพิมพ์หรือจดหมายจากใครก็ให้หลานอ่านให้ฟัง แม่เป็นคนรอบรู้เฉลียวฉลาดทั้งที่ไม่เคยเข้าโรงเรียน หัดเขียนหัดอ่านโดยพวกน้อง ๆ ของท่านสอนให้

เมื่อวันที่ ๒๕ ธันวาคม ๒๕๑๙ ลูกได้นัดหลาน ๆ ทุกครอบครัวให้ทำอาหารมากินร่วมกันที่สนามหญ้าหน้าบ้าน เพราะเกรงว่าวันขึ้นปีใหม่พวกเขาจะมีกิจที่ต้องทำร่วมกับคนอื่น ๆ จะหาเวลามารวมกันยากนัก แม่แต่งตัวด้วยผ้าใหม่สวยงามมานั่งรวมคุยด้วยหลานเหลน และถ่ายรูปกันไว้เป็นหมู่ กับคุณยายคุณทวด ภาพเหล่านั้นยังมีอยู่ หลาน ๆ ก็เอาของขวัญปีใหม่มาให้ทุกคน แม่ยังร่าเริงแจ่มใสอยู่ แม่เป็นคนเคร่งอนามัย รู้จักรักษาตัวสะอาด ผักสดต้องแช่ด่าง อาบน้ำอุ่น เช้าต้องใส่เสื้อชั้นนอกพันคอ นั่งดูเขาทำกับข้าวอุ่นของ เพราะอากาศตอนเช้ามักเย็น ลมพัดแรง เมื่อยามที่ลูกคลอดหลาน

ถึง ๗ คน และคลอดที่บ้านมีหมอและนางพยาบาลมาดูชั่วระยะจะคลอด เมื่อคลอดแล้ว แม่จะเสมือนนางพยาบาลดูแลรักษาทั้งลูกทั้งหลานทะนุถนอมไปเดือนหนึ่ง จนกว่าลูกจะไปทำงานได้ มีหลานป่วยหนักเป็นไข้รากสาดอยู่ ๒ คน ป่วยอยู่บ้าน แม่จะเฝ้าห่วงใยดูแลป้อนข้าวป้อนนมจนหายซึ่งใช้เวลานาน และหลานเป็นไส้ติ่งต้องผ่าตัด ๒ คน ก็ได้แม่ช่วยดูแลรักษาพยาบาลเมื่อกลับมาอยู่บ้าน แม่ทุกข์ยากลำบากมาเหลือแสน กว่าหลานทั้งหมดจะโตไปโรงเรียนได้ทุกคน หากลูกไม่มีแม่เสียคนเดียวลูกจะรับราชการมาได้ไม่ตลอด

แม่อยู่กับลูกมาตั้งแต่เริ่มตั้งครอบครัว ระยะต้นประมาณ ๑๖ ปี เคยไปอยู่กับพี่คนโต (พลตรี บุญ รังคะรัตน) ประมาณปีกว่าก็เอาหลานคนโตไปอยู่ด้วย จนพี่คนโตแต่งงานมีครอบครัวไปแล้ว จึงได้กลับมาอยู่กับลูกตามเดิม เมื่อหลานโตไปโรงเรียนได้หมดแล้ว พอดีลูกบุญธรรม (พ.อ. สวาท สุดตาสอน) สำเร็จไปรับราชการแพทย์ทหารแถวภาคอีสาน แม่จึงไปอยู่กับเขาประมาณ ๑๕ ปี เขาต้องการทดแทนบุญคุณแม่และอยากให้สุขสบายขึ้นบ้าง เพราะเหนื่อยยากมานาน จนเขาแต่งงานมีครอบครัวเป็นหลักฐานจึงได้กลับมาอยู่กับลูกอีก เป็นช่วงสุดท้ายของชีวิตแม่อีก ๑๔ ปี ส่วนลูกคนอื่น ๆ ก็ไปอยู่เป็นการเยี่ยมเยียนไม่เกินบ้านละ ๔–๕ วัน แม้เมื่ออยู่กับลูกบุญธรรมไม่ว่าเมืองไหน โรงเรียนปิดภาคก็จะมีหลาน ๆ ไปพักด้วยทุกปีไม่เว้น

ในระยะหลังเมื่อประมาณ ๓–๔ ปีมานี้ แม่เคยบอกหลายหนให้ลูกลาออกจากราชการมาอยู่กับแม่ จะได้ดูแลบ้านเรือนลูกหลานให้มันเรียบร้อย จะไปทำอยู่ทำไมในเมื่อลูกทั้ง ๗ คนมีงานทำมีครอบครัวเป็นหลักฐานควรจะได้พักผ่อน สงสารว่ามาสร้างบ้านเรือนไว้น่าจะได้มาอยู่ให้สุขสบายแม่ก็แก่แล้ว บ้านที่สร้างนี้อยู่นอกเมือง ลูกจะได้มาอยู่บ้างก็เสาร์อาทิตย์ โรงเรียนปิดเทอม เปิดโรงเรียนก็ต้องมาอยู่บ้านในเมืองใกล้ที่ทำงานที่บ้านนอกเมืองก็มีหลานอยู่ในบริเวณเดียวกันสองครอบครัว มีเนื้อที่กว้างขวาง

อากาศดี สุขสงบ มีพร้อมทุกอย่างที่จะอำนวยความสุขสบายให้แก่แม่ ลูกได้บอกแม่ว่าอยากจะทำงานจนปลดเกษียณจะได้บำนาญมากขึ้นบ้าง และจะมีเกียรติที่รับราชการมานาน ไหน ๆ ก็ทำมาแล้วแต่ต้น งานก็ไม่หนักหนาอะไรพอสู้ได้ ลูกไม่ได้เฉลียวใจเลยว่าถ้าลูกรอให้เขาปลดเกษียณนั้น แม่จะอายุเท่าไร ลูกคิดแต่อายุของลูกท่าเดียว ลูกช่างโง่เขลา เห็นแก่ตัว และยังคิดเสมอว่าแม่จะยังมีอายุยืนยาวต่อไปอีกไม่มีกำหนด คงจะได้อยู่กับแม่ตอนแก่ไปอีกนาน

ลูกปลดเกษียณได้เพียง ๖ เดือนเท่านั้น ตัวเองก็เริ่มป่วยด้วยโรคปอดและหลอดลมอักเสบอยู่ ๒ เดือน ยังนึกว่าตัวเองจะตายเสียก่อนแม่กระมัง ถึงกับจะประชุมลูกบอกกล่าวเรื่องข้าวของเงินทองที่แม่ยังมีอยู่บ้างให้เขารู้ไว้ก่อนชั้นหนึ่ง แม่เริ่มกระเสาะกระแสะแต่ยังทำอะไรได้เหมือนเดิม จนหนักมากลูกและหลานไม่มีทางรักษาเองได้จึงต้องเข้าโรงพยาบาล ๕ สัปดาห์เท่านั้นที่แม่ลูกไม่ได้ เรียกว่าล้มแล้วลุกไม่ได้อีกเลย แม่อยากมาตายบ้าน แต่ลูกหลานจะทนดูความทุกข์ทรมานเจ็บปวดโดยไม่ได้รักษาพยาบาลจนถึงที่สุดได้อย่างไร ลูกไม่เคยเห็นใครที่สิ้นใจไปต่อหน้าเหมือนแม่เลย แม่สิ้นใจอย่างสงบนิ่งไม่มีทุรนทุรายเลยตลอดเวลา ไม่ลืมตาอีกแล้วสี่ชั่วโมงครึ่ง ลืมตาดูลูกและหลานเมื่อสองโมงเช้าเป็นครั้งสุดท้าย พอบ่ายโมงกว่าแม่ก็สิ้นใจ ตัวยังอุ่นยังอ่อน ก้มลงไปใกล้แม่ไม่มีกลิ่นของคนป่วยเจ็บเลย แม่เหมือนคนนอนหลับไปแล้วจะไม่ตื่นอีก รู้สึกถึงความเยือกเย็นนิ่งงันในหัวใจตัวเอง เมื่อกลับบ้านอยู่คนเดียวในตอนกลางคืน รู้สึกถึงความสูญเสียที่ไม่เคยเป็น ลูกเสียใจ เศร้าใจ ลูกคร่ำครวญในใจ สะอึกสะอื้นร้องไห้ เมื่อบรรจุศพแม่แล้ว กลับไปอยู่บ้าน ลูกมีความว้าเหว่เงียบเหงา ห้องที่แม่เคยนั่งเคยนอนดูมันโล่งโถงวังเวงจะไม่ได้ยินเสียงของแม่เรียกหาลูกเรียกหาหลานอีกต่อไป เอารูปของแม่ตั้งไว้ในห้องพระ มองไปเมื่อไรมันมีความรู้สึกเสียว ๆ ในใจตนว่าตนนั้นยังไม่ได้ทดแทนพระคุณของแม่เต็มที่ แม่เคยบอกลูกว่า ลูก ๆ ให้เงินแม่มามีซื้อกินอยู่สุขสบาย

อย่างนี้ดี ไม่ต้องกรวดน้ำ แล้วไม่รู้ว่าได้กินหรือเปล่า ต่อไปนี้แม่จะได้รับแต่การกรวดน้ำในบุญกุศลที่ลูกได้ทำและระลึกถึงแม่ ทำไมแม่จึงไม่อยู่อีกสักห้าปีสิบปี ลูกตั้งใจจะพาแม่ไปเที่ยวที่นั่นที่นี่ตามประสาคนแก่ทั้งแม่ทั้งลูก ลูกพร้อมทุกอย่างที่จะทำให้แม่ได้แล้ว แต่มันก็ไม่ทันเวลาเสียแล้ว

แม่มีความเมตตากรุณาต่อลูก หลาน เหลน เป็นปกติสม่ำเสมอ มีใครไปเยี่ยมต้อนรับขับสู้หาข้าวหาปลาให้กินอยู่เห็น ๆ ก่อนป่วยมาก คุยได้นาน ๆ ใครได้มาเยี่ยมจะชื่นใจกลับไปและระลึกนึกถึงแม่ทุกคนไป บุญกุศลที่แม่เคยทำไว้ก็มากล้น เลี้ยงดูผู้คนมาก็มากมาย อยู่ที่ไหนก็มีผู้รู้จักมากหน้า รวมทั้งญาติพี่น้องแทบจะทุกสาย บุญใด ๆ ที่แม่เคยทำมาจงช่วยบันดาลให้แม่ได้ไปสู่สุคติภพเถิด หากจะต้องไปเกิดอีกในชาติใดขอให้แม่ได้เป็นแม่ของลูกทุกชาติ ๆ ไป.

จากลูก

จามรี หงส์ทอง

มาตาสดุดี

กราบแทบเท้าคุณแม่ไว้จากใจลูก
ซึ่งพันผูกรำลึกนึกถึงแม่
รักอ่อนหวานท่วมท้นล้นดวงแด
โอ้รักแม่รักยิ่งกว่าสิ่งใด

เพราะถ้าแม้นแผ่นดินนี้ ไม่มีแม่
เป็นของแน่จะมีลูกได้ไฉน
ถ้าแม่ไม่ให้ความรักสลักใจ
ลูกคงไม่เติบโตจนโอฬาร

แม่แผ่เอื้อลูกรักประจักษ์หลาย
และสืบสายรักไม่เว้นถึงเหลนหลาน
ใครจะเทียบแม่ได้ในจักรวาล
พระคุณซ่านซาบอยู่มิรู้คลาย

สุดคิดถึง.........คะนึงจิต.........สุดคิดถึง
คุณแม่ซึ่งจากลูกไปไม่รู้หาย
ร่มโพธิ์ทองคุ้มเกล้า.........เศร้าเสียดาย
คุณแม่อยู่ลูกสบายกายกมล

คราคุณแม่จากลูกไปในวันนั้น
คงคืนกลับสู่สวรรค์ด้วยกุศล
บุญเพรงเพ็ญพร้อมสรรพ์บันดาลดล
ตลอดชนม์คุณแม่ทำแต่กรรมดี

ขอทวยเทพเทวัญในชั้นฟ้า
อารักขาคุณแม่ให้ได้สุขศรี
จะอยู่แห่งหนใดในธาษตรี
สังสิทธีสัมปัตติวิภาดา

กราบแทบเท้าคุณแม่ไว้จากใจลูก
ซึ่งพันผูกคิดถึงคะนึงหา
ไม่มีวันลืมการุณคุณมารดา
ทุกเวลาตลอดไปจนวายวาง

จากลูก

จิตรจูล รังคะรัตน

อาลัยรักคุณยาย

เช้าวันที่ ๒๔ มีนาคม ๒๕๒๐ หลานได้ขึ้นไปเยี่ยมดูอาการของคุณยายอย่างปกติด้วยจิตใจที่วิตกกังวลกว่าทุกเช้าที่ผ่านมาเดือนหนึ่งเต็ม ๆ เพราะได้ขออนุญาตแพทย์ผู้รักษาพาคุณยายออกมาจากห้องผู้ป่วยอาการหนักเมื่อวันก่อน ทั้ง ๆ ที่คุณยายยังอยู่ในสภาพที่จำต้องได้รับการดูแลอย่างใกล้ชิดจากแพทย์และพยาบาลตลอดเวลา เมื่อได้ปรึกษาบุตรหลานที่เข้ามาเฝ้าเยี่ยมอาการอยู่ภายนอกห้องผู้ป่วยอาการหนัก ซึ่งเยี่ยมได้แต่เพียงสายตาที่มองผ่านหน้าต่างกระจก กันดูแล้วต่างก็มีความเห็นตรงกันว่า คุณยายได้ทรมานกับความเจ็บปวดทางกายมามากแล้ว อย่าได้ทรมานคุณยายทางจิตใจต่อไปอีกเลย ขอให้บุตรหลานได้มีโอกาศพลิกตัวบีบนวดพยาบาลคุณยายกันอีกสักครั้ง แม้จะรู้ว่าช่วงหลังนี้จะสิ้นเพียงชั่ววันเท่านั้นก็ตาม ทำให้หลานต้องขอร้องแพทย์ทั้ง ๆ ที่รู้ว่าไม่ควร แต่แพทย์ผู้รักษาตลอดถึงพยาบาลทุกคนที่ได้ให้ความกรุณาต่อคุณยายมาโดยตลอด ต่างทราบถึงภาวะทางจิตใจของทุกฝ่ายดี คุณยายจึงได้กลับขึ้นมายังห้องป่วยเดิมอีกครั้ง

เช้านี้คุณยายเริ่มหอบตื้น ๆ ชีวิตการเป็นแพทย์มาเกือบยี่สิบปีของหลาน บอกให้รู้แต่วินาทีนั้นว่า วันที่หลานกลัวและพยายามวิ่งหนีมันมาตลอดเดือนเต็ม ๆ นั้น บัดนี้มันได้มายืนขวางหน้าอยู่อย่างประชิดตัวเสียแล้ว กลับออกไปดูบันทึกอาการของพยาบาลพิเศษ ที่เฝ้าคุณยายมาตลอดคืน จึงได้รู้เพิ่มขึ้นอีกว่าคุณยายความดันโลหิตลดต่ำลงจนอยู่ในสภาพภาวะการไหลเวียนเลือดล้มเหลวเมื่อกลางดึก จนต้องตามแพทย์เวรมาให้การรักษาจนความดันโลหิตกลับสูงขึ้นมาได้เล็กน้อย หลานโทรศัพท์สั่งงานขึ้นไปที่แผนกหากมีเรื่องด่วนขอให้ติดต่อมาที่ห้องป่วยของคุณยาย เพราะสภาพจิตใจไม่อยู่ในสภาวะที่จะติดต่อสั่งงานกับผู้ใดได้ในขณะนั้น กลับมาข้างเตียงจับแขนคุณยายบีบเบา ๆ และถามด้วยคำถามเดิมที่ใช้มาประจำทุกเช้า "คุณยายเป็นอย่างไรบ้างครับ"

คุณยายลืมตาขึ้นช้า ๆ ดวงตาที่เหลืองจัดด้วยดีซ่านนั้นแห้งผากกว่าวันก่อน ๆ "ยายเหนื่อย" เสียงนั้นเบาจนเกือบจะไม่ได้ยิน คุณยายหลับตาต่อด้วยสีหน้าที่เงียบสงบ ไม่มีรอยยิ้มแสดงความดีใจในการมาเยี่ยมดังที่เคย และนั่นก็คือคำพูดคำสุดท้ายของคุณยายที่พูดกับหลานคำเพียงสองคำนั้นเป็นทั้งคำบอกเล่าอาการและคำลาที่สมบูรณ์ที่สุดของคุณยาย ในชั่วชีวิตของคนเราไม่ว่าจะอยู่ในฐานะและสภาพเช่นใด การดิ้นรนเพื่อให้มีชีวิตอยู่ในสังคมของโลกได้พอสมอัตภาพ นั้นเป็นความทุกข์และภาระอันใหญ่หลวงและยาวนานนัก ความสุขที่ผ่านเข้ามาในชีวิตนั้นดูเสมือนจะเป็นบทแทรกเพียงชั่วครั้งชั่วคราวเท่านั้นหาความจีรังยั่งยืนมิได้ แปดสิบกว่าปีในชีวิตของสตรีผู้หนึ่ง ที่ให้ความเป็นแม่แก่บุตรธิดามากกว่าหกสิบปี ให้ความเป็นยายเป็นย่าแก่หลาน ๆ มากกว่าสี่สิบปีนั้นย่อมเป็นความเหนื่อยยากที่มิอาจประมาณได้ด้วยมาตราชั่งตวงวัดใด ๆ คุณยายยังต้องมาเหนื่อยซ้ำในบั้นปลายของชีวิตด้วยโรคาพยาธิภัย ซึ่งเกินกำลังที่วิทยาการทางแพทย์จะหมุนคืนให้กลับสู่สภาพเดิมได้ คุมยายจึงหนีความจริงไปไม่พ้น คุณยายไม่เคยแสดงความท้อถอยในชีวิตให้หลานเห็นเลย หลานรู้ว่าคุณยายเจ็บปวดทั่วตัวมากเพียงใด แต่ไม่เคยเลยที่คุณยายจะปริปากบอกกับใคร เมื่อรุกเร้าถามหนักเข้าด้วยความสงสารของหลานคุณยายก็จะบอกเพียงให้ตรวจเอา ถ้าหลานสามารถตรวจวัดความเจ็บปวดของคุณยายได้ด้วยเครื่องมือแพทย์ชนิดใดก็ตามซึ่งหากมีจริง ความเจ็บปวดขนาดนั้นคงไม่อาจมีใครที่อายุเท่านี้จะทานทนอยู่ได้

คืนหนึ่งในห้องผู้ป่วยอาการหนัก คุณยายเอ่ยเบา ๆ ออกมาประโยคหนึ่ง "เอาปืนมายิงยายเสียเถอะ อย่าให้ยายทรมานอยู่อีกเลย" คำพูดของคุณยายเหมือนกระสุนที่ยิงทะลุผ่านหัวใจของหลาน น้ำตาซึมออกมาโดยไม่รู้ตัว สมองคิดแต่เพียงว่าเจ้าเป็นหมอเจ้าหมดความรู้ความสามารถแล้วหรือ ที่จะช่วยให้คุณยายพ้นทุกข์ทรมานจากโรคที่รุมเร้าอยู่นี้ได้ หลานยอมรับว่ากำลังแขนของหลานมิอาจยื้อยุดคุณยายให้พลุดพ้นออกมาจากกฎของโลกได้

อีกคืนหนึ่งคุณยายพูดลอย ๆ ขึ้นมาเบา ๆ เมื่อหลานก้มลงไปฟังข้าง ๆ ปาก "นี่ยายน่ะอดทนมากแล้วนะ จะให้ยายทนไปถึงไหน"

ความทรมานเจ็บปวดทางกายของคุณยายนั้นไม่ได้มากไปกว่าความปวดร้าวทางใจของหลานเลย ด้วยญาณใดก็ตาม โปรดขอให้คุณยายได้รับทราบไว้ด้วยเถิด

ตั้งแต่หลานจำความได้ หลานมีแม่ที่กกกอดอุ้มเลี้ยงมาสองคนด้วยกัน ใกล้ชิดด้วยรู้สึกทางสัมผัสเท่าเทียมกัน พอหลานเริ่มพูดได้หลานจึงเรียกว่า "แม่" คนหนึ่งและ "แม่ใหญ่" อีกคนหนึ่ง ยามหลานหิวหลานจะหยุดร้องด้วยน้ำนมแม่ หรือไม่ก็อ้อมกอดและการป้อนของ "แม่ใหญ่" จนเมื่อหลานโตมีน้องแล้วจึงรู้ความว่าบางครั้งน้อง ๆ ก็หยุดร้องได้ด้วยการดูดนมคุณยาย ความผูกพันธ์ที่แน่นสนิทแต่แรกเกิดจึงเพิ่มพูนฝังลึกอยู่ในสายจิตสายใจตลอดมา คุณยายให้แต่ความโอบอ้อมและเอื้ออารีต่อหลานทุกคนเสมอเท่าเทียมกัน วิตกทุกข์ร้อนกังวลกับความเจ็บไข้ของหลาน ๆ เมื่อหลานล้มป่วยถึงต้องผ่าตัดด้วยโรคไส้ติ่งอักเสบเมื่ออายุเพียงสิบกว่าขวบ คุณยายก็เป็นคนอุ้มพยุงพาหลานไปโรงพยาบาล และอยู่เฝ้าดูแลหลับนอนอยู่ในโรงพยาบาลจนหลานหายดี หลานคนอื่น ๆ ที่ป่วยไข้อาการหนักหนาเพียงไร ก็ได้รับการดูแลรักษาอย่างใกล้ชิดจนรอดพ้นจากโรคภัยเติบโตกันมาจนถึงทุกวันนี้ คำอบรมสั่งสอนที่คุณยายถ่ายทอดให้กับหลาน ๆ ทุกคนนับเป็นพรอันประเสริฐที่เสริมและสร้างกำลังกาย กำลังใจ บุคลิกภาพของหลาน ๆ ให้ดำรงชีวิตอยู่ในสังคมต่าง ๆ กันอย่างมีเกียรติ คุณยายรักความสะอาดเรียบร้อยและพิถีพิถันในทุก ๆ เรื่อง คุณยายไม่เคยหลงลืมกับเรื่องในอดีตทุก ๆ เรื่องของหลาน ๆ แม้จะผ่านไปแล้วนานถึงสามสิบสี่สิบปี คุณยายเป็นคนร่าเริงคุยสนุกกับทุกคน ความทุกข์ยากลำบากในอดีต ทำให้คุณยายไม่เคยใช้เงินสิ้นเปลืองไปในสิ่งฟุ่มเฟือยใด ๆ เลย คุณลักษณะอันประเสริฐนี้ทำให้หลานของคุณยายทุกคนไม่มีใครเห่อเหิมฟุ้งเฟ้อ หรือมัวเมาอยู่ในอบายมุขเลย คุณยายให้ความรักความอบอุ่นกับหลานเมื่อว้าเหว่ให้ความเมตตา

อารี และปลอบประโลมเมื่อหลานมีทุกข์ ให้ความปลื้มปีติยินดีกับหลานเมื่อมีสุข คุณยายจำได้แม้แต่อาหารที่หลานแต่ละคนชอบ ให้อยู่ไกลแสนไกล คุณยายก็จะทำอาหารฝากคนนำไปให้เมื่อนึกถึง พระคุณของคุณยายเปรียบเสมือนน้ำค้างที่พรมพร่างให้ความชุ่มชื้นแก่พันธุ์ไม้ตลอดทุกคืนอย่างเสมอต้นเสมอปลาย ตั้งแต่หลานทุกคนรู้ความจนถึงวาระสุดท้าย เสียงหัวเราะของคุณยายยังฝั่งหูหลานทุก ๆ คน เสมือนคุณยายยังไม่ได้จากพวกเราไป ไม่มีหลานคนใดเคยเห็นคุณยายร้องไห้ แม้ในระยะสุดท้ายที่หลาน ๆ ต่างก็รู้ว่าคุณยายต้องทนทุกข์อยู่กับความเจ็บปวดอย่างแสนสาหัสก็ตาม คุณยายเป็นตัวอย่างของการเป็นผู้อดทนแม้ลมหายใจท้ายสุด หลานทุกคนจะระลึกถึงคุณยายตลอดไปในยามตกทุกข์หรือท้อถอยซึ่งต้องการพลังใจ และความอดทน คุณยายมีความเกรงใจต่อผู้อื่นตลอดมา แม้ในขณะที่กำลังป่วยหนักและเจ็บปวดรวดร้าวไปทั้งกาย คุณยายยังมิกล้าแม้จะเรียกพยาบาลมาช่วยพลิกแขน, ขา ให้พ้นจากความทรมานนั้น แม้จะเหนื่อยจนเกือบไม่มีแรงพูด คุณยายยังถามว่าพยาบาลที่ผลัดเปลี่ยนกันมาดูแลนั้นเขาได้กินข้าวกันหรือยัง คุณยายจะนึกถึงผู้อื่นก่อนเสมอเช่นนี้ตลอดมา คุณยายป่วยเป็นโรคเบาหวานมากว่ายี่สิบปี คุณยายรักษาสุขภาพและเชื่อฟังแพทย์อย่างเคร่งครัดโดยตลอด คุณยายตรวจปัสสาวะได้เอง และเอาใจใส่คอยสังเกตอาการเปลี่ยนแปลงของร่างกายโดยละเอียดเสมอมา ควบคุมอาหารอย่างเข้มงวด และไม่เคยละเว้นการกินยาเอาเองโดยแพทย์มิได้สั่งเลย กลับวิตกกังวลว่าจะขาดยา และมักขอมาเก็บสำรองไว้ก่อนหมดเสมอ จึงทำให้คุณยายมีอายุยืนนานมาได้โดยไม่เคยล้มเจ็บด้วยโรคร้ายแรงใด ๆ คุณยายไม่เคยเบื่อหน่ายหวาดกลัวการเจาะเลือดตรวจ ซึ่งทำเป็นระยะ ๆ มาตลอดการรักษาอันยาวนานนั้นเลย คุณยายไม่เคยท้อแท้ต่อการรักษาโรคที่ไม่มีทางหายขาดนี้ และเมื่อมีโรคอื่นแทรกแซงเข้ามา คุณยายก็จะรีบเรียกตามหลานมาตรวจปรึกษาในทันที แต่ด้วยความเกรงใจแม้กับหลาน คุณยายจึงเป็นฝ่ายที่จะมาหาหลานเสียเป็นส่วนใหญ่ คุณยายไม่เคยผิดพลาดในการกินยาตามที่แพทย์สั่งเลย ไม่ว่าอาการป่วยนั้นจะเป็นมากหรือน้อยเพียงใด

สองปีเต็มที่หลานต้องจากไปอยู่แสนไกล ความห่วงกังวลใจทั้งหมดรวมอยู่ที่สุขภาพของคุณยายแต่อย่างเดียว วันที่หลานกราบลาจะออกเดินทาง ขณะที่คุณยายอวยพรให้กับหลานนั้น หลานทราบด้วยอำนาจจิตว่าคุณยายและหลานคงนึกในสิ่งเดียวกัน แต่เพียงมันจุกแน่นอยู่แค่ลำคอไม่อาจเอ่ยออกมาได้ "ขอจงให้กลับมาพบกันอีกเถิด" คุณยายสุขภาพดีตลอด สองปีที่ผ่านไปไม่ได้ทำให้คุณยายเปลี่ยนแปลงไปเลยในสายตาของหลาน ยังคงแข็งแรงและร่าเริงเหมือนเดิม เพียงชั่วเก้าเดือนที่ผ่านไป อาการของโรคซึ่งมิได้คาดคิดไว้ก่อนก็แทรกเข้ามา คุณยายเริ่มมีอาการปัสสาวะลดน้อยลงตามลำดับ หลังจากตรวจโลหิตแล้วก็พบว่ามีสารเสียคั่งในเลือดจากการทำงานของไตเลวลง ด้วยความเห็นพ้องตรงกันของลูกหลานทั้งหมด จึงได้ขอร้องให้คุณยายเข้ารับการรักษาในโรงพยาบาลพระมงกุฎเกล้า ฯ ซึ่งหลานจะเฝ้าดูแลได้อย่างใกล้ชิด และคุณยายก็ประสงค์เช่นนั้น เหมือนคุณยายจะทราบอาการป่วยครั้งนี้เอง ด้วยลางสังหรณ์ใดก็ตาม จึงได้พูดกับลูกหลานว่าป่วยคราวนี้อาการคงจะหนัก หลานแม้จะดีใจที่คุณยายยอมเข้ารับการรักษาในโรงพยาบาลอย่างง่ายดาย แต่ก็อดใจหายไม่ได้เมื่อนึกถึงพยาธิสภาพที่กำลังคุกคามอยู่ภายใน หลานก็ได้แต่ภาวนาว่าคุณยายคงจะผ่านความเจ็บไข้คราวนี้ไปได้อีกครั้งหนึ่งด้วยอำนาจคุณพระศรีรัตนตรัยและบุญบารมีที่คุณยายได้สร้างสมมาตลอดชั่วอายุ

คุณยายได้รับการรักษาอย่างใกล้ชิดในห้องผู้ป่วยอาการหนัก (ไอ. ซี. ยู) เนื่องจากอาการของภาวะไตวายอย่างเฉียบพลัน สองวันต่อมาไตเริ่มทำงานขึ้นบ้างจากยา จึงได้ย้ายออกมารับการรักษาต่อในห้องพิเศษ อาการทั่วไปดีขึ้นระยะหนึ่ง เพราะกำลังใจที่ได้รับจากการเยี่ยมเยียนปรนนิบัติพยาบาลจากลูก ๆ หลาน ๆ คณะแพทย์ผู้ให้การรักษาอย่างใกล้ชิดโดยตลอดได้แก่

พ.อ. นายแพทย์ วิชัย ชัยประภา
พ.อ. นายแพทย์ ทวีวุฒิ เหราบัตย์
พ.ท. นายแพทย์ สุจินต์ อุบลวัตร
พ.ต. นายแพทย์ อนุโรจน์ ธารศิริโรจน์

และคณะพยาบาลในห้องผู้ป่วยอาการหนักกับตึกอายุรกรรมหญิงทุกคน

สองสัปดาห์ต่อมา คุณยายได้เริ่มมีอาการของตับแข็งชัดเจนขึ้น มีอาการบวมของขาทั้งสองข้างและท้อง เนื่องจากจำนวนน้ำในช่องท้องเพิ่มมากขึ้น ความวิตกทุกข์ใจของหลานและทุกคนที่ทราบอาการของโรคก็ทรุดหนักลงไปกับอาการของคุณยาย ต่อมาอาการดีซ่านได้เพิ่มมากขึ้นตามลำดับ คุณยายเริ่มซึมและอ่อนเพลียลง การอักเสบของริดสีดวงทวารมากขึ้น แต่คุณยายไม่เคยแสดงความเจ็บปวดทรมานให้ใครทราบเลย คุณยายรับประทานอาหารทางปากได้น้อยลง จนจำต้องให้อาหารทางสายยางสวนจมูก ในอาทิตย์สุดท้ายอาการของไตวายกลับมากขึ้นอีกครั้งหนึ่ง สภาพทั่วไปของร่างกายคุณยายไม่เอื้ออำนวยที่จะให้ทำการตรวจพิเศษอื่น ๆ เพื่อหาสาเหตุของดีซ่านต่อไปอีก ในระยะสุดท้ายจึงต้องย้ายคุณยายกลับเข้าไปรักษาในห้องผู้ป่วยอาการหนักอีกครั้งหนึ่ง และต้องผ่าเส้นเลือดให้น้ำเกลือและพลาสม่าอยู่ตลอดเวลา ปริมาณปัสสาวะน้อยลงตามลำดับ สองวันสุดท้ายจึงได้ขออนุญาตแพทย์ผู้รักษาให้ย้ายคุณยายกลับมายังห้องเดิม เพื่อให้ได้ออกมาอยู่ใกล้ชิดกับลูกหลานอีกเป็นครั้งสุดท้าย ตามที่ท่านได้ขอร้องไว้เสมอมา คุณยายดูชุ่มชื่นขึ้นบ้างเล็กน้อย เมื่อมีลูกหลานคอยช่วยพลิกตัวและขยับแขนขาให้ แต่ช่วงเวลาที่ลูกหลานจะได้ปรนนิบัติคุณยายครั้งนั้นช่างสั้นเหลือเกิน เพียงชั่วคืนเท่านั้นคุณยายเริ่มหอบเหนื่อยและหายใจแน่นหน้าอกในเช้าวันสุดท้าย ความรู้สึกเริ่มลดลง อาการหอบลึกทุเลาลงเมื่อให้อ๊อกซิเจน แม้หลานจะรู้ว่าคุณยายได้บอกกับหลานไว้แล้ว เมื่ออาการของคุณยายเริ่มทรุดลงว่า "ยายน่ะรู้อยู่นะว่าคนเราเกิดมาก็ต้องแก่, เจ็บแล้วก็ตาย" แต่การที่หลานต้องมานั่งเฝ้ารอนับนาทีเพื่อพิสูจน์กฎแห่งกรรมในครั้งนี้นั้น มันทรมานจิตใจอย่างใหญ่หลวงนัก ในที่สุดคุณยายก็จากลูก จากหลาน จากทุก ๆ สิ่งในโลกไปอย่างสงบ ในความรู้สึกส่วนลึกของหลาน คุณยายเพิ่งจะได้หลับอย่างแท้จริงเสียที หลังจากที่ได้รับความทุกข์ทรมานและเหนื่อยเหน็ดมามากมายแล้ว

หลานว้าเหว่เหลือเกิน แต่นี้ไปภาพของคุณยายที่นั่งรอการมาเยี่ยมของลูกและหลานในวันหยุดก็จะไม่ได้เห็นอีกแล้ว ที่ที่คุณยายนั่งเป็นประจำทุกครั้งที่หลานเคยไปกราบก็จะคงเหลือแต่ความว่างเปล่า หลานทุกคนจะคิดเสมอว่าคุณยายยังอยู่ที่นั่น ยังนั่งรอหลานทุกคนที่จะลึกถึงและแวะไปเยี่ยมเยือนอีก คุณยายไม่ได้จากเราไปไหนเลย ยังอยู่ที่เดิม ยังห่วงใยหลานทุกคนยามทุกข์เหมือนเดิม และยังเป็นคุณยายที่ร่าเริงอารมณ์ดีสำหรับหลานยามสุขเช่นเดิม

ขอให้คุณยายจงทราบด้วยทิพยญาณวิถี แล้วชื่นชมยินดีรับกุศลที่บรรดาหลานทั้งหลายได้บำเพ็ญอุทิศให้ รวมทั้งอานิสงฆ์แห่งกุศลผลบุญและกรรมดีทั้งหลายที่คุณยายได้บำเพ็ญไว้ จงเป็นปัจจัยอำนวยให้เกิดวิบุลยผล นำจุติจิตของคุณยายไปปฏิสนธิยังทิพยสถานในสัมปรายภพโน้นเทอญ

หลานทุกคนจะทำบุญอธิษฐานขอให้ได้เกิด เป็นหลานของคุณยายทุกชาติไป

จากหลานคุณยายทุกคน

อาลัยคุณย่า

คุณย่าจากหลาน ๆ ไปอย่างไม่มีวันกลับ ถึงจะรู้ว่าความตายเป็นสิ่งที่ไม่มีใครหลีกพ้นได้ แต่เมื่อวาระนั้นมาถึง พวกเราทุกคนต่างก็เสียใจ คุณย่าเคยเหน็ดเหนื่อยกับชีวิตมามาก เมื่อสามารถจะมีความสุขกับลูกกับหลานและชื่นชมกับเหลนให้นาน ๆ ความตายนั้นก็มาแยกท่านไปจากพวกเรา สิ่งที่เหลือไว้แทนตัวท่านให้พวกเราได้ชื่นชม ก็คือคุณงามความดี ความรัก ความผูกพันธ์ที่หลานทุกคนไม่มีวันลืม และจะอยู่ในความทรงจำไปจนถึงวาระสุดท้ายแห่งชีวิต

คุณย่าเป็นผู้หญิงรุ่นเก่า แม้จะไม่ได้เรียนหนังสือมากมาย แต่การเป็นภรรยานายทหารทำให้ต้องขวนขวายหาวิชาความรู้ใส่ตัว จึงต้องหัดเขียน หัดอ่าน จนสามารถเรียนรู้ได้ จึงเห็นคุณค่าของการเรียนการศึกษาว่าเป็นสิ่งสำคัญเพียงใด และเมื่อต้องเลี้ยงลูก ๆ แต่เพียงลำพังเมื่อสิ้นคุณปู่ ความเป็นผู้รู้ทำให้สามารถต่อสู้กับชีวิตโดยไม่ยอมท้อถอย แม้จะต้องเหน็ดเหนื่อยเพียงใดก็ตาม สิ่งเหล่านี้ยังความปลาบปลื้มภูมิใจมาจนถึงพวกเราทุกคน แต่เหนือสิ่งอื่นใดนั้น ไม่มีสิ่งใดจะเป็นความภูมิใจของท่านเท่ากับการเป็นนางพลศักดิ์วิเศษ (แจ่ม รังคะรัตน) ท่านจึงต้องนำวงค์ตระกูลของท่านให้สามารถสร้างเกียรติประวัติอันดีงามเช่นเดียวกับบรรพบุรุษของท่านได้เคยสร้างสมมา และความหวังของท่านก็สมดังปรารถนา ลูกหลานทุกคนต่างก็จงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา และองค์พระมหากษัตริย์ มุ่งแต่ทำประโยชน์ให้กับส่วนรวม เพื่อประเทศชาติ ตามที่คุณย่าได้มุ่งหวังไว้ คุณย่าได้ศึกษาในพระพุทธศาสนา โดยการ อ่าน ฟัง จนสามารถเข้าถึงได้ด้วยกาย วาจา ใจ ในวันเกิดของท่านทุกปี ลูกหลานจะมาร่วมทำบุญพร้อมกับท่าน ที่วัดบ้างที่โรงพยาบาลสงฆ์บ้าง และบางปีก็นิมนต์พระมาทำพิธีที่บ้าน และในวันนั้นก็เป็นวันที่

พร้อมหน้ากันทั้งลูกหลานและเหลน ดังนั้น การที่พวกเราต้องเสียท่านไป จึงเปรียบเสมือนหนึ่งขาดร่มโพธิ์ร่มไทรที่เคยให้ความร่มเย็นตลอดมา

คุณย่าเข้าโรงพยาบาลตั้งแต่วันที่ ๑๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๒๐ วันแรก ๆ ที่ท่านมาอยู่โรงพยาบาลท่านยังสามารถเดินดูรอบ ๆ ห้อง ยังสามารถช่วยตัวเองได้ ดูคล้ายกับว่าท่านไม่เป็นอะไรเลย การมาครั้งนี้เป็นเพียงการมาตรวจร่างกายธรรมดาเท่านั้น แต่นานไปอาการของท่านก็หนักขึ้นด้วยการแทรกซ้อนของโรคที่ประดังกันเข้ามา เมื่อร่างกายที่ต่อสู้กับชีวิตมาถึง ๘๓ ปี ของท่านไม่อาจต้านทานโรคภัยนั้นได้ ความหวังของพวกเราที่จะได้ร่วมทำบุญวันเกิดกับท่านในเดือนกันยายน จึงลางเลือนลงทุกที แม้แต่ตัวท่านเองซึ่งหวังว่าจะได้กลับบ้านก็ดูจะท้อถอยยิ่งไปกว่าพวกเราเสียอีก

คุณย่าเป็นผู้ที่มีนิสัยโอบอ้อมอารี มีเมตตากรุณา ไม่แต่เฉพาะลูก ๆ หลาน ๆ เท่านั้น แต่ยังรวมไปถึงบุคคลรอบข้างด้วย เวลาท่านจะไปเอ็กซเรย์ จะมีคนนำรถเข็นมา พวกเราต้องช่วยกันพยุง เมื่อท่านนั่งเรียบร้อยแล้ว ก็จะสั่งให้หยิบเงินให้ท่านด้วย แม้ว่าการรักษาพยาบาลของท่านในโรงพยาบาลจะไม่ต้องใช้เงินเลยก็ตาม ตอนแรก ๆ พวกเราก็คิดว่าท่านคงเป็นห่วงว่าจะต้องจ่ายค่ายา แต่พอท่านเอ็กซเรย์เสร็จ ระหว่างนั่งรอใบแจ้งผลเอ็กซเรย์ ท่านก็หยิบเงินมาส่งให้พร้อมกับบอกว่า "เดี๋ยวพอส่งย่าแล้วเอาเงินให้คนเข็นด้วย" ดูเหมือนว่าท่านจะไม่เคยลืมเลยสำหรับคนที่ทำอะไรให้กับท่าน สิ่งนั้นดูจะเป็นบุญเป็นคุณไปเสียหมด ซึ่งบางครั้งถ้าเป็นพวกเราดูจะมองข้ามไป ต่อมาครั้งหลังพอท่านจะถูกเข็นไป จึงต้องเตรียมเงินไว้ให้ผู้เข็น เพราะถึงท่านจะไม่ได้จ่ายเอง แต่ท่านจะถามทุกครั้งที่กลับมาถึงห้อง ซึ่งถ้าลืมจ่ายแล้วก็คงจะทำให้ท่านต้องเป็นทุกข์ จึงไม่เคยมีครั้งใดเลยที่พวกเราจะลืมทำตามความประสงค์ของท่าน ตอนเช้า ๆ ท่านจะเปิดวิทยุฟังพระเทศน์ ถึงจะป่วยเจ็บเพราะโรคภัย ท่านก็จะพนมมือฟังพระเทศน์จนจบ เมื่อลูกหลานมาเยี่ยม ท่านก็สั่งให้ทำบุญใส่บาตรแทนท่าน พยาบาลที่อยู่เวรกลางคืนท่านก็สั่งให้นำ

ผลไม้ไปให้ ท่านไม่ได้นึกถึงตัวท่านเองเลย แต่ท่านนึกถึงคนรอบข้างอยู่เสมอ ก่อนที่ท่านจะเข้าห้องฉุกเฉินครั้งหลังสุด ท่านก็พยายามปลอบใจลูกหลานทุกคนว่า อย่าเป็นทุกข์ในตัวท่านเลย ท่านรู้ตัวดีว่าอาการของท่านนั้นเป็นอย่างไรหนักแค่ไหน ท่านพูดเสมอว่าหมอทุกคนก็ได้พยายามช่วยท่านจนสุดความสามารถแล้ว และชมหมอเสมอว่าได้พยายามรักษาท่านทุกวิถีทาง การนำท่านเข้าห้องฉุกเฉินเหมือนกับแยกชีวิตของพวกเรากับท่านออกจากกัน จะพูดคุยถามทุกข์สุขอะไรก็ไม่ได้ ได้แต่ยืนอยู่นอกห้องกระจกและท่านเองก็คิดว่าเป็นความทรมานเช่นเดียวกับเรา ท่านจึงขอออกมาอยู่ที่ห้องเดิม ในวันที่ ๒๓ มีนาคม ๒๕๒๐ วันนั้น พวกเราทุกคนต่างก็รู้ดีถึงสิ่งที่ไม่มีใครหลีกพ้นนั้นจะมาแยกท่านไปจากพวกเรา เวลาใคร ๆ มาเยี่ยมท่านยังมีสติ ยังถามว่าใคร ยังพยักหน้าว่ารับรู้ ดูท่านหน้าตาแจ่มใส พวกเรายังช่วยกันเช็ดหน้าเช็ดตัว เปลี่ยนเสื้อผ้าให้กับท่านพอตกกลางคืนท่านไม่ยอมนอนเลย พอตอนเช้าท่านก็เริ่มหายใจไม่ออก และในตอนบ่ายของวันที่ ๒๔ มีนาคม ๒๕๒๐ พวกเราก็เสียท่านไป ท่านจากไปพร้อมกับความรักความสุขความสมหวังในชีวิต

ถึงคุณย่าจะจากหลาน ๆ ไปอย่างไม่มีวันกลับ แต่ความผูกพันธ์ ความรัก ความเมตตา ที่คุณย่ามีไว้ให้กับหลาน ๆ ทุกคน พวกเราทุกคนยังเทิดทูนไว้ไม่เสื่อมคลาย และจะยึดเป็นแนวทางต่อไปข้างหน้า คุณย่าได้สร้างสมบุญกุศลและคุณงามความดีไว้มากหลาน ๆ ขอสมทบด้วยอำนาจแห่งกุศลทั้งหลายที่ได้บำเพ็ญแล้ว จงประกอบกันบันดาลเป็นปัจจัยนำคุณย่าไปสู่สุขคติในสัมปรายภพด้วย เทอญ.

หลาน ๆ ของคุณย่า

ความรักของฉัน

● พลเอก สิทธิ จิรโรจน์

ชีวิตมนุษย์เรานี้ย่อมวนเวียนอยู่กับความรักและความชัง อย่างใดอย่างหนึ่งเป็นแน่ละ ที่จะคิดวางเฉยกลาง ๆ อยู่ได้ตลอดอายุขัย เป็นไม่มี จะยกเว้นก็คงมีแต่พระ-อรหันต์ ซึ่งก็ไม่มีตัวตนอยู่ให้มองเห็นแล้ว

เมื่อเราจะกล่าวกันถึงเรื่องความรัก ก็ไม่จำเป็นจะต้องพูดถึงเรื่องความชัง เพราะสิ่งที่ตรงกันข้ามกับความรัก ก็คือ ความชัง อันใดที่เราไม่รักเราก็ย่อมไม่ชอบ หรือชัง จะเป็นอื่นไปได้อย่างไร

อันความรักนั้นก็มีต่าง ๆ ซึ่งขึ้นอยู่กับใจที่คิด และเจตนาที่จะกระทำ ที่รักจริง ๆ ก็มี ที่รักเล่น ๆ ก็มี ที่รักหลอก ๆ ก็ไม่น้อย เราก็คงจะรู้กันได้ดอกว่าใครจะรักใครหรือรักอะไรในลักษณะไหน

แต่ที่จริงแท้แน่นอนอยู่รักหนึ่ง ซึ่งใครจะเถียงไม่ได้ ก็น่าจะเป็นความรักตัวนั่นแหละ ความรักอย่างนี้มีอยู่ทุกผู้ทุกคน และก็เป็นความรักที่มีอิทธิพลต่อเจ้าของให้กระทำการไปได้ต่าง ๆ ไม่ว่าทางดีหรือทางชั่ว

และความดีความชั่วนั้น ในระหว่างที่ตนยังมีชีวิตอยู่ ตนเองก็พอจะรู้และมองเห็น คนอื่นก็พอจะรู้และมองเห็น หากแต่คนเราที่ยังมีชีวิตมักจะทำเป็นมองไม่เห็นกันเสียนี่ บางทีก็แกล้งมองกันไปว่าไม่ดี หรือไม่ชั่ว กันเสียมาก ที่ทำดีก็บอกว่าชั่ว ที่ทำชั่วเห็นตำตาก็บอกว่าดี ช่างเป็นความกลั่นแกล้งชีวิตจริงกันแท้ ๆ

ต่อเมื่อตายไปแล้วนั่นแหละ ความรักก็จะพรั่งพรูเข้ามาทุกสารทิศ สารพัดและสารพัน ส่วนความชังก็มักจะได้รับการอภัย เหลือไว้แต่ความดีงามซึ่งพอจะค้นหาออกมาให้พูดถึงกันบ้าง พูดง่าย ๆ ว่า เมื่อมนุษย์วายชนม์ไปแล้ว ก็จะคงเหลืออยู่แต่

ความรักและการอภัย หมดสิ้นเวรกรรมกันเสียที คนไทยเรามีดีและน่ารักอยู่ที่ตรงนี้ ต่างอโหสิให้กันและกันได้ง่าย ลืมได้และลืมหมด อย่าได้มีกรรมมีเวรต่อกันและกันเลย

แต่ก็มีบ้างหรอก ที่ต่างพากันสมน้ำหน้าคนตายว่า ชั่วนัก เลวนัก ขอให้ไปผุดไปเกิดในภพหน้าซึ่งคงจะดีกว่าภพนี้ ขอให้อโหสิกันเสีย ถ้าชาติหน้ามีจริง ก็อย่าได้ประพฤติผิดทำชั่วอีกเลย นี่ก็คือน้ำใจคนไทยเรา ที่จะอาฆาตมาดร้ายสาปแช่งชั่วกัปชั่วกัลปเป็นไม่มี คนไทยนี้น่ารักจริง ๆ

ทีนี้หันมาศึกษาว่า คนไทยนี่รักอะไรบ้าง

อ่านพบในหนังสือพิมพ์ฉบับหนึ่ง เขาบอกว่า ข้าราชการ (ไทย) รักเก้าอี้ อธิบายว่าคงจะหมายถึงตำแหน่งหน้าที่การงานของตน ซึ่งเป็นทางได้มาด้วยเงินยังชีพและอำนาจมากบ้างน้อยบ้างเท่าที่ตนมีอยู่ เรื่องนี้ก็คงจะจริงมากและไม่จริงน้อย แต่ที่จริงอย่างหนึ่ง ก็คือ ไม่ใช่เฉพาะข้าราชการเท่านั้นดอก นักการเมืองก็คงจะเป็นอย่างนี้ นักธุรกิจก็เป็นอย่างนี้ ที่คอยผลัก (เก้าอี้) ให้ล้ม ที่คอยเลื่อย คอยเลื่อน คอยเขย่า คอยโยกก็มีให้เรามองเห็นอยู่ ฟัดกันไปขัดกันมา ล้มไปทั้งทีมทั้งพรรคก็มี

ก็ช่างเถิดสำหรับผู้ที่รักตัว รักพวกพ้อง กันมากถึงปานนั้น ขออย่างเดียวว่าอย่าให้พากันล้มไปทั้งชาติเท่านั้นเป็นพอ และก็คิดว่าคนที่รักความดี รักความถูกต้องและความเป็นธรรม ยังจะมีมากกว่า ก็คงจะช่วยกันประคับประคองกันไว้บ้าง ไม่ให้ล้มครืนไปทั้งแถว

เขาพูดถึงพ่อค้าว่า ดูจะรักเศรษฐกิจมาก พูดกันอย่างนี้ ภาพและความออกจะไม่ชัด อาจจะทำให้เข้าใจผิดกันไปได้ง่าย ๆ เป็นการคำนำว่า "เศรษฐกิจ" มาใช้ในทางที่ผิดหรือคลาดเคลื่อน ที่จริงที่ถูกนั้นควรจะต้องเข้าใจว่า หมายถึงการรักษาผลประโยชน์ทางการค้าขายของตนมากกว่า มีหรือที่พ่อค้าลงทุนดำเนินกิจการไม่ว่าเล็กหรือใหญ่

เพื่อเศรษฐกิจของประเทศชาติ นอกจากเพื่อผลกำไรซึ่งไม่เคยพอ ส่วนเศรษฐกิจของชาติบ้านเมืองเป็นผลพลอยได้จากภาษีอากรของการนั้นต่างหากเล่า เมื่อผลผลิตมากก็ขายมาก ซื้อมากกำไรมาก ภาษีที่รัฐจะพลอยได้ก็มากขึ้น อันสามารถจะนำไปพัฒนาความเจริญของประเทศชาติได้ทางหนึ่ง ความจริงมันอยู่ที่ตรงนี้ ถ้าพ่อค้ามุ่งผดุงเศรษฐกิจเป็นแก่นแท้แล้ว ไฉนจึงยังมีการกักตุนสินค้า ค้ากำไรเกินควร ฉวยโอกาส ขึ้นราคาสินค้าจากเหตุการณ์ในบ้านเมือง และในโลกทุกเรื่อง มีการหลีกเลี่ยงการเสียภาษีอากร หรือแม้แต่ยังมีการหยอดน้ำมันซื้อความสะดวก และซื้อตัวบุคคลให้ข้าราชการชั่ว ๆ หรือนักการเมืองเลว ๆ บางคนคอรัปชั่นกันอย่างอื้อซ่าอยู่อีกเล่า

ใครก็ไม่รู้จาก ป.ป.ป. เขาแถลงออกมาแล้วว่า ได้ปรากฏคดีอย่างว่านี้อยู่ในแฟ้มตั้งกว่า ๒,๐๐๐ ราย นั่นคือ สิ่งที่ปรากฏเป็นเรื่องเป็นราว ส่วนที่ยังไม่ปรากฏเล่าจะมีอีกหรือไม่ หรือจะมีอีกเท่าไหร่ก็ยังไม่มีใครรู้ ของอย่างนี้ใครเขาจะโง่ทำให้เกิดโฉ่งเฉ่งขึ้นง่าย ๆ หลักฐานต่าง ๆ ก็ย่อมจะต้องให้ถูกต้องตามระเบียบกันทั้งนั้นแหละ จะเข้าหน้าบ้านหลังบ้านกันอย่างไร ใครจะไปสอดรู้สอดเห็น จะเป็นการคอยจับผิดให้หมางใจกันไปเสียเปล่า ๆ

เรื่องอย่างนี้ก็พลอยโยงไปถึงการรักเงิน ซึ่งเขาบอกว่า คนขายตัว ขายเกียรติและขายอะไร ๆ ก็ได้ ย่อมเป็นคนรักเงินทั้งนั้น เรื่องนี้ก็จริงอยู่ดอก เพราะมนุษย์เราย่อมรักตนรักตัวเป็นสำคัญ คนดี ๆ หรือคนที่ประกอบอาชีพสุจริตก็รักเงิน ต่างก็ทำงานนั้น ๆ เพื่อเงิน ก็งานคือเงิน เงินคืองาน บันดาลสุข หรือใครจะว่าไม่จริง

โสเภณีก็จำเป็น หรือจำใจ หรือตั้งใจ ก็ประกอบอาชีพขายตัวอย่างหนึ่ง แต่ก็เป็นอาชีพที่สุจริต เพราะมิได้ลักขโมยสิ่งที่มีอยู่ในกายตนจากใครเขามา คนส่วนมากตำหนิว่าเป็นอาชีพที่น่ารังเกียจ สร้างความไม่น่าดูน่าพิศมัยแก่สังคม ก็ใครล่ะ ที่จะ

ต้องรับผิดชอบจัดหาอาชีพที่ดีกว่านั้น เพื่อให้เขาละอาชีพเดิมเสีย ก็ไม่มี ก็ไม่เห็นรัฐบาลไหน ๆ ทำได้จริงเหมือนปากที่บอกเจตนา ก็เมื่อการขายตัวอย่างนี้เพื่อเงินอันเกิดจากความรักตัวโดยแท้ จึงยังเห็นว่าน่าจะไม่เข้าข่ายกระมัง

แต่เราก็ต้องยอมรับกันว่า คนที่ขายตัวแก่พ่อค้าก็ดี ขายตัวแก่ข้าศึกศัตรูก็ดี ขายเกียรติยศเกียรติศักดิ์ของตน และขายชาติบ้านเมืองของตน เพื่อเงินนั้น ย่อมจะมีอยู่จริง ข่าวสารต่าง ๆ ซึ่งปรากฏอยู่แล้วจากสื่อมวลชนประจำวันก็ดี การจับกุมคุมขังจนถึงลงโทษประหารชีวิตก็มีให้เราเห็น ๆ กันอยู่ คนอย่างนี้เกิดได้จากคนทุกชั้น ทุกประเภท ทุกวัย เป็นข้าราชการก็มี เป็นพ่อค้าก็มี เป็นนักการเมืองก็มี เป็นประชาชนธรรมดา ๆ ก็มี คนอย่างนี้สิ เป็นคนที่น่ารังเกียจ เป็นคนที่ก่อภัยให้สังคมไทย เป็นพวกชักน้ำเข้าลึก ชักศึกเข้าบ้าน น่าจะเหินห่าง น่าจะชิงชัง และน่ารังเกียจยิ่งกว่าสัตว์เลื้อยคลาน หรือสัตว์ที่มีกลิ่นสาปทั้งหลายแหล่

แต่คนในสังคมก็ยังเคารพนบไหว้กันอยู่ดีมิใช่หรือ ยังยกย่องเยินยอกันดีอยู่มิใช่หรือ

คนซึ่งไม่มีเกียรติอย่างใดเลยเช่นนี้ สังคมก็ยังพากันหยิบยื่นเกียรติให้เขาอีกจนได้ ทั้งนี้ เพราะสังคมเรานั้นชอบมองกันที่หน้าฉาก ส่วนหลังฉากจะโสโครกปานไหนก็ทำเป็นไม่รู้ไม่เห็นเสียอย่างนั้นแหละ

น่าสมเพทสังคมไทยเสียจริง ๆ

บุคคลประเภทนี้นับถือเงินเป็นพระเจ้า เงินนั้นสร้างอำนาจและบารมีให้แก่เขา ในงานสังคมเขาจะเฉิดฉายและใจบุญเป็นเนืองนิจ เขาสามารถจะเหวี่ยงซองเงินถุงเงิน ฟาดหัวใจใครให้อ่อนเปี๋ยกเป็นขี้ผึ้งถูกไฟรนก็ได้ในคราบของนักบุญใจบาป วันเกิดรี วันขึ้นบ้านใหม่รี วันแต่งงานลูกหลานหรือไม่ใช่ลูกหลาน ซึ่งเขาเป็นเจ้าภาพรี

งานการกุศลรึ งานวันตายวันเผารึ และสารพัดโอกาสที่เขาจะจัดให้เป็นงานขึ้นมา จะเอาอะไร

จะเอาผู้คนก็คับคั่งทั้งคนรักและคนที่แกล้งทำเป็นรัก ทั้งคนที่อาลัยและแกล้งทำเป็นอาลัย จะเอาข้าวของรึ เงินทองรึ กระเช้าดอกไม้แจกันรึ สุราอาหารรึ ทั้งคนรักและคนชัง ก็จะทำมาและนำมาประเคนให้ถึงบ้านถึงงาน หน้าตาและบารมีก็จะบานเบิกขึ้น มีความรู้สึกกันทั่วไปว่าใหญ่ขึ้น พองขึ้น จนกว่าจะถึงวันนั้น ซึ่งก็คือวันดับและวันพัง

บทความนี้ เขียนขึ้นสำหรับเป็นอนุสติของคนเป็นทั้งหลาย ที่ชีวิตยังเวียนว่ายอยู่ในมนุษย์โลกของทุกเขาและทุกคนว่า เราควรจะรักใครและรักอะไร เพื่อว่าเราทั้งหลายจะได้มีคนไม่แสร้งรักทั้งเมื่ออยู่และเมื่อตายไปแล้ว

และก็จงรู้กันไว้ด้วยว่า ไม่มีใครเขาจะตำหนิด่าว่าเอาดอก หากเราจะรักตัวของเราเอง แต่เราจะต้องจริงใจที่จะรักความดีความถูกต้องของตัวเองด้วย การรักตัวเพื่อให้รอดไปจากความพินาศฉิบหาย ซึ่งตนก่อหรือร่วมก่อขึ้นนั้น ใครเล่าจะนิยมชมชื่นไปด้วย เว้นแต่คนที่อยู่ในส่ำเดียวกัน

กับจงรู้กันไว้อีกว่า อันคำว่า "รักชาติ" นั้น มิใช่ถ้อยคำที่จะเปล่งออกมาอย่างพล่อย ๆ ก็หาไม่ หากจะต้องหมายถึงการรักตัวเอง และรักคนอื่นทุกคนในชาติซึ่งต่างมุ่งประกอบคุณงามความดีด้วยกัน คำว่ารักชาติเช่นนี้จึงจะเป็นคำขลัง จะเป็นคำที่มีพลังอำนาจจริงแท้คนเช่นนี้ต่างหากเล่าที่จะช่วยกันพายช่วยกันจ้ำพานาวาไทยลำใหญ่นี้ ผ่าคลื่นฝืนลมไปในท้องทะเลกว้างให้รอดปลอดภัย

เท่าที่เขียนทั้งหมดนี้ก็ยังไม่จุใจที่จะชมหรือจะตำหนิคนไทยด้วยกัน เพราะว่ายังมีปรากฏการณ์อีกหลากหลายที่ไม่ค่อยจะสมใจเหมือนดั่งที่ตั้งใจ จะเขียนมาเล่าสู่กันฟัง เว้นเสียแต่เราจะพากันเลิกคิดเสียแต่บัดนี้ว่า

"ใครเขาจะคิดว่า ฉันเป็นคนเช่นไร ก็ช่างเขา แต่ฉันจะคิดด้วยตัวฉันเองก่อนว่า ฉันเป็นคนอย่างไร"

เพียงเท่านี้ ฉันทั้งปวงก็คงจะน่ารักขึ้นอีกมาก

ขอให้กุศลเจตนาอันบริสุทธิ์นี้ จงส่งผลให้คุณแม่ของเพื่อนที่รัก ได้รับแต่กรรมดี ซึ่งได้เคยบำเพ็ญมาโดยต่อเนื่องในอดีตตามติดไปยังภพหน้าทุกภพด้วยเถิด คุณแม่ย่อมพร้อมด้วยความรัก และไร้ซึ่งความชัง จากผู้อยู่หลังโดยสิ้นเชิงแล้ว จงสู่สุขคติ

□□

ชีวิตหลังความตาย

● พลตรี บุญ รังคะรัตน

ตายแล้วไปไหน คำถามอันนี้เป็นความสนใจของคนทั่วโลกมาเป็นเวลานาน และมีเรื่องเล่ากันไปต่าง ๆ นา ๆ ทุกชาติทุกภาษา บางคนก็เจอเทวดานางฟ้า บางคนก็เจอยมพบาล และกะทะทองแดง แล้วลงท้ายก็ถูกไล่กลับมายังโลกเดิม เพราะยมพบาลดูบัญชีชื่อผิดตัวไป ต่อไปนี้เป็นการค้นคว้าของ น.พ. เรมอนด์ เอ. มูดี้ ได้เขียนขึ้นเป็นหนังสือเล่มใหญ่ และหนังสือรีดเดอร์ไดเจสต์ ฉบับเดือนมีนาคม ๒๕๒๐ ได้ย่อลงไว้ ข้าพเจ้าขอย่อลงมาอีกเอาแต่ใจความสำคัญ เพื่อให้ทันพิมพ์หนังสืองานศพของท่านที่เคารพของข้าพเจ้าในครั้งนี้ ท่านจะเชื่อหรือจะด่าเรื่องนี้ ก็ขอให้ติดต่อกับนายแพทย์มูดี้ ผู้เขียนที่สหรัฐอเมริกาก็แล้วกัน

บ.ร.

ข้าพเจ้าได้สนใจและค้นคว้าเรื่องของบุคคลที่มีประสบการณ์ "เกือบจะตาย" นี้มาเป็นเวลาเกือบ ๑๒ ปี จากการสอบถามและการบอกเล่าของบุคคลประมาณ ๑๕๐ ราย บุคคลเหล่านี้แบ่งออกเป็น ๓ ประเภท คือ

๑. บุคคลซึ่งได้รับการพยาบาลฉุกเฉินหลังจากแพทย์ลงความเห็นว่าสิ้นใจหรือเกือบจะสิ้นใจแล้ว และกลับมีชีวิตขึ้นมาอีก

๒. บุคคลซึ่งประสบอุบัติเหตุและบาดเจ็บอย่างสาหัส มีอาการร่อแร่ใกล้จะตาย

๓. บุคคลที่สองที่ได้ยินคำบอกเล่าโดยตรงจากปากของผู้ที่ใกล้จะสิ้นใจ (ประ-

นี้มักจะมีฝอยต่อเติม ข้าพเจ้าต้องสรุปจับเอาเฉพาะส่วนที่ใกล้เคียงกับคำให้การของบุคคลประเภทที่ ๑ และ ๒)

แม้ว่าสภาพของเหตุการณ์ สิ่งแวดล้อมและสังคมของผู้มีประสบการณ์เช่นนี้จะแตกต่างกันแต่ประสบการณ์เหล่านั้นจะมีสาระสำคัญตรงกันเป็นขั้น ๆ ดังที่ข้าพเจ้าจะสรุปความดังต่อไปนี้

"คน ๆ หนึ่งกำลังจะสิ้นใจ ขณะที่เขารู้สึกความทรมานทางกายอย่างสาหัสนั้น เขาได้ยินนายแพทย์บอกประกาศว่าเขาสิ้นใจแล้ว

ทันใดเขาได้ยินเสียงชนิดหนึ่งดังก้องอย่างน่ารำคาญ คล้ายเสียงกริ่งหรือออดไฟฟ้า ขณะเดียวกันก็รู้สึกคล้ายตนเองล่องลอยอย่างรวดเร็วไปในท่อหรืออุโมงค์อันมืดและยาวมาก หลังจากนั้นเขาก็พบว่าตนเองหลุดพ้นออกมาจากร่างเก่าของตน และมองเห็นร่างใหม่ของตนเองเสมือนกับตนเป็นผู้อื่นดูคนตายอยู่ด้วยผู้หนึ่ง เขาเห็นนายแพทย์กำลังพยาบาลฉุกเฉินเพื่อแก้ไขจะให้เขาฟื้น เขารู้สึกตัวว่าเขามาอยู่ในร่างกายอีกร่างหนึ่งอันมีสภาพแตกต่างไปจากร่างที่เขาเพิ่งจากมา

ไม่ช้าจากนั้นก็มีคนหลายคนมาหาและพยายามช่วยเหลือเขา เขาเห็นคล้ายวิญญาณของญาติหรือเพื่อนซึ่งถึงแก่กรรมไปแล้ว แต่เป็นการเห็นอย่างเลือนลาง มีวิญญาณอันหนึ่งมาในรูปของแสงสว่าง ซึ่งให้ความเห็นอกเห็นใจ และความกรุณาแก่เขามาก วิญญาณหรือสิ่งนั้นกล่าวเป็นทำนองให้เขาเล่าเหตุการณ์สำคัญต่าง ๆ ที่เขาประสบมาในชีวิต บางตอนสิ่งนั้นก็เล่าให้เขาฟังเอง

พอมาถึงตอนหนึ่งเขาก็รู้สึกว่าเขามาถึงรั้วหรือเส้นแบ่งเขตอะไรชนิดหนึ่ง ทำนองคล้ายจะเป็นเส้นแบ่งเขตระหว่างชีวิตในโลกนี้ กับชีวิตในโลกหน้า เขารู้สึกตัวว่าเขาจะต้องกลับมายังโลกนี้อีกเพราะเขายังไม่ถึงเวลาจะตาย ในขณะนั้นเขาขัดขืนไม่อยากจะกลับ อันเป็นผลจากความรู้สึกที่ประสบในขณะวิญญาณหลุดจากร่างมาแล้ว เขารู้สึก

ว่าตนเองมีความสุข ความรัก และความสงบอย่างประหลาด แต่ว่าแม้เขาจะรู้สึกไม่อยากกลับ เขาก็กลับมาสู่ร่างเดิมจนได้ แล้วฟื้นคืนชีพขึ้นมา

ต่อมาเขาพยายามจะเล่าประสบการณ์นั้นให้คนอื่น ๆ ฟัง แต่ก็รู้สึกว่ายากที่จะหาถ้อยคำมาเล่าให้ถูกต้องตามความเห็นของตนได้ คนที่ได้ฟังก็มักจะไม่เชื่อเสียด้วย แต่ประสบการณ์ที่เขาพบหรือรู้สึกนั้นมีส่วนกล่อมเกลาจิตใจของเขาต่อมาอย่างลึกซึ้ง"

ความรู้สึกที่ประหลาด

ส่วนมากความรู้ทางโสตประสาทที่ว่าได้ยินเสียงดังขึ้นนั้น มักเกิดขึ้นก่อนอื่น บางรายบอกว่าเสียงนั้นทำให้รำคาญอย่างยิ่ง ชายผู้หนึ่งซึ่ง "ตาย" ไป ๒๐ นาที ขณะรับการผ่าตัดช่องท้องเล่าว่า "เสียงนั้นดังเหมือนกับออดไฟฟ้าก้องอยู่ในศีรษะ มันทรมานข้าพเจ้ามาก" หญิงผู้หนึ่งเล่าว่าพอเธอสิ้นสติก็ได้ยิน "เสียงกริ่งดังมาก หรือเหมือนเสียงออดไฟฟ้าก็ว่าได้"

ในบางรายก็บอกว่าเสียงนั้นไพเราะมีทำนองเป็นเพลงอะไรสักอย่าง ยกตัวอย่างชายผู้หนึ่งซึ่งคนเข้าใจว่าสิ้นใจก่อนมาถึงโรงพยาบาลแล้วกลับฟื้นขึ้น เล่าว่าเขาได้ยินเสียง "ระฆังดังมาไกล ๆ" พร้อมกับการได้ยินเสียงนี้ เขาก็มีความรู้สึกถูกฉุดหรือดึงอย่างรวดเร็วไปในที่อันมืดมิดชนิดหนึ่ง บางคนก็อธิบายลักษณะว่าเป็นถ้ำ เป็นบ่อน้ำ เป็นท่อ เป็นกล่องเป็นอุโมงค์ หรือเป็นหุบเขาต่าง ๆ กันไป

พอพ้นจากอุโมงค์นั้น เขาก็มักจะพบว่าเขาเห็นร่างกายเดิมของเขาเองเหมือนกับว่าเขาเป็นคนอื่น ๆ ที่ยืนดูผู้ตายอยู่ หญิงผู้หนึ่งให้การว่า

"ข้าพเจ้าเข้าป่วยที่โรงพยาบาลเมื่อปีกลายด้วยโรคหัวใจ เช้าวันรุ่งขึ้นข้าพเจ้ากำลังนอนอยู่บนเตียงคนไข้ รู้สึกปวดอย่างมากในทรวงอก ข้าพเจ้าพลิกตัวจะนอนคว่ำ ทันใดข้าพเจ้าก็หยุดหายใจ และหัวใจก็หยุดเต้น ข้าพเจ้าได้ยินเสียงนางพยาบาลร้องว่า

"CODE PINK ! CODE PINK !" (เป็นรหัสสัญญาณว่าคนไข้หยุดหายใจต้องพยาบาลฉุกเฉินโดยด่วน) ขณะกำลังเอะอะกันนี้ข้าพเจ้ารู้สึกเหมือนว่าร่างข้าพเจ้าไหลลื่นออกจากร่างเดิม หลุดจากที่นอนลอดลูกกรงข้างเตียงลงไปที่พื้นห้อง แล้วตัวก็ค่อย ๆ ลอยขึ้นไปอยู่บนเพดานห้อง รู้สึกตัวเหมือนเศษกระดาษที่เขาเป่าขึ้นไปติดอยู่กับเพดาน

ข้าพเจ้ามองเห็นนายแพทย์และนางพยาบาลแก้ไขข้าพเจ้าจนฟื้นขึ้นมา ข้าพเจ้ามองเห็นร่างเดิมของข้าพเจ้าที่นอนอยู่บนเตียงอย่างชัดเจน เห็นแพทย์และพยาบาลยืนล้อมเตียงโดยรอบ ข้าพเจ้าได้ยินนางพยาบาลผู้หนึ่งร้องอุทานว่า "เธอสิ้นใจแล้ว !" พยาบาลอีกคนหนึ่งก้มลงผายปอดข้าพเจ้า โดยวิธีดูดด้วยปากต่อปาก ข้าพเจ้ามองเห็นท้ายทอยของเธอชัด ๆ ขณะนั้นก็เห็นเขาเข็นเครื่องช่วยหายใจเข้ามาอีก เขาเอาเครื่องนี้จับเข้าที่ทรวงอกข้าพเจ้า ทันใดข้าพเจ้าเห็นร่างเดิมข้าพเจ้าสดุ้งขึ้นสุดตัว และได้ยินเสียงกระดูกลั่นไปทั้งร่าง มันน่ากลัวจริง ๆ"

ผู้เล่ารายหนึ่งอายุ ๑๙ ปี เล่าว่าเขาประสบอุบัติเหตุเมื่อ ๒ ปีก่อน ขณะขับรถยนต์ไปส่งเพื่อนคนหนึ่งที่บ้าน "ข้าพเจ้าหยุดรถและมองดูทั้งทางซ้ายและขวาดีแล้วก็ออกรถ ข้าพเจ้าได้ยินเสียงเพื่อนร้องหวีดสุดเสียง ข้าพเจ้ามองเห็นไฟหน้ารถยนต์คันหนึ่งพุ่งมาหาเราอย่างเร็วมาก ข้าพเจ้าได้ยินเสียงชนด้านข้างรถที่ถูกชนจนยุบเข้ามาและในทันใดนั้น ข้าพเจ้าก็รู้สึกตัวเหมือนตกอยู่ในความมืดชนิดหนึ่งคล้ายห้องมืด หรืออะไรสักอย่าง มันรู้สึกชั่วครู่เดียว แล้วข้าพเจ้าก็รู้สึกคล้ายตัวเองลอยขึ้นไปสูงสัก ๕ ฟุตจากพื้นถนน เห็นคนเข้ามามุงดูรอบรถยนต์ ข้าพเจ้าเห็นเพื่อนข้าพเจ้าคลานออกมาจากรถอย่างมึนงง ข้าพเจ้ามองเห็นร่างของข้าพเจ้าเองยังคาอยู่ในรถ และเห็นคนดูกำลังพยายามดึงร่างข้าพเจ้าออก ขาของข้าพเจ้าหักพับไปมาและมีเลือดท่วมตัว"

ความรู้สึกของผู้ที่ประสบเหตุการณ์ทำนองนี้ ทุกคนสารภาพว่าขณะนั้นตนเองก็แทบไม่เชื่อตัวเองว่ามันเป็นได้อย่างไร คือ ตัวเองมองเห็นตัวเอง คนเล่าส่วนมากบอก

ว่าในระยะแรกรู้สึกอยากจะกลับเข้าไปสู่ร่างเดิมของตนอีก แต่ก็ไม่รู้จะทำอย่างไร บางคนบอกว่ารู้สึกกลัวและตื่นเต้น

"ร่างวิญญาณ"

ร่างอันใหม่ของคนที่บอกเล่านี้ เป็นสิ่งที่เขาเหล่านั้นอธิบายให้เราเข้าใจได้ยากที่สุด บางคนก็อธิบายไม่ได้เลยว่ามันเป็นอย่างไร ดังนั้น เพื่อสะดวกในการบรรยายต่อไป ข้าพเจ้าจึงขอเรียกว่า "ร่างวิญญาณ"

บุคคลเหล่านั้นอธิบายรูปร่างลักษณะของร่างวิญญาณเกือบไม่ได้เลย แต่จะบอกได้แต่ว่ามันทำอะไรได้หรือไม่ได้ เขาพบว่าแม้ขณะนั้นเขาจะพยายามพูดกับคนอื่น คนอื่นก็ดูเหมือนจะมองไม่เห็นตัวเขาด้วย แสดงว่าร่างวิญญาณของเขาไม่มีตัวตนเป็นวัตถุ

"มีคนเดินมาจากทิศทางต่าง ๆ มามุงดูรถที่ชนกัน ขณะเขาเหล่านั้นเดินผ่านมาเขาไม่สนใจในข้าพเจ้าเลย เขาเดินตามองตรงผ่านข้าพเจ้าไปเฉย ๆ บางคนเดินเข้ามาใกล้ถึงตัวข้าพเจ้า ข้าพเจ้าพยายามหลบ แต่เขากลับเดินทะลุผ่านตัวข้าพเจ้าไปเสียอีก"

การเคลื่อนไหวของร่างวิญญาณในสภาพเช่นนี้ พอคุ้นเข้าหน่อยผู้เล่าก็สารภาพว่าชินไปเอง ตัวเขาเองก็เลยเดินหรือลอยผ่านวัตถุต่าง ๆ ไปได้อย่างสบายมาก และไปได้อย่างรวดเร็วแทบจะเรียกว่าทันควัน แม้กระนั้นผู้มีประสบการณ์เช่นนี้ก็บอกว่ามันต้องเป็นร่างกายอะไรสักอย่าง แต่อธิบายรูปร่างไม่ได้ แต่ก็มีบางรายที่พอจะจำกัดความได้ว่าเป็นเหมือนหมอก เหมือนขี้เมฆ เหมือนไอน้ำ บ้างก็ว่าเหมือนพลังอำนาจชนิดหนึ่ง ต่างก็ยอมรับว่าร่างวิญญาณนั้นก็มีรูปร่างอยู่เหมือนกัน คล้ายจะเป็นทำนองขาแขน และศีรษะ

"การได้ยิน" ในสภาพของร่างวิญญาณก็เป็นเพียงการอุปมาเท่านั้น ซักเข้าจริง

ก็มักบอกว่าเขาไม่ได้ยินอย่างที่เราได้ยินเสียงในโลกมนุษย์ ทำนองว่าเขาเดาความคิดของบุคคลนั้นได้ว่าเขาจะพูดอะไร ดังคำบอกเล่าของหญิงคนหนึ่งบอกว่า

"ข้าพเจ้ามองเห็นคนมาอยู่รอบ ๆ และข้าพเจ้าเข้าใจสิ่งที่เขาพูดกัน การได้ยินคราวนั้นมันไม่เหมือนกับที่เราได้ยินในการพูดกันครั้งนี้ระหว่างท่านกับข้าพเจ้า มันใกล้เคียงไปในทางที่รู้ว่าพวกเขากำลังคิดอะไร และข้าพเจ้าก็รู้ แต่ไม่ใช่เพราะเสียงที่เขาเปล่งออกมา พอเขาเริ่มอ้าปากข้าพเจ้าก็รู้ว่าเขาพูดว่าอะไร"

ดังนั้น จึงไม่เป็นการประหลาดอะไรที่บุคคลซึ่งมีความรู้สึกอยู่ในสภาพเช่นนั้นในไม่ช้าก็จะรู้สึกตัวเหมือนอยู่โดดเดี่ยวแล้วรู้สึกว้าเหว่ ดังเช่น ชายผู้หนึ่งบอกว่าเขามองเห็นคนทุกคนในห้อง แต่เขาไม่อาจพูดจาหรือติดต่ออะไรกับคนเหล่านั้นได้เลย เขาว่า "ข้าพเจ้ารู้สึกตัวว่าอยู่คนเดียวโดยโดดเดี่ยว" ความรู้สึกเช่นนี้เป็นประเดี๋ยวเดียวแล้วก็จะหมดไป เพราะสักระยะหนึ่งก็จะมีคนอื่นมาหาเขา และช่วยเหลือเขาในระยะเปลี่ยนแปลงที่เขากำลังผจญอยู่

"ข้าพเจ้ามีประสบการณ์ในเรื่องนี้เมื่อข้าพเจ้ากำลังคลอดบุตรคนที่หนึ่ง การคลอดนั้นยากมาก และเสียเลือดมากมาย นายแพทย์เองก็หมดอาลัย และบอกญาติข้าพเจ้าว่าข้าพเจ้ากำลังจะตาย อย่างไรก็ตามขณะนั้นข้าพเจ้ายังมีสติดีอยู่ ข้าพเจ้ายังได้ยินเขาพูดกัน—ข้าพเจ้ายังไม่ตาย ในขณะนั้นเองข้าพเจ้าก็สังเกตเห็นมีกลุ่มคนเข้ามาในห้อง—ลอยอยู่บนเพดานห้อง คนเหล่านั้นคือผู้ที่ข้าพเจ้าเคยรู้จัก และได้ล่วงลับไปแล้ว ข้าพเจ้าจำได้ว่าคนหนึ่งคือย่าของข้าพเจ้า อีกคนคือเด็กหญิง ซึ่งข้าพเจ้ารู้จักสมัยอยู่โรงเรียน นอกนั้นก็ล้วนเป็นญาติและเพื่อน ดูเหมือนข้าพเจ้าจะเห็นแต่เฉพาะใบหน้าของเขา และรู้ว่าเขาเข้ามาอยู่ในห้องนั้น รู้สึกว่าเขายินดีที่ได้เห็นข้าพเจ้า ข้าพเจ้าก็ดีใจเพราะดูเหมือนว่าเขาจะมาป้องกันหรือมานำข้าพเจ้าไปสู่ที่ ๆ ควร รู้สึกตัวคล้ายกับตัวได้กลับบ้าน และพวกเขามาคอยต้อนรับ มันช่างสดสวยและซาบซึ้งจริง ๆ"

ผู้มาในแสงสว่าง

ข้าพเจ้ามีความเห็นว่าสิ่งที่ประหลาดไม่น่าเชื่ออันหนึ่ง ซึ่งพวกเขาได้ประสบมาเหมือน ๆ กันก็คือเรื่องสิ่งที่มากับแสงสว่าง ครั้งแรกที่เริ่มปรากฏมันเป็นแสงเรือง ๆ แล้วก็ค่อย ๆ สว่างขึ้นจนสว่างจ้า ทุกคนต่างก็ยืนยันว่ามันเป็นสิ่งมีชีวิต มันให้ความอบอุ่นใจและความรักแก่ผู้จะตายอย่างอธิบายไม่ถูก มันเข้ามาห่อหุ้มและโอบอุ้มตัวเขาไว้

คำอธิบายลักษณะของสิ่งที่มาในแสงสว่างนี้ทุกรายถูกต้องตรงกัน แต่การตีความหมายของสิ่งนั้นย่อมแตกต่างกันไปตามความเชื่อในทางศาสนาของคนเหล่านั้น คนที่เป็นคริสเตียนว่าคงจะเป็นพระเยซู คนที่เป็นยิวก็ว่าคงจะเป็นเทวดา คนที่ไม่ถือศาสนาใด ๆ มาก่อนก็มักเข้าใจว่ามันคือ "ผู้มากับแสงสว่าง"

สิ่งที่มากับแสงสว่างนี้ติดต่อกับเขาด้วยการพูด หรือเป็นทำนองส่งกระแสจิตกับเขาโดยตรงต่างกับภาพอื่น ๆ ถ้อยคำที่พูดนั้นมักจะเป็นคำถามประเภท "ท่านพร้อมที่จะตายหรือไม่ ?" "ท่านเคยทำอะไรในชีวิตที่อยากจะแสดงให้ฉันเห็นบ้าง ?" และ "ท่านเคยทำอะไรที่ทำอะไรที่ทำให้ชีวิตของตนสมบูรณ์สมหวังบ้าง ?" อะไรทำนองนี้

ทุกคนยืนยันว่าคำถามเหล่านี้มิได้ถามด้วยความมุ่งร้ายหรือกล่าวโทษหรือขู่เข็ญแต่ประการใด คล้ายกับเจตนาจะถามเพื่อให้ระลึกชีวิตที่ผ่านมา และผจญกับความจริง

"ข้าพเจ้าได้ยินนายแพทย์พูดว่าข้าพเจ้าตายแล้ว พร้อมกันข้าพเจ้ารู้สึกว่าตัวลอยและกลิ้งไปในความมืดของห้องอะไรสักอย่าง มันมืดมิดไปรอบตัวเว้นแต่ไกลออกไปทางหนึ่ง ข้าพเจ้าเห็นแสงสว่างมันสว่างมาก ครั้งแรกเป็นจุดเล็ก ๆ แต่พอข้าพเจ้าลอยใกล้เข้าไปมันก็ใหญ่ขึ้น ๆ

มันไม่ได้ทำให้ข้าพเจ้าหวั่นกลัวอะไร ข้าพเจ้าดีใจเสียอีกที่ได้เห็นมัน เพราะทันใดในฐานะที่ข้าพเจ้าเป็นคริสต์ศาสนิกชน ข้าพเจ้าก็เข้าใจว่าแสงนั้นคือตัวพระคริสต์ซึ่งในพระคัมภีร์พระองค์เคยกล่าวว่า "ข้าคือแสงสว่างแห่งโลก""

อีกรายหนึ่งกล่าวว่า—

"แสงนั้นสวยและสว่างมาก มีรัศมีพวยพุ่งแต่ก็ไม่แสบตา มันไม่เหมือนแสงอะไร ๆ ในโลกนี้เลย ข้าพเจ้าไม่เห็นรูปร่างคนในแสงนั้น แต่มันก็มีลักษณะอะไรของมันอย่างหนึ่งไม่เหมือนแสงธรรมดา มันเป็นแสงของความเข้าใจและความรัก"

อีกคนหนึ่งเล่าว่า—

"ครั้งแรกเมื่อแสงนั้นปรากฏขึ้น ข้าพเจ้าไม่แน่ใจว่ามันเกิดขึ้นมาจากไหนอย่างไร แต่มันถามข้าพเจ้าว่าข้าพเจ้าพร้อมจะตายหรือยัง มันคล้ายกับข้าพเจ้าพูดโต้ตอบกับคนแต่ไม่มีคนอยู่ในที่นั้น แสงนั้นพูดกับข้าพเจ้าด้วยเสียงที่คนธรรมดาเขาพูดกัน"

การโต้ตอบของผู้คนกับแสงสว่างนี้ มักจะติดตามมาด้วยภาพรำลึกถึงอดีตในชีวิตของเขาเป็นตอน ๆ เขารู้สึกเหมือนว่าถึงเขาไม่เล่าบรรยายชีวิตของเขาให้ฟัง สิ่ง ๆ นั้นก็รู้อยู่ดีว่าเขาทำอะไรมาบ้างในชีวิต

การบรรยายชีวิตของผู้ตายนี้ถ้าจะพิจารณาดูแล้วก็คงจะเป็นความรำลึกย้อนหลังของเขาเอง แต่มันต่างกับความจำหรือความรำลึกอย่างคนธรรมดานึกจำโดยปกติ ประการแรกก็คือ ภาพแห่งความรำลึกถึงนั้นดูยืดยาวแต่ใช้เวลาประเดี๋ยวเดียว บางทีคล้ายภาพเหตุการณ์ในชีวิตนั้นมีขึ้นพร้อมกันโดยมองดูปราดเดียวก็เห็นตลอด แต่แม้จะปรากฏในเวลาอันสั้น ผู้ให้การก็บอกข้าพเจ้าว่าภาพที่เห็นนั้นชัดเจนและแจ้งชัดมาก และขณะที่ดูหรือนึกถึงภาพอดีตชีวิตนั้น ผู้ที่มาในแสงสว่างดูเหมือนจะคอยเตือนให้เขาเห็นความสำคัญสองอย่างในชีวิตของคน คือ ให้รู้จักรักคนอื่น และให้หาความรู้

บทเรียนจากประสบการณ์

สิ่งที่แน่นอนก็คือบุคคลซึ่งข้าพเจ้าได้สัมภาษณ์มานั้น ปรากฏว่าหลังเขากลับมายังโลกเดิมแล้ว เขาก็ได้ข้อคิดอะไรจากประสบการณ์นั้นติดตัวมาด้วยเสมอ ความเปลี่ยนแปลงในจิตใจของเขานั้นจะเห็นได้ชัด เริ่มแต่เขาแรกรู้ว่าตัวจะตายก็คือความอยากจะคงมี

ชีวิตอยู่ในร่างเดิม แต่พอเขาประสบเหตุการณ์ตามที่เล่าต่อ ๆ ไป จนไปพบกับแสงสว่างอะไรนั้น เขาเกิดคิดไม่อยากกลับมายังโลกนี้อีก โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ที่อ้างว่าได้พบกับผู้ที่มากับแสงสว่าง คนหนึ่งบอกข้าพเจ้าอย่างหนักแน่นว่า "ผมอยากอยู่กับเจ้าแสงสว่างนั้นตลอดไป"

ต่อไปก็คือปัญหาเรื่องวิธีกลับมาสู่ร่างกายเดิมของผู้ตาย มีคนจำนวนน้อยที่ให้ปากคำว่าลอยกลับมาในถ้ำมืดเช่นเดียวกับตอนขาไป และมีเพียง ๒—๓ คน ที่รู้เห็นตอนที่วิญญาณของตนกลับเข้าสู่ร่าง คนส่วนมากบอกว่ารู้สึกคล้ายนอนหลับหรือหมดสติไปพักหนึ่ง พอรู้สึกตัวอีกทีก็รู้ว่ามาอยู่ในร่างเดิมของตนเสียแล้ว

พวกที่ตายไปแล้วเกิดใหม่หรือฟื้นขึ้นมาอีกนี้ ตัวของเขาเองก็ยังเชื่อในประสบการณ์ที่เขารู้สึกหรือเขาเห็น คำซักถามของข้าพเจ้ามักจะปรากฏคำตอบที่แสดงถึงความสำนึกถึงบทเรียนอันนี้อยู่เสมอ เช่นตัวอย่างรายหนึ่ง—

"มันไม่ใช่การเพ้อหรือละเมอแน่ ผมเคยเพ้อมาแล้วครั้งหนึ่งเมื่อถูกฉีดยาในโรงพยาบาล การเพ้อครั้งนั้นเกิดก่อนที่ผมจะประสบอุบัติเหตุเกือบตายครั้งนี้มาตั้งนาน สิ่งที่ผมประสบในครั้งนี้ ไม่เหมือนกับเพ้อในครั้งนั้น—ไม่เหมือนกันแน่ ๆ"

บุคคลที่ข้าพเจ้าสัมภาษณ์ ล้วนแต่เป็นบุคคลที่ปกติทั้งทางร่างกายและจิตใจ เขาพูดถึงประสบการณ์เหล่านั้นเหมือนเขาได้ไปเห็นมาด้วยหูตาของเขาเอง ไม่ใช่พูดแบบเล่าความฝันให้ข้าพเจ้าฟัง แม้กระนั้นก็ตามเขาเหล่านั้นก็สำนึกเสมอว่า สังคมสมัยใหม่ของเรานี้ ไม่ใคร่ยอมรับ และให้ความเข้าใจหรือความเห็นใจในเรื่องเช่นนี้มากนัก ถ้าเขาเล่าให้ใครฟังก็มักจะถูกหาว่าสติฟั่นเฟือน เขาจึงไม่อยากเปิดเผยให้ใครฟังนอกจากกับญาติสนิทบางคนเท่านั้น

หลังจากการสัมภาษณ์แล้ว ข้าพเจ้ามักจะบอกเขาเหล่านั้นว่ามีคนอีกเยอะที่ให้การใกล้เคียงกับประสบการณ์ของเขาเอง รู้สึกว่าเขาดีใจมากที่ได้ทราบเช่นนั้น

"ผมดีใจจริง ๆ ที่ได้ทราบว่ามีผู้อื่นเผชิญประสบการณ์เช่นเดียวกับผม เวลานี้ผมแน่ใจว่าผมไม่ได้เป็นบ้า"

บทเรียนสำคัญอีกประการหนึ่งที่คนพวกนี้ได้รับกลับมาจากการใกล้ตาย ก็คือทุกคนเกิดเชื่อมั่นในคติว่าคนเราควรจะรักและช่วยเหลือกัน ชายคนหนึ่งซึ่งได้เห็นแสงสว่างนั้นเล่าว่าเขาได้รับความรักและความเห็นใจจากสิ่งที่มาในแสงสว่างนั้น ทั้ง ๆ ที่อดีตชีวิตซึ่งเขาบรรยายให้ฟังล้วนแต่เลวร้ายเป็นส่วนมาก บัดนี้เขาจึงพยายามฝึกใจตัวเองให้รักและเห็นอกเห็นใจคนอื่นทุกคน

บทเรียนอีกประการหนึ่งก็คือการสนใจในการหาความรู้ เมื่อขณะประสบกับเหตุการณ์นั้นเขาก็ได้สำนึกถึงการที่จำเป็นต้องศึกษาหาความรู้ แม้จะย่างไปสู่ชีวิตใหม่ก็ตาม หญิงผู้หนึ่งซึ่งฟื้นคืนมาแล้วก็ตั้งหน้าแต่หาความรู้ทุกอย่างที่เธอจะหาได้ ชายผู้หนึ่งให้คำแนะนำว่า "จงพยายามหาความรู้เถิดไม่ว่าท่านจะชราเพียงไร เพราะผมได้ประสบมาแล้วว่าเราต้องใช้ความรู้แม้จะพ้นจากโลกนี้ไปไม่มีที่สิ้นสุด"

สำหรับบุคคลซึ่งไม่เคยสนใจว่าโลกหน้าหรือชีวิตใหม่จะมีหรือไม่นั้น ปรากฏว่าพอได้ประสบการณ์ในเรื่องนี้ ต่างก็ไม่กลัวความตายทางกายอีกต่อไป แม้คนอื่น ๆ ก็รู้สึกเช่นเดียวกัน

"ผมไม่ได้คำนึงถึงความตาย หรือคิดอยากจะตายในขณะนี้ แต่ผมก็ไม่กลัวตาย เหตุทั้งนี้ก็เพราะผมรู้ว่าตายแล้วผมจะไปไหน และผมก็เคยไปมาแล้วด้วย"

แม้แต่บุคคลที่เคยศึกษาสนใจในชีวิตในโลกหน้า เมื่อมีประสบการณ์นี้เข้าแล้วก็ปรากฏว่าเขาได้เปลี่ยนทัศนคติในเรื่องที่เคยเชื่อโดยสิ้นเชิง โดยข้อเท็จจริงที่ปรากฏในหลักฐานค้นคว้าของข้าพเจ้า ไม่เคยมีคนใดให้คำบอกเล่าว่าได้ไปพบประตูทำด้วยไข่มุก (สวรรค์ของฝรั่ง—บ.ร.) ต้นไม้ใบเป็นเงินเป็นทอง เทวดามีปีกนั่งดีดพิณ หรือพบยมพบาลถือสามง่าม และเปลวไฟนรกเลย (นรกของฝรั่ง—บ.ร.)

ดังนั้น เกือบจะทุกรายที่สัมภาษณ์ แม้แต่ผู้ที่เคยเชื่อเรื่องเช่นนั้นมาก่อนก็ไม่ยอมรับเชื่อถือเกี่ยวกับสวรรค์นรกอีกต่อไป เขาพบว่าแม้ชีวิตที่เขาเล่าถึงสิ่งอันมากับแสงสว่างให้ทราบนั้นจะถือว่าเป็นบาปอยู่มาก แทนที่เขาจะประสบกับความเกรี้ยวกราด หรือโกรธเคือง แต่เขากลับพบกับความเห็นใจ และยังแถมจะกลายเป็นความน่าขันเสียอีก (บาปที่เขาเล่านั้นส่วนมากก็ไม่ร้ายแรงอะไรนัก เพราะผู้เล่าก็คงพยายามปิดบังเหมือนกัน)

เนื่องจากมีหลายคนซึ่งชีวิตออกจากร่างไปเป็นเวลานานพอสมควร และยังอ้างว่าได้รู้เห็นเหตุการณ์ในโลกมนุษย์ขณะนั้นอีกด้วย จึงเกิดคำถามขึ้นว่า— เหตุการณ์เหล่านั้นสามารถจะยืนยันจากผู้อื่นอันอยู่ในสถานที่นั้นได้หรือไม่ ?

มีอยู่ในบางรายที่จะตอบปัญหานี้ได้ว่ามีการยืนยันได้ นายแพทย์หลายนายบอกข้าพเจ้าว่าได้ เช่น นายแพทย์เหล่านั้นประหลาดใจว่าทำไมคนไข้ซึ่งไม่มีความรู้ทางแพทย์เลย จึงสามารถเล่ารายละเอียดวิธีการพยาบาลฉุกเฉินได้อย่างถูกต้อง และละเอียดละออทั้ง ๆ ที่นายแพทย์ปฏิบัติงานนั้นในขณะที่คนไข้สิ้นใจแล้วชั่วขณะ คนไข้เคยบอกข้าพเจ้าว่าเมื่อเขาเล่าสิ่งที่หมอปฏิบัติต่อร่างของเขาให้หมอฟัง หมอต่างแปลกใจไปตาม ๆ กัน ยกตัวอย่างเช่น เด็กหญิงคนหนึ่งขณะที่วิญญาณออกจากร่าง เธอก็ลอยไปยังอีกห้องซึ่งน้องสาวของเธอกำลังนั่งร้องไห้ และพูดว่า "โถ, คาธี, โปรดอย่าตาย ! โปรดอย่าตาย !" น้องสาวของเธอประหลาดใจมาก เมื่อเธอเล่าให้น้องสาวฟังถึงเหตุการณ์ในวันนั้น

เรื่องราวทำนองเดียวกัน

ข้าพเจ้าได้อ่านพบเหตุการณ์ในทำนองเดียวกันกับการค้นคว้าของข้าพเจ้า อยู่หลายแห่ง ซึ่งบันทึกเหล่านั้นต่างกันทั้งด้านความเจริญ วัฒนธรรม และกาลเวลา เช่น จากด้านคัมภีร์ไบเบิลของคริสเตียน ท่านพลาโต้ปรัชญาเมธีของกรีกก็กล่าวไว้ในหนังสือ นอกจากนั้นก็มีหนังสือของชาวธิเบต ที่กล่าวถึงความตายละเอียดใกล้เคียงกับที่ข้าพเจ้า

ศึกษามาก เอมานูเอล สวีเดนเบอร์ก ชาวสวีเดนก็เขียนบรรยายเรื่องชีวิตหลังการตาย ไว้เช่นกัน

ข้าพเจ้าขอทิ้งปัญหาไว้ให้ท่านผู้สนใจ และท่านผู้รู้ทั้งหลายได้ช่วยกันศึกษา ค้นคว้าและพิสูจน์ว่าประสบการณ์เช่นนี้เกิดจากอะไร มันคืออะไรกันแน่ มันเป็นชีวิตใหม่ที่มีจริงหรือเป็นเพียงการดิ้นรนขั้นสุดท้ายแห่งร่างกายมนุษย์ โดยเฉพาะคือสมอง อันเป็นที่รวมประสาททั้งหลายของมนุษย์ □□

บันทึกการเดินทางไปดูงานสหรัฐอเมริกา

พล.ท. วีรพันธ์ รังคะรัตน

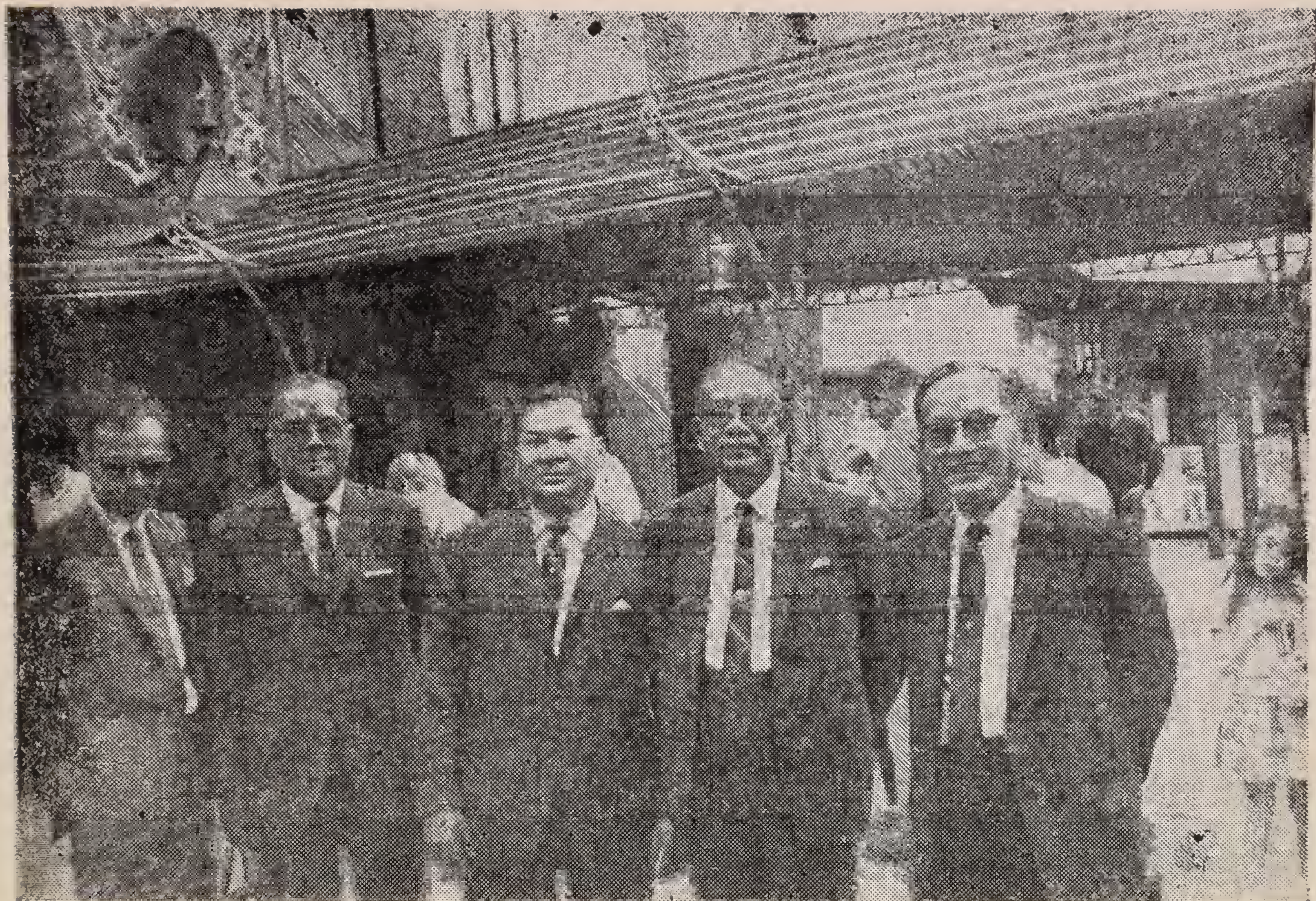
บันทึกการเดินทางไปดูงานสหรัฐอเมริกานี้ เป็นการเดินทางไปดูงานระหว่างเดือน กุมภาพันธ์ ถึง มีนาคม ๒๕๑๓ และได้เคยนำลงในหนังสือพิมพ์ยุทธโกษ ฉบับเดือน พ.ค.—ส.ค. ๒๕๑๓ ในขณะนั้นผู้เขียนดำรงตำแหน่งรองเสนาธิการ กรมยุทธศึกษาทหารบก.

ในการเดินทางไปต่างประเทศครั้งนี้ เป็นความกรุณาของผู้บัญชาการทหารบก "ด้อนุมัติให้คณะนายทหารผู้ใหญ่เดินทางไปดูกิจการทหาร ณ สหรัฐอเมริกา ซึ่งประกอบด้วย

★ พล.ต. เชาว์ สวัสดิสงคราม รอง จก. ยศ. ทบ. เป็นหัวหน้าคณะ
พล.ต. สวัสดิ์ เผ่าบุญเสริม ผบ. ศร.

★ พล.ต. เปรม ติณสูลานนท์ ผบ. ศม.
พ.อ. ชัยพฤกษ์ พงษ์สุพัฒน์ เสธ. ศป.

นอกจากนี้ก็มีผมอีกคนหนึ่งรวมเป็น ๕ คน ร่วมเดินทางไปกับคณะนี้ด้วย

การเดินทางครั้งนี้ เป็นการไปดูงานตามโครงการณ์ช่วยเหลือทางทหารของสหรัฐ ฯ ที่ฝรั่งเรียกว่า Orientation Tour ตามคำเชื้อเชิญ ITO ที่ 26—70—T (MASF) ลงวันที่ ๔ กุมภาพันธ์ ๑๙๗๐ ตั้งแต่วันที่ ๒๐ ก.พ. ๑๓—๑๓ มี.ค. ๑๓

★ ยศในขณะนั้น

ผู้ลงชื่อในคำสั่งการเดินทางคือผู้ช่วยปลัด มียศแค่ CW 3 ชื่อว่า JACK D. WATERS ตามคำสั่งฉบับนี้รู้สึกว่าเจ้าหน้าที่ของสหรัฐ ฯ ยอมรับนับถือดีอยู่ตั้งแต่ขึ้นเครื่องบินที่ดอนเมือง ตลอดจนการดูงานในสหรัฐ ฯ ที่สำคัญที่สุดคือเป็นหลักฐานการจ่ายเบี้ยเลี้ยงในงบของสหรัฐ ฯ ในวันสุดท้ายของการดูงานที่นิวยอร์คก่อนที่เราจะท่องยุโรปต่อไป นอกจากนี้ยังเป็นหลักฐานในการซื้อตั๋วเครื่องบินจากนิวยอร์คไปยังลอนดอนให้คณะของเราด้วย

ผมลืมบอกไปว่านอกจากการดูงานในสหรัฐ ฯ แล้ว เรายังได้รับอนุมัติให้ดูกิจการทหารในยุโรปต่อเป็นระยะเวลา ๑๖ วันอีกด้วย ประเทศที่เราผ่านคือ อังกฤษ ฝรั่งเศส เยอรมันตะวันตก สวิตเซอร์แลนและอิตาลี

ตามแผนของเราแต่แรกได้วางโครงการที่จะดูกิจการทหารของประเทศอิสราเอลเป็นแหล่งสุดท้ายก่อนที่จะเดินทางกลับประเทศไทย แต่พอเราเดินทางถึงยุโรป สถานการณ์ในตะวันออกกลางตึงเครียดยิ่งขึ้น ต่างฝ่ายต่างผลัดกันโจมตีหนักข้อขึ้น ประกอบกับมีข่าวเครื่องบินที่จะบินไปยังอิสราเอลซึ่งมีพวกยิวโดยสารไปด้วยถูกวางระเบิด เครื่องบินระเบิดกลางอากาศพลอยทำให้นายแพทย์ไทยคนหนึ่งของไทยเราเสียชีวิตไปด้วย

การวางระเบิดเดี๋ยวนี้ฝ่ายอาหรับไม่ใช้ระเบิดเวลาเสียแล้ว แต่ใช้ระเบิดที่อาศัยความกดดันของอากาศเนื่องจากระยะสูงของเครื่องบิน เมื่อเครื่องบินไต่ขึ้นได้ระยะที่กำหนดก็ระเบิดขึ้น ซึ่งรู้สึกจะไม่เป็นธรรมแก่ผู้โดยสารคนอื่น ๆ ที่ไม่รู้เรื่องหรือไม่ได้เข้าไปเกี่ยวพันกับปัญหาระหว่างยิวและอาหรับด้วยเลย

คณะของเราจึงได้ปรึกษากันว่าจะเป็นการสมควรหรือไม่ที่เราจะเสี่ยงขึ้นเครื่องบินไปอิสราเอล ปะเหมาะเคราะห์หามยามร้ายมียิวโดยสารไปด้วยแล้วเกิดขบวนกู้ชาติอาหรับนึกมันมือทดลองอีก พวกเราจะม้วยกันอยู่แถวตะวันออกกลางนั่นเอง เราไม่กลัวตำแหน่งจะว่างหรอก แต่เรากลัวว่าจะไม่มีใครเขาพุทโธให้เสียด้วยซ้ำไป

อีกประการหนึ่งสถานการณ์ใกล้บ้านเราคือกัมพูชา ซึ่งเกิดการยึดอำนาจกันขึ้น เราได้ข่าวนี้ที่เมืองมุนสเตอร์—เยอรมันตะวันตก ระหว่างที่เรากำลังดูงานโรงเรียนยาน-เกราะของเยอรมันอยู่ นอกจากนี้ยังมีสถานการณ์ในลาวตามที่ทราบกันอยู่แล้ว เป็นเหตุผลที่หัวหน้าคณะได้ตกลงใจเลิกล้มการดูงานในต่างประเทศนั้นเสีย และควรจะรีบกลับประเทศไทย ส่วนเหตุผลอีกประการหนึ่งซึ่งเกี่ยวพันมาถึงตัวผมเอง เนื่องจากอุบัติเหตุลื่นหกล้มก้นกระแทกที่ฟอร์ทน็อกซ์ ในรัฐเคนตั๊กกี้นั้นเป็นเรื่องเล็ก เมื่อคณะเราเดินทางถึงสวิสส์ผมก็เดินได้แล้ว

การเดินทางไปดูงานนั้น เมื่อยังไม่ได้ไปก็คิดว่าน่าจะสนุก คณะของเรามีอยู่ ๕ คน เมื่อเดินทางขาไปมีกระเป๋าอยู่ ๘—๙ ใบ ขากลับเพิ่มเป็น ๑๑ ใบ และจะต้องขึ้นลงเครื่องบินถึง ๒๓ ครั้งในชั่วระยะเวลาเพียง ๓๖ วัน คิดถัวเฉลี่ยวันหนึ่งถึงสองวันก็ต้องเตรียมตัวเก็บของลงกระเป๋าเดินทางอีกแล้ว ดังท่านจะเห็นรายการเดินทางดังนี้ :

ออกจาก	ถึง
๑. กรุงเทพ ฯ	ฮอนโนลูลู รัฐฮาวายอี
๒. ฮอนโนลูลู	ซานฟรานซิสโก รัฐแคลิฟอร์เนีย
๓. ซานฟรานซิสโก	ลอสแอนจิลิส รัฐแคลิฟอร์เนีย
๔. ลอสแอนจิลิส	เอลปาโซ รัฐเท็กซัส
๕. เอลปาโซ	วอชิงตัน ดีซี
๖. วอชิงตัน ดีซี	นอร์โฟลค์ รัฐเวอร์จิเนีย
๗. นิวพอร์ทนิวส์ รัฐเวอร์จิเนีย	วอชิงตัน ดีซี
๘. วอชิงตัน ดีซี	หลุยส์วิลล์ รัฐเคนตั๊กกี้
๙. หลุยส์วิลล์	โคลัมบัส รัฐจอร์เจีย
๑๐. โคลัมบัส	แอตแลนตา รัฐจอร์เจีย
๑๑. แอนแลนตา	ดัลลัส รัฐเท็กซัส
๑๒. ดัลลัส	ลอว์ตัน รัฐโอคลาโฮมา
๑๓. ลอว์ตัน	เมืองโอคลาโฮมา
๑๔. โอคลาโฮมา	นิวยอร์ค
๑๕. นิวยอร์ค	ลอนดอน อังกฤษ
๑๖. ลอนดอน	ปารีส ฝรั่งเศส
๑๗. ปารีส	แฮมเบิร์ก เยอรมันตะวันตก

ออกจาก	ถึง
๑๘. ฮันโนเวอร์	เบอร์ลินตะวันตก
๑๙. เบอร์ลิน	มิวนิค
๒๐. มิวนิค	ซูริค สวิตเซอร์แลนด์
๒๑. ซูริค	เจนีวา ,,
๒๒. เจนีวา	โรม อิตาลี
๒๓. โรม	กรุงเทพ ฯ

การเดินทางขึ้นลงเครื่องบินนี้ไม่นับขึ้นรถยนต์ และยังแถมลงเรือยนต์ครั้งหนึ่งเมื่อเดินทางไปถึงแฮมเบิร์ก ทางเจ้าหน้าที่รับรองเขาพาลงเรือทัศนาจรบริเวณท่าเรือเมืองแฮมเบิร์กอีก ๑ ชั่วโมง เมืองแฮมเบิร์กนี้ถ้าอ่านเป็นภาษาเยอรมันก็ต้องเรียกว่าฮัมบูร์ก แต่เสียงคนเยอรมันพูดแท้ ๆ นั้น เขาเรียกฮัมบวร์ก เช่นเดียวกับเมืองมิวนิคเขาเรียกมึนเช่น (Munchen) ทีแรกเรานึกว่าคนละเมือง ถามเขา ๆ ก็ตอบว่าคนอังกฤษหรืออเมริกันเรียกเมืองนี้ว่ามิวนิคต่างหาก เพราะฉะนั้นอย่าไปเอาเรื่องกับภาษาเลย ถ้าหากผมจะเขียนผิดไปบ้าง

ผมไม่ได้คิดระยะทางว่าที่เดินทางรอบโลกกันครั้งนี้เป็นระยะทางเท่าใด แต่ก็เป็นการเดินทางที่เหน็ดเหนื่อยที่สุด ที่ผมพูดมานี้มิใช่ว่าเราต้องออกกำลังแรงกายเช่นกับการวิ่ง หรือทำงานจนเหงื่อไหลโทรมกายเช่นนั้น ผมหมายถึงว่าร่างกายเราอ่อนเพลียและต้องการการพักผ่อนบ้าง ดังนั้นเวลาที่เราจะพักผ่อนได้บ้างชั่วขณะหนึ่ง คือ การนั่งบนเครื่องบิน บนรถยนต์ หรือแม้กระทั่งในเรือยนต์ที่แล่นเลียบเมืองแฮมเบิร์กที่สวยงาม พูดง่าย ๆ ก็คือพอหลังได้อิงหรือเอนกับพนักนิดหน่อย นัยน์ตาก็ปรือหรือหลับเสียแล้ว บางท่านถึงกับกรนออกมาได้ยินถนัดทีเดียว

ดังนั้นในตอนจะขึ้นเครื่องบินที่ดอนเมือง ผู้ไปส่งที่ปรารถนาดีมักจะอวยพรให้เดินทางโดยปลอดภัยและฝากให้ไปถึงทุกเมืองเชียวนะเพื่อน ความจริงเราไปถึงทุกเมือง แต่ถ้าจะให้เป็นไปตามหมายของเพื่อน ๆ แล้ว พวกเราไม่ถึงเลย เข้าตำราที่ว่าใจมันสู้ เงินก็แข็ง แต่แรงไม่มีเลย ได้แต่ชมโฉมแต่ละชาติแต่ละวัยไปตามความคิดฝันของตนเอง แล้วก็เอามาถกกันสนุก ๆ ไปเท่านั้นเอง

ในการเดินทางครั้งนี้ทางคณะได้แต่งตั้งให้ เสธ. ศป. เป็นเลขานุการของคณะ หน้าที่ของเลขา ฯ ก็คือทำหน้าที่เป็นหัวเบี้ยคอยจ่ายเงินเวลารับประทานอาหาร ติดต่อเจ้าหน้าที่บริษัทการบินในเรื่องตั๋วเครื่องบินเพื่อทำบัตรผ่านขึ้นเครื่องบิน ชั่งของและเก็บบัตรกระเป๋าไว้ ส่วนการตรวจกระเป๋าขึ้นลงก็เป็นหน้าที่ของทุก ๆ คนจะช่วยกัน เฉพาะเรื่องนี้คงทำเฉพาะในยุโรปเท่านั้น ส่วนการเดินทางในสหรัฐ ฯ ทางการเขาจัดผู้อำนวยการเดินทาง (Tour Director) ได้แก่ พ.ต. เวนเดลล์ เทอร์มัน มาช่วยอำนวยความสะดวกให้ตลอดเวลา จนกระทั่งออกจากสหรัฐอเมริกา

นอกจากนี้เลขา ฯ ของคณะยังมีหน้าที่คอยจ่ายค่าถีบ (Tip) ทุกชนิดที่มีการบริการเกิดขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งคนยกกระเป๋าที่สนามบิน กระเป๋าใบหนึ่งตก ๒๕ เซ็นต์ จำนวนเงินจึงขึ้นอยู่แก่จำนวนกระเป๋า จำนวนเที่ยวที่ขึ้นเครื่องบิน เมื่อเดินทางกลับมาแล้วท่านเลขา ฯ ให้ดูยอดเงินเฉพาะค่าถีบให้คนยกกระเป๋าอย่างเดียวในสหรัฐ ฯ เป็นเงิน ๖๐ เหรียญอเมริกัน ถ้าคิดเสียว่า ๑ เหรียญก็เหมือน ๑ บาท ก็เป็นเงินนิดหน่อยเท่านั้นเอง

รายการอย่างอื่นที่ท่านเลขา ฯ จดเอาไว้ก็คือ ค่าอาหาร ค่าถีบคนยกกระเป๋าในยุโรป และค่าสนามบิน เป็นเงิน ๙๖๐.๙๓ เหรียญอเมริกัน ก็เป็นเงินเล็กน้อยอีกนั้นแหละ ถ้าคิดเสียว่า ๙๖๐ บาท ถัวเฉลี่ยออกคนละ ๑๙๒ บาทถูกจะตายไป เวลาซื้อของที่อิตาลีราคาเป็นหมื่น ๆ ลีร์ยังไม่เห็นต่อสักคำ แถมท่านเลขา ฯ ยังชอบหนีไปเที่ยวคน

เดียวเสียอีก ผมขอชมเชยว่าเลขา ฯ คนนี้เป็นคนละเอียดจริง ๆ จดไว้หมดไม่ว่าจะจ่ายอะไรไปบ้างทุกวัน ผมกับเลขา ฯ บางครั้งก็นอนอยู่ห้องเดียวกัน ท่านเลขา ฯ ปรารภว่ากลับไปถึงบ้านแล้ว จะพิมพ์รายการรับ—จ่ายแสดงให้ทุกคนทราบ ผมก็บอกว่าไม่จำเป็นก็เห็น ๆ กันอยู่ว่าจะจ่ายอะไรบ้าง ท่านเลขา ฯ บอกว่าไม่ได้ เรื่องเงินนี่ต้องแสดงความบริสุทธิ์ใจ กลับมาแล้วพิมพ์แจกจริง ๆ ผมจึงมีตัวเลขมาเขียนได้ ไม่ใช่ผมยกเมฆเอาเอง

ท่านเลขา ฯ คนนั้นนอกจากจะเป็นคนละเอียดและปฏิบัติหน้าที่ได้เรียบร้อยแล้ว ยังเป็นหมอนวดฝีมือดีอีกด้วย ระหว่างที่ผมลื่นหกล้มขณะดูงานที่ศูนย์การทหารยานเกราะฟอร์ทน๊อกซ์ ตอนกลางคืนยังมีเวลามานวดขาข้างขวาให้ผมอีก นวดแล้วรู้สึกสบายขึ้นเป็นกอง

การเตรียมการก่อนการเดินทางก็เป็นเรื่องสำคัญอีกเรื่องหนึ่ง เรื่องสำคัญในหลาย ๆ เรื่องด้วยกันมีอยู่ ๓ เรื่องที่จะต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จก่อนอื่นคือ การทำหนังสือเดินทาง และวีซ่าเข้าเมือง เพราะถ้าไม่มีหนังสือเดินทางแล้วในบางประเทศก็คงเข้าเมืองเขาไม่ได้ เห็นจะต้องเดินเตร่อยู่แถวสนามบินนั่นเอง

เรื่องที่สองคือการปลูกฝีฉีดยา เรื่องนี้มองดูแล้วเป็นเรื่องเล็ก แต่พอมีหนังสือจาก ยศ. ทบ. ไปยัง รพ. พระมงกุฎเกล้า ถึงแม้จะเป็นการไปดูงานก็ต้องมีการตรวจร่างกายอย่างละเอียด เช่น ตรวจเลือด อุจจาระ—ปัสสาวะ และร่างกายอย่างละเอียดเช่นเดียวกับการไปศึกษาในโครงการ MAP เหมือนกัน น่าจะปลูกฝีฉีดยาให้เท่านั้นก็เพียงพอ

ประการสุดท้ายก็คือเรื่องเงิน เพราะการดำเนินกรรมวิธีในเรื่องนี้ใช้เวลาอยู่เหมือนกัน มีบางรายเดินทางไปแล้วยังไม่ได้เงินก็มี สำหรับคณะของเราถ้าเป็นเช่นนั้นอาจเดินทางไปได้แต่อาจต้องไปรับจ้างขัดรองเท้าหรือล้างชามอยู่ที่นิวยอร์คหาเงินเสียก่อนที่จะเดินทางไปยุโรป เรื่องนี้เราก็พูดล้อเล่นกันเท่านั้น

เมื่อการดำเนินกรรมวิธี ๓ ประการนี้เรียบร้อยแล้ว เราก็พร้อมที่จะเดินทางได้ แต่ยังก่อน มันยังมีรายการเบ็ดเตล็ดอีกหลายอย่าง

เรื่องแรกคือการเตรียมเครื่องแต่งกายไปให้พร้อมทั้งชุดทหารและพลเรือน โดยเฉพาะอย่างยิ่งคือเสื้อคลุมกันหนาว และเราก็ได้ใช้ให้เกิดประโยชน์เต็มที่ทั้งในสหรัฐ ฯ และยุโรป ที่หนาวที่สุดเห็นจะได้แก่เยอรมันนีซึ่งเป็นระยะเวลาหิมะกำลังละลาย ในตอนที่เขาพาไปดูการทดลองยานเกราะในสนามซึ่งลมพัดแรง ทั้ง ๆ ที่มีเสื้อคลุมยังหนาวแทบทนไม่ไหว และหนาวอย่าบอกใครเชียว

เรื่องต่อมาก็คือ การเตรียมของขวัญที่จะจัดไปมอบให้กับหัวหน้าหน่วยและโรงเรียน รวมทั้งนายทหารที่หน่วยต่าง ๆ จัดมาประจำคณะเพื่อช่วยเหลือและอำนวยความสะดวก ตลอดจนรับภาระในการบรรจุเอกสารหลักฐานที่เขาจ่ายให้ส่งมาทางกรุงเทพ ฯ ล่วงหน้า และปรากฏว่าได้รับของเรียบร้อยเมื่อพากเราเดินทางถึงกรุงเทพ ฯ พอดี

ต่อจากนี้เป็นการเข้าลาผู้บังคับบัญชาตามที่ท่านได้นัดหมายไว้ และในระยะนี้เอง ก็เตรียมการรับเลี้ยงเป็นระยะ ๆ ไป ถึงแม้จะถ่ายยาเตรียมไว้ก็ยังรับไม่ไหว ในโอกาสนี้ทางคณะผู้เดินทางขอขอบพระคุณท่าน รอง ผบ. ทบ. ที่ได้กรุณาเลี้ยงส่งที่ห้อยเทียนเหลาเมื่อ ๑๘ ก.พ. ๑๓ ไว้ ณ โอกาสนี้ด้วย พร้อมกันนี้ยังได้มอบเงินรับรองพิเศษให้หัวหน้าคณะไว้ใช้สอยระหว่างเดินทางอีก ๕,๐๐๐ บาทด้วย

ประการสุดท้ายที่สำคัญคือการประกันชีวิต ถึงแม้เราจะรู้กันอยู่ทุกคนว่า การเดินทางโดยเครื่องบินปลอดภัย และมีสถิติการตายปีหนึ่งน้อยกว่าคนเราถูกรถยนต์ชนตายบนท้องถนนเสียอีก แต่เราก็ประกันชีวิตกันมากบ้างน้อยบ้างตามฐานะและดวงชะตาของแต่ละบุคคล ผมก็เลยประกันตาม ๆ เขาไปตามที่ผู้ใหญ่ท่านแนะนำมา

ผมทำประกันไว้ ๔๕ วัน เงิน ๓๐๐,๐๐๐ บาท เสียค่าประกันรวมทั้งภาษีการค้าและอากรแสตมป์เป็นเงิน ๒๗๒.๒๖ บาท ในใจก็นึกว่าได้มีโอกาสบำรุงบริษัทประกันภัยเช่นเดียวกับที่เคยเดินทางมาแล้วทุกครั้ง

ตามที่ผมได้เล่าให้ฟังแล้วว่า ผมไปประสบอุบัติเหตุลื่นหกล้มที่สหรัฐอเมริกา ท่านหัวหน้าคณะบอกว่ากลับไปแล้วลองไปยื่นคำร้องเรียกค่าสินไหมทดแทน (คำของบริษัทรับประกัน) เนื่องจากเราได้รับอุบัติเหตุ จะได้เอาเงินมากินเลี้ยงกันเวลากลับประเทศไทย

เมื่อกลับมาแล้ว ผมก็เรียกผู้แทนบริษัทซึ่งเป็นคนเดียวกับที่ผมเอาประกันไว้มาเจรจาและยื่นคำร้องพร้อมกับแนบใบความเห็นแพทย์ฝรั่งที่ฟอร์ทน็อกซ์ และที่ฟอร์ทเบ็นนิ่ง ให้ไปด้วย

ผมหกล้มที่ฟอร์ทน็อกซ์ แพทย์ตรวจหนหนึ่งแล้วพร้อมกับเอ๊กซเรย์ ลงความเห็นว่ากระดูกไม่หักไม่แตก แต่กล้ามเนื้อที่สะโพกอักเสบให้พักเสียระยะหนึ่งก็เดินได้ ให้ยามากินแก้ปวด ๑ ขวด ถุงน้ำยาเคมีที่ใช้ในสนาม ๑ ถุง เมื่อเทน้ำลงไปในถุง ๒ ช้อนโต๊ะ เขย่าให้ดีแล้วถุงนั้นก็จะร้อนเอาไว้ใช้ประคบตรงที่ก้นกระแทกกับพื้นดิน ผมก็ใช้ประคบเวลานอน นอกจากนี้ก็ให้ไม้ยันรักแร้มา ๒ อันเพื่อใช้พยุงตัวเวลาเดิน แต่ผมจะพักได้ยังไง พอถึงกำหนดเวลาก็ต้องเดินทางต่อไปยัง รร. ทหารราบ ฟอร์ทเบ็นนิ่ง พอถึงที่นั่นผมก็ให้หมอตรวจอีกเพราะใจร้อนอยากให้หายเร็ว ๆ จะได้เดินตามเขาได้ทัน

หมอที่ฟอร์ทเบ็นนิ่งก็ซักถามตามระเบียบ จะส่งผมไปเอ๊กซเรย์อีก ผมก็บอกว่าหมอที่ฟอร์ทน็อกซ์เขาลงความเห็นไว้แล้วว่ากระดูกไม่แตกหัก ทำไมจะต้องไปฉายแสงกันอีก

หมอคนนี้จะเหมือนกับหมอคนอื่น ๆ ด้วยหรือเปล่าไม่รู้ เขาบอกว่าเขาไม่เชื่อหมอคนนั้น ต้องตรวจและดูด้วยตาของตนเองเขาถึงจะเชื่อ แล้วจึงจะให้ความเห็นและแนะนำการรักษาได้ ผมก็เลยต้องไปนอนแก้ผ้าเหลือแต่กางเกงในให้พยาบาลฝรั่งฉายแสงอีกครั้งหนึ่ง พยาบาลสาวคนนี้ไม่ค่อยพูดจาได้แต่ยิ้ม ๆ อยู่

เมื่อหมอเห็นว่ากระดูกไม่แตกไม่หัก นอกจากกล้ามเนื้ออักเสบ ก็บอกว่าให้นอนแช่น้ำร้อนวันละ ๓๐ นาที แล้วก็แถมไม้เท้ามาให้อีกอัน

พอเดินทางถึงศูนย์การทหารบื้นใหญ่ที่ฟอร์ทซิลล์ผมเลยไม่ได้ไปหาหมออีก ถ้าไปหาคงจะได้ใบความเห็นแพทย์อีก ๑ ใบ

ผู้แทนประกันชีวิตหายไป ๑ สัปดาห์ก็กลับมา พร้อมกับเอาเงินมาให้เป็นค่าสินไหมทดแทน ๖,๖๐๐ บาท โดยที่ผมคิดว่าคงจะได้น้อยกว่านั้นหรือไม่ได้เลย

ผมก็เลยขอโฆษณาประชาสัมพันธ์บริษัทเสียในที่นี้ด้วยว่า ถ้ามีใครจะเดินทางไปต่างประเทศ ก็ควรจะเอาประกันไว้กับบริษัทอาคเนย์ประกันภัยจำกัด ซึ่งบริการได้รวดเร็ว และไม่เบี้ยวกับผู้เอาประกันด้วย

เรื่องผมไปหกล้มที่อเมริกาดูจะเป็นข่าวใหญ่ เมื่อผมกลับมาถึงกรุงเทพฯ ผู้ใหญ่และเพื่อนฝูงเป็นห่วงซักถามอาการกันแทบทุกท่านแกมประหลาดใจ เพราะผมก็เดินได้เป็นปกติ

เพื่อนฝูงบางคนตั้งข้อสงสัยว่า ผมล้มเพราะเข่าอ่อนหรือไขข้อหมดไปเพราะใช้งานมาก ข้อนี้ไม่จริงเลยตามที่ผมเล่าให้ฟังแล้วตั้งแต่ต้น

เรื่องนี้รอเอาไว้เมื่อผมเดินทางไปถึงฟอร์ทน็อกซ์ ผมจะเล่าให้ฟัง

สหรัฐอเมริกา

เราออกเดินทางจากดอนเมืองเมื่อ ๒๐ ก.พ. ๑๓ เวลา ๑๒๐๐ โดยเครื่องบินสาย แพน – แอม ซึ่งเป็นเครื่องบินโบอิ้ง ๗๒๗ การเดินทางโดยเครื่องบินเดี๋ยวนี้สะดวกสบายมากกว่าเมื่อ ๑๕ ปีที่แล้ว

เมื่อสมัยผมไปเรียนที่สหรัฐอเมริกาในปี พ.ศ. ๒๔๙๘ เราไปโดยเครื่องบินขนส่งทางทหารที่เรียกย่อ ๆ ว่า "MATS" เป็นเครื่องบินใบพัด ๔ เครื่องยนต์ ใช้เวลาบินจากดอนเมืองถึงซานฟรานซิสโก ๒ คืน กับ ๓ วัน และแวะเติมน้ำมันไปตลอดทาง คือ ไซ่ง่อน–สนามบิน คล้าค ใน ฟิลิปปินส์–เกาะกวม–กวาจาลิน–สนามบิน

ฮิคคัม ในฮอนโนลูลู—**ซานฟรานซิสโก** ในสมัยนั้นต้องนอนค้างคืนที่ฐานทัพอากาศคล้าคและฮอนโนลูลูแห่งละ ๑ คืน

ในสมัยนี้เป็นสมัยไอพ่นเราใช้เวลาประมาณ ๒๔ ชั่วโมง จากดอนเมืองถึงซานฟรานซิสโก แวะเติมน้ำมันเพียง ๒ แห่งที่ ฮ่องกง—โตเกียว แล้วเปลี่ยนเครื่องบินที่ฮอนโนลูลู ไปยังซานฟรานซิสโกเลยทีเดียว

ถ้าดูในตั๋วเครื่องบินที่เขาออกให้แล้ว แทบไม่น่าเชื่อราวกับเรื่องรามเกียรติ์ที่ว่าลัดมือเดียวถึงเมืองลงกา

ตั๋วเขาเขียนดังนี้

เครื่องบินบริษัทแพนแอม เที่ยวบินที่ ๐๐๒ วันที่ ๒๐ ก.พ. ออกจากกรุงเทพฯ เวลา ๑๒๐๐

เครื่องบินบริษัทแพนแอม เที่ยวบินที่ ๘๑๔ วันที่ ๒๐ ก.พ. ออกจากฮอน-โนลูลู เวลา ๑๔๐๐

หมายความว่าเราใช้เวลาจากกรุงเทพ ฯ เหาะไปยังฮอนโนลูลูภายใน ๒ ชั่วโมงเท่านั้น เรื่องนี้เห็นจะไม่ต้องอธิบาย เพราะเมื่อเครื่องบินข้ามมหาสมุทรแปซิฟิคข้ามเขตระหว่างเกาะกวมและกวาจาลินแล้ว พอเข้าเขตนี้เราก็มีอายุยืนขึ้นอีก ๑ วัน ต้องกลับไปใช้วัน—เวลา ท้องถิ่นที่เขากำหนดขึ้น

การปรับเวลาเป็นปัญหาประการหนึ่งที่ร่างกายของเราจะต้องยอมรับ และจำต้องปรับความรู้สึกต่าง ๆ ของมนุษย์เราให้เข้ากับบริการอันยอดเยี่ยมของนางฟ้าบนเครื่องบินสายนั้น เราจะต้องกินในขณะที่ยังไม่หิว และจะต้องตื่นในขณะที่เราจะนอน รวมทั้งระบบขับถ่ายที่เคยปฏิบัติเป็นปกติก็แปรปรวนไปด้วย จึงทำให้เรารู้สึกพะอืดพะอมอย่างบอกไม่ถูก

เมื่อ ๑๕ ปีที่แล้ว เราต้องซื้ออาหารกล่องขึ้นไปกินบนเครื่องบิน เครื่องดื่มบนเครื่องบินมีแต่กาแฟและน้ำเท่านั้น เครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ทุกชนิดห้ามดื่มหรือบริการบนยานพาหนะขนส่งทางทหารทุกชนิดตามระเบียบของกองทัพอเมริกัน ตามที่ทราบกันอยู่แล้ว ในตอนหลังเขาจึงได้เปลี่ยนวิธีการมาใช้เครื่องบินพาณิชย์เพื่อความสะดวกสบายของทหารและครอบครัว แถมยังเสียเงินครึ่งราคาโดยเริ่มตั้งแต่ปี ๑๙๖๓

ในสมัยนี้ทางบริษัทการบินเอาใจผู้โดยสาร และพยายามแข่งขันกันในด้านนี้ ท่านอยากจะดื่มอะไรเขามีให้ทั้งสิ้น ถ้าเป็นชั้นที่หนึ่งก็เรียกดื่มได้ฟรี ถ้าเป็นชั้นที่สองหรือเขาเรียกว่าชั้นที่ประหยัดก็ซื้อได้ในราคาถูกเป็นพิเศษแก้วละ ๕๐ เซนต์เท่านั้น

ผมสังเกตดูเมนูรายชื่ออาหารบนเครื่องบินเขาก็ประกวดประขันกัน ไม่แพ้เมนูในภัตตาคารหรู ๆ คือทำให้สดุดตาและมีรายการอาหารเป็นภาษาฝรั่งเศส บางมื้อยังแถมแชมเปญให้อีกด้วย เขาบริการดีอย่างไรแต่พวกเราแย่ ดังที่จะยกรายการมาให้ดู โดยถือเวลาในประเทศไทย

๒๐ ก.พ. ๑๓๐๐ รับประทานอาหารกลางวันมื้อแรกบนเครื่องบิน กำลังหิว อร่อยกินได้หมด

๑๘๐๐ อาหารเย็นก่อนถึงโตเกียว ยังอร่อย

๒๒๐๐ อาหารว่างบนเครื่องบินเมื่อออกจากโตเกียวแล้ว พอกินได้ ทั้ง ๆ ที่เราอยากจะนอน

๒๑ ก.พ. (วันที่ ๒๐ ก.พ. ในเขตรัฐอเมริกา)

๐๓๐๐ อยากจะนอนต่อแต่เขาปลุกกินอาหารเช้า เพราะสว่างแล้ว ยังไม่ได้ล้างขี้ฟันเลย ก็พยายามกล้อมแกล้มเข้าไปแต่ไม่หมด

๐๕๐๐ เครื่องบินถึงฮอนโนลูลู ไปกินอาหารกลางวันบนภัตตาคารหมุนรอบตัว อาหารดี วิวดี ทำให้กินได้บ้าง

๑๐๐๕ อาหารเย็นบนเครื่องบินก่อนถึงซานฟรานซิสโก—ยังอิ่มอยู่กินไม่ลง

เมื่อเครื่องบินถึงฮ่องกง เราได้เห็นท่าอากาศยานที่นั่นกำลังปรับปรุงให้ใหญ่โตขึ้นเพื่อเตรียมรับเครื่องบินจัมโบ้เจ๊ต และในบรรดาผู้โดยสารที่นั่งรออยู่เห็นมีแต่ญี่ปุ่น

คนญี่ปุ่นเป็นนักทัศนาจรชั้นยอดชาติหนึ่ง ในประเทศญี่ปุ่นเองเขาก็ส่งเสริมให้มีการท่องเที่ยวภายในประเทศ ไม่ว่าท่านจะย่างไปชมสถานที่ใดเช่น นิคโก้ คามากูระ ฮาโกเน่ หรือหน้าพระราชวังในกรุงโตเกียวเอง จะเห็นกลุ่มนักเรียนและคนญี่ปุ่นจากเมืองไกลมาชมกันเป็นจำนวนมากและแทบจะทุกวัน

ข้อคิดในเรื่องนี้เห็นจะเนื่องมาจากการบริการในด้านขนส่งของเขาดี ราคาถูก ตรงเวลา เช่น รถยนต์ รถไฟ เรือ และเครื่องบิน โดยเฉพาะอย่างยิ่งเขาสร้างของเขาได้เอง และดำเนินการโดยคนของเขาเอง เช่น สายการบินญี่ปุ่น (JAL)

ตามตัวเลขที่เขาบันทึกไว้บอกว่า คนญี่ปุ่นเดินทางไปเที่ยวต่างประเทศเฉพาะในปี ๑๙๖๕ มีจำนวน ๒๗๐,๐๐๐ คน

นับตั้งแต่นั้นมาตัวเลขได้เพิ่มขึ้นในอัตรา ร้อยละ ๒๕ ต่อปี พอถึงปี ค.ศ. ๑๙๖๙ มีจำนวนทั้งสิ้นถึง ๗๑๖,๐๐๐ คน

เขาบอกด้วยว่าคนญี่ปุ่นทัศนาจรไปต่างประเทศเพิ่มมากขึ้นนี้ เห็นจะเป็นด้วยรัฐบาล ได้เพิ่มเงินตราต่างประเทศให้นักท่องเที่ยวของตนนำออกนอกประเทศได้เป็นเงินเหรียญอเมริกัน ๑๐๐๐ เหรียญ ต่อคน

ดังนั้น เมื่อเราเดินทางถึงสวิสและโรม จึงเห็นคนญี่ปุ่นบ่อย ๆ บางร้าน เช่น ร้านขายนาฬิกาในเจนีวาถึงกับจ้างคนญี่ปุ่นมาขายหน้าร้านด้วย แม้แต่ในกรุงโรมก็เหมือนกัน

เมื่อเครื่องบินออกจากญี่ปุ่นก็เกือบเป็นเวลาสองยาม ตามเวลาท้องถิ่นเข้าไปแล้วแต่เขาก็ยังบริการอาหารว่างและฉายภาพยนตร์ให้ดู ภาพยนตร์ที่ฉายในคืนนั้นเป็นเรื่อง "ยุทธการขั้วโลกเหนือ" ซึ่งเคยมาฉายที่โรงภาพยนตร์ลิโดหรือสยามมาแล้ว ผมดูมาแล้วจึงไม่ได้ดู นั่งหลับ ๆ ตื่น ๆ ก็ถึงเวลาเขาเรียกกินอาหารเช้า รู้สึกเหมือนกับว่ายังไม่ได้นอนสักงีบหนึ่ง

เรามาถึงฮอนโนลูลูเมื่อเวลาประมาณ ๑๐๒๐ ตามเวลาท้องถิ่น และวันที่มาถึงก็ยังคงเป็นวันที่ ๒๐ ก.พ. อยู่นั่นเอง ที่สนามบินมี พ.อ. TISDALE หก. Doctrine and Training, USARPAC และภรรยามารับรวมทั้ง ร.อ. Davis จาก Visitor Bureau พอเราลงจากเครื่องบิน เขาก็สวมมาลัยให้เป็นการต้อนรับตามแบบชาวฮาวายอี

พ.อ. ทิสเดล และภรรยาเคยมาอยู่เมืองไทยและคุ้นเคยกับ ผบ. ศร. เป็นอย่างดี ที่ฮอนโนลูลูเป็นด่านแรกที่จะเข้าประเทศสหรัฐอเมริกา ตามธรรมดาจะต้องเปิดกระเป๋าออกตรวจของติดตัวที่นำเข้าประเทศ แต่ด้วยความช่วยเหลือของ พ.อ. ทิสเดล และ ร.อ. เดวิส เราจึงพ้นจากการถูกซักถามซึ่งเราเป็นห่วงจะต้องไปชี้แจงบรรดาของฝาก ซึ่งมีแต่เครื่องแกง พริกป่น น้ำปลา อาจมีแมงดาด้วยก็ได้เพราะเราไม่ได้เปิดดู นอกจากนี้ก็ยังมีของขวัญอีกจิปาถะ กระเป๋าเหล่านี้เมื่อตรวจรับแล้วก็ส่งขึ้นเครื่องบินลำที่จะนำเราไปยังซานฟรานซิสโก เป็นการตัดภาระพวกเราไปได้อย่างมากทีเดียว

พ.อ. ทิสเดล นำคณะพวกเราไปกินอาหารกลางวันที่ภัตตาคาร "La Ronde" บริเวณศูนย์การค้า Ala Moana ซึ่งแปลตามภาษาพื้นเมืองว่า "มรรคาเลียบทะเล"

ภัตตาคาร La Ronde เป็นภัตตาคารหมุนได้รอบตัวอยู่บนยอดตึกสูง ๒๕ ชั้น วันนั้นอากาศแจ่มใสกำลังสบาย เมื่อนั่งกินอาหารอยู่บนนั้นจะแลเห็นทัศนียภาพของเกาะโออาฮู ได้รอบตัว ภาพที่เราเห็นเริ่มแรกคือทิวเขา ไดมอน เฮด (Diamond Head) สัญญลักษณ์ของเกาะนี้และหาดทราย ไวกิกิ ขาวสะอาดสุดสายตา มองเห็นคลื่นทยอยเข้ากระทบฝั่งเป็นระลอก ริมทะเลก็เต็มไปด้วยโรงแรมชั้นหนึ่งสำหรับต้อนรับผู้มาตากอากาศ และแน่นอนจะต้องเป็นเศรษฐีด้วย

ภัตตาคารนี้หมุนรอบตัวภายใน ๑ ชั่วโมง ดังนั้น ในหนึ่งนาทีจะหมุนไปช้า ๆ เพียง ๖ องศาเท่านั้น เราจึงไม่รู้สึกตัว ตามที่ พ.อ. ทิสเดล พาเรามาที่นี่ ก็เพื่อจะอวดของดีและอาหารดีที่นี่ และเพียงชั่วระยะเวลาอันสั้นเพียง ๑ ชั่วโมง เราก็มองเห็นทิวทัศน์อันสวยงามได้ โดยตลอดไม่ต้องนั่งรถตระเวนรอบเมือง นับว่าเป็นการนำเที่ยวที่ใช้เวลาน้อยที่สุดแต่เห็นได้กว้างและไกลที่สุด นั่งเพลิน ๆ เราก็มองเห็นไดมอน เฮด อีกแล้ว แสดงว่าเราได้มานั่งครบรอบ ๑ ชั่วโมงพอดี เราจึงได้ลุกขึ้นเพื่อกลับสนามบิน

พอรถมาถึงสนามบิน แทนที่จะเดิน พวกเราเกือบจะต้องวิ่งเพราะผู้โดยสารอื่นเขาขึ้นเครื่องบินกันหมดแล้ว เหลือแต่พวกเรา ๕ คน ไม่ทันได้พูดจาร่ำลาอะไรกัน เพียงแต่จับไม้จับมือขอบใจก็ขึ้นเครื่องบินเลย

เครื่องบินร่อนลงสนามบินซานฟรานซิสโก เวลา ๒๐๓๐ ที่สนามบิน พ.ต. Wendell L. Thurman ซึ่งได้รับหน้าที่เป็นผู้อำนวยการเดินทางตลอดระยะเวลาที่ดูงานในสหรัฐ ฯ มาคอยต้อนรับ นายทหารผู้นี้ทำงานอยู่ที่ฟอร์ทลีเวนเวอร์ท รัฐแคนซัส แกต้องบินจากบ้านเป็นระยะทางมากกว่า ๑๐๐๐ ไมล์ มารับเราที่นี่ นายทหารผู้นี้ไม่เคยมาเมืองไทย แต่ทำหน้าที่ได้อย่างดีที่สุด ไม่มีข้อบกพร่องเลย และเข้ากับพวกเราได้ทุกคน

เมื่อกลับมาถึงประเทศไทยแล้ว ผมได้เขียนจดหมายไปขอบอกขอบใจตามมรรยาท และแกตอบมาเป็นภาษาอังกฤษ ดังถ้อยคำสำนวนข้างล่างนี้ ซึ่งผมเห็นว่าไม่จำเป็นจะต้องแปลกระมัง

7 Rose Loop

Fort Leavenworth, Kansas 66027

15 April 1970

Dear Colonel Viraphan,

Thank you very much for the nice letter. I was happy to hear that you had arrived home safely and especially pleased to hear that you were able. to walk without the aid of crutches. Best wishes for a speedy total recoveryr I assure you it was my good fortune to have been selected to serve as you. U.S. escort. If you or your friends should visit our country again, I would be honored to assist in and way I can. Please feel free to contact me.

I would also like to thank you very much for the invitation to visit Thailand. My wife and I will be delighted to do so, should the opportunity ever arise. Please give my regards to the other members of the group and to your family.

Sincerely,

WENDELL L. THURMAN

Major, U.S. Army

คืนนั้นเราเข้าที่พักโรงแรม Commodore International ใกล้ ๆ กับ Nob Hill ซึ่งเป็นตำบลที่สูงสุดของซานฟรานซิสโก ได้อาบน้ำร้อนแล้วรู้สึกสดชื่นขึ้น แทนที่เราจะตลุยราตรีแถว Market Street เราก็เข้านอนเพื่อชดเชยเอาแรงที่เราอดนอนมาตลอดคืนบนเครื่องบิน พรุ่งนี้เราก็จะเดินทางต่อไปอีกแล้ว

หมายกำหนดการดูงานในสหรัฐ ฯ นั้น พอเราถึงโรงแรมที่พักในซานฟราน–ซิสโก พ.ต.เทอร์มัน ก็ยื่นโปรแกรมให้เราทันที ทางกองทัพบกสหรัฐ ฯ ได้วางโปรแกรม

ไว้ล่วงหน้า ตั้งแต่ ๕ ก.พ. ๑๓ ก่อนเราไปถึง ๑๕ วัน ค่ายทหารและโรงเรียนที่เขาจัดให้ไปดูนั้นมีดังนี้

๒๔—๒๕ ก.พ. เยี่ยมและชมกิจการศูนย์และโรงเรียนป้องกันทางอากาศ ของกองทัพบกสหรัฐ ฯ Ft. Bliss, Texas.

๒๗ ก.พ. เยี่ยมกองบัญชาการกองทัพบกภาคพื้นสหรัฐ ฯ (CONARC) Ft. Monroe, Virginia.

๒—๓ มี.ค. เยี่ยมและชมกิจการศูนย์และโรงเรียนยานเกราะ Ft. Knox, Kentucky.

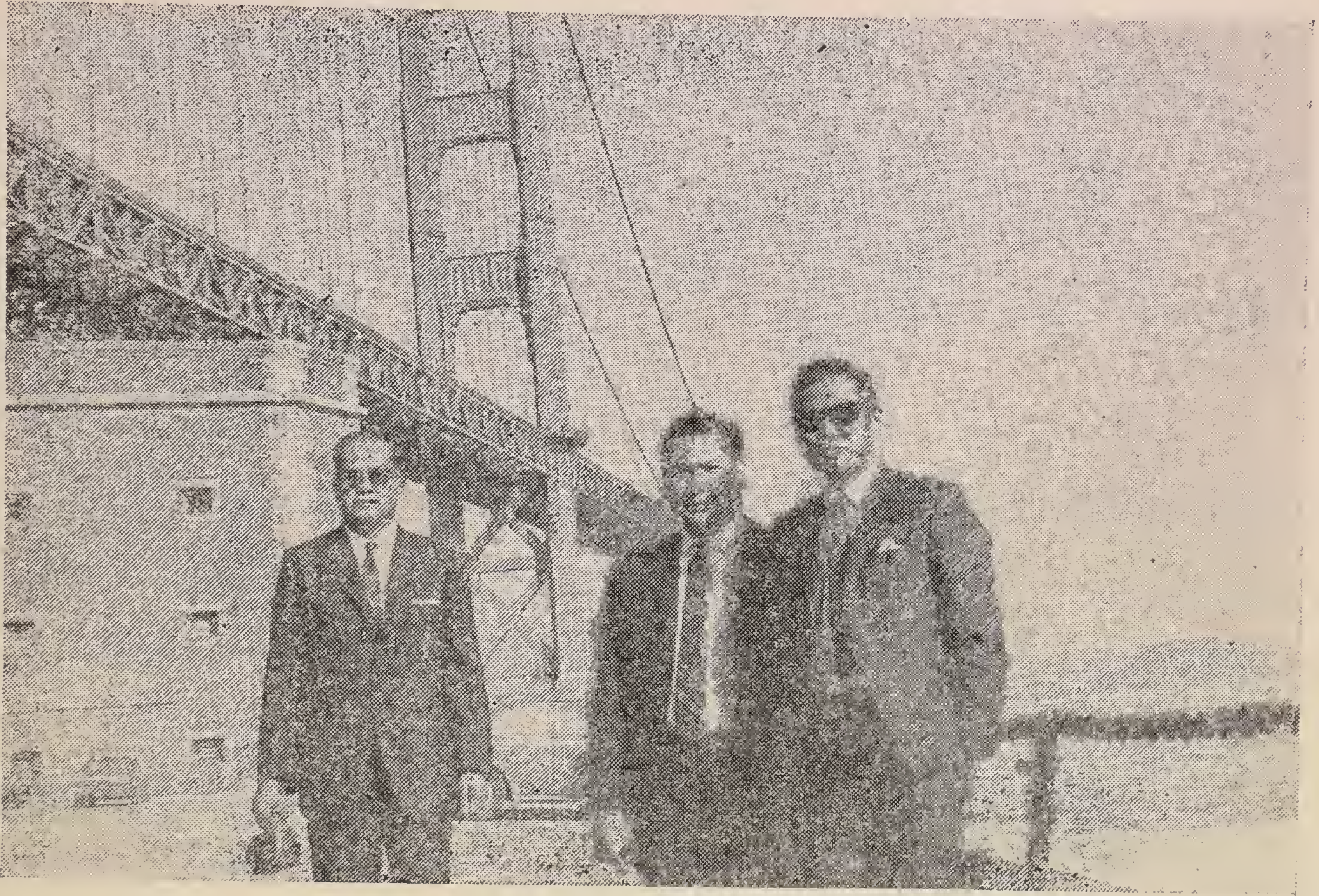
๕—๖ มี.ค. เยี่ยมและชมกิจการศูนย์และโรงเรียนทหารราบ Ft. Benning Georgia.

๙—๑๐ มี.ค. เยี่ยมและชมกิจการศูนย์และโรงเรียนทหารปืนใหญ่ Ft. Sill., Oklahoma.

รวมทั้งหมด ๕ แห่ง ซึ่งก็พอเหมาะพอควรดีแล้ว เพราะคณะของเรามาจาก ยศ. ทบ. และศูนย์ต่าง ๆ ซึ่งเป็นหน่วยขึ้นตรง วันเวลาที่ว่างซึ่งเป็นวันเสาร์—อาทิตย์ เขาก็กำหนดให้เรามีเวลาพักผ่อนเปิดหูเปิดตาบ้าง และได้แวะเมืองต่าง ๆ ตามระยะทางที่ผ่าน ได้แก่เมือง ลอสแอนจิลิส วอชิงตัน ดีซี และเมืองดัลลัสในรัฐเท็กซัส นอกจากนั้นก็เป็นเวลาเดินทางและแวะพักที่นิวยอร์คหนึ่งคืนก่อนเดินทางไปยุโรป ดูรายการแล้วเหนื่อยใจเพราะมีรายการถี่ยิบ การเดินทางภายในประเทศเป็นการเดินทางโดยเครื่องบินทั้งสิ้น แต่น่าชมเชยที่การเดินทางตลอดเวลาที่อยู่ในสหรัฐ ฯ ได้เป็นไปตามแผนที่วางไว้ เครื่องบินทุกเที่ยวบินออกได้ตามเวลาและถึงตำบลปลายทางใกล้เคียงกับเวลาที่กำหนดไว้ซึ่งทำให้สะดวกทั้งผู้เดินทาง ผู้ที่จะไปรับและผู้ที่จะไปส่งด้วย

เรามาถึงซานฟรานซิสโกแต่ก็ยังไม่ถึงซานฟรานซิสโกอีกนั่นแหละ พอรุ่งขึ้นวันที่ ๒๑ ก.พ. ซึ่งตรงกับวันเสาร์ เรามีเวลาตอนเช้าเพียงเล็กน้อยได้มีโอกาส

นั่งรถชมตัวเมืองและถือโอกาสชักรูปเชิงสะพาน Golden Gate เป็นที่ระลึก พอใกล้เวลา ๑๐๐๐ เราก็ต้องรีบบึ่งไปสนามบิน

ลอส แอนจิลิส

เราออกจากสนามบินซานฟรานซิสโกเวลา ๑๑๐๐ นั่งเครื่องบินประมาณหนึ่งชั่วโมงยังไม่ทันหายเมื่อยและกำลังเคลิ้มจะหลับ เครื่องบินก็ร่อนลงสนามบิน ลอส แอน-จิลิส เสียแล้ว

ที่สนามบิน พ.ท. Munger และภรรยามารอรับ สองผัวเมียนี้เคยมาอยู่เมืองไทย ทางการเขาเลยจัดให้มาพบและนำเข้าพักที่ HACIENDA MOTEL เสร็จแล้วก็กลับปล่อยให้นายทหารติดต่อคนหนึ่งคอยอำนวยความสะดวกแก่พวกเราในการท่องเที่ยว ระหว่างตอนบ่ายวันเสาร์และวันอาทิตย์

มาถึงลอส แอนจิลิส แล้วไม่ได้ไปเที่ยว ฮอลลีวู้ด เมืองมายาหรือ ดัสนีย์แลนด์ ก็เหมือนไม่ได้มาที่นี่

ดังนั้นในตอนบ่ายวันนี้เขาจึงพาไปเที่ยวฮอลลีวู้ดเสียก่อน เมืองฮอลลีวู้ดอยู่ทางทิศตะวันตกเฉียงเหนือของแอนจิลิส ประมาณ ๖—๗ ไมล์ เมืองฮอลลีวู้ดนั้น อาชีพการแสดงภาพยนตร์เป็นอาชีพที่มีหน้ามีตาที่สุด อุตสาหกรรมภาพยนตร์เป็นอุตสาหกรรมอย่างเดียวและใหญ่ที่สุดของฮอลลีวู้ด

พอถึงเวลา ๑๕๐๐ เขาก็พาเรานั่งรถผ่าน เบเวอลี่ ฮิลส์ (Beverly Hills) ซึ่งเป็นหมู่บ้านพวกดาราอาศัยอยู่ บ้านเหล่านี้อยู่บนเนิน ปลูกไว้สวยงามอย่างที่เคยเห็นในภาพยนตร์ เราเพียงแต่นั่งรถผ่านเท่านั้น โรงถ่ายภาพยนตร์ในย่านนี้มีตั้งหลายโรงแต่ไม่มีโอกาสได้แวะเข้าไปชมจนกระทั่งรถมาถึงฮอลลีวู้ด

เราได้มีโอกาสเดินเล่นบนถนนสายที่มีชื่อเสียงของเมืองนี้คือ Hollywood Boulevard ถนนสายนี้ทั้งสายมีแต่โรงภาพยนตร์และร้านขายของ โรงภาพยนตร์ที่เด่นที่สุด คือ โรง Grauman's Chinese Theatre ซึ่งหน้าโรงออกแบบใช้ศิลปลวดลายแบบจีนเป็นรูปมังกร บริเวณหน้าโรงมีรอยเท้า รอยมือและลายเซ็นของดาราภาพยนตร์ที่มีชื่อตั้งแต่สมัยภาพยนตร์เงียบจนถึงปัจจุบันนี้ แต่เขาก็เลือกเฉพาะดาราที่ทำเงินได้มากและทั่วโลกรู้จักดี ส่วนตามถนนสายฮอลลีวู้ด บนทางเท้านั้นก็มีรูปดาวทำด้วยแผ่นทองแดงวางเป็นระยะ ๆ และมีชื่อดาราภาพยนตร์จารึกเป็นแบบตัวพิมพ์ ถ้าหากเป็นที่เมืองไทยก็คงจะมีชื่อมิตร—เพชรา สมบัติ—อรัญญา บ้างก็เป็นได้ ผมจะจาระไนชื่อดาราอเมริกันไว้ในนี้คงไม่หมด ขณะเดิน ๆ ดูไป พวกเราก็คิดได้ว่าเจ้าของชื่อเหล่านี้คงจะต้องเสียเงินให้เทศบาลจารึกชื่อให้เหมือนกับจารึกชื่อไว้ตามกำแพงวัดในบ้านเรา ผมสังเกตดูตอนท้าย ๆ เห็นมีแต่ดวงดาวเปล่า ๆ ยังไม่มีชื่อ คงจะทำเตรียมรอไว้สำหรับดาวรุ่งในอนาคตกระมัง

พูดถึงโรงภาพยนตร์แล้วไม่ว่าที่ไหน ๆ ก็แพ้เมืองไทย ที่ผมคุยนี้ผมหมายถึงโรงภาพยนตร์ชั้นหนึ่ง โรงภาพยนตร์ของเราดูจะหรูหรากว่า คือ หน้าโรงจะต้องมีภาพโฆษณาจนแทบจะบังหน้าโรง แต่ของเขาเพียงแต่มีแสงไฟล้อมกรอบชื่อเรื่องและชื่อดาราเท่านั้น จะให้พิศดารหน่อยก็ทำไฟให้มันวิ่งวูบวาบสะดุดตาก็พอแล้ว แต่นั่นไม่ใช่ประเด็นสำคัญ จุดสำคัญก็คือความโอ่โถงหน้าโรงอย่าง เช่น โรงภาพยนต์สกาล่าซึ่งตกแต่งวิจิตรพิศดาร โรงภาพยนตร์เมืองนอกที่เห็นมีพื้นที่หน้าโรงก็คือโรง Grauman's Chinese ที่ฮอลลีวู้ดเท่านั้น ตามเมืองใหญ่ ๆ ที่วอชิงตันหรือนิวยอร์ค พอตีตั๋วก็เดินเข้าโรงเลย ทั้งนี้ก็เนื่องจากพื้นที่บังคับ โดยเฉพาะพื้นที่ริมถนนใหญ่หาได้ยากและราคาก็แพง นอกจากจะไปสร้างใหม่แถวชานเมือง หรือสร้างตามโครงการผังเมืองใหม่ ถ้าเป็นเช่นนั้นละก็ว่าไม่ถูก

ภายในโรงเราก็บริการดีกว่า คือ มีคนนำไปชี้ที่นั่งให้ แต่ของเขาเราก็ต้องไปหานั่งเอง เพราะเขาพยายามจ้างคนน้อยที่สุดแต่เก็บเงินให้มากที่สุด ทั้งนี้รวมไปถึงบริการสาธารณะ เช่น รถขนส่งด้วย ของเราทำได้เพราะฉายเป็นรอบและค่าแรงถูก แต่ของเขาค่าแรงแพงและฉายไม่เป็นรอบ เสียค่าดูแล้วจะดูกี่รอบก็เชิญ

ที่ผมพูดถึงนี้ยังไม่กล่าวถึงที่จอดรถ ที่เมืองนอกแทบจะไม่มีทาง สำหรับบ้านเราโรงภาพยนตร์ ใหม่ ๆ จะต้องคำนึงถึงที่จอดรถด้วย ถ้าเราสังเกตรายได้ของโรงภาพยนตร์ที่เขาแสดงตัวเลขประจำปีแล้ว ไม่ใช่เฉพาะโรงนั้นมีภาพยนตร์เรื่องดี ๆ แต่หมายถึงว่าโรงภาพยนตร์นั้น ๆ มีที่จอดรถเพียงพอที่จะให้ความสะดวกแก่ผู้มาชมด้วย

พวกเราเดินอยู่บนถนนฮอลลีวู้ดจะกระทบไหล่ดาราบ้างหรือเปล่าไม่รู้ ต่อจากนั้นก็เข้าชมพิพิธภัณฑ์ขี้ผึ้งของเมืองนี้ ซึ่งตั้งอยู่กลางใจเมืองฮอลลีวู้ดนั่นเอง

ส่วนมากเป็นรูปปั้นของพวกดาราภาพยนตร์ เช่น มาริลีน มอนโร เชอลี เทมเปิ้ล คล้าค เกเบิล จีน ฮาร์โลว์ รูดอลฟ์ วาเลนติโน และวงดนตรีคณะ "The Beatles"

นอกจากนี้เป็นรูปบุคคลสำคัญ เช่น มหาตมะ คานธี และประธานาธิบดีตั้งแต่สมัยยอร์ช วอชิงตันจนถึง จอห์น เอฟ เคนเนดี้ ใครอยากจะฟังเสียงประธานาธิบดีพูดก็ได้ เขามีหูโทรศัพท์วางอยู่ตรงหน้า อยากจะฟังเสียงใครก็ยกหูโทรศัพท์ขึ้นฟังก็จะได้ยินเสียงพูดซึ่งอัดเทปไว้ ผมลองยกหูฟังตรงหน้าประธานาธิบดีลินคอล์นก็ได้ยินสุนทรพจน์อันมีชื่อเสียงไปก้องโลกที่ท่านกล่าว ณ เกตตี้สเบิร์ก (GETTYSBURG) เมื่อปี ค.ศ. ๑๘๖๓

รูปปั้นที่พิพิธภัณฑ์แห่งนี้ภูมิใจนักก็คือรูปปั้น "The Last Supper" ซึ่งจำลองมาจากภาพเขียนอมตะของ เลียวนาร์ด ดา วินซี รูปปั้นของพระเยซูเสวยพระกระยาหารมื้อสุดท้ายร่วมโต๊ะกับสาวกของพระองค์ ๑๒ คน

อย่างไรก็ดีถ้าจะเทียบกับพิพิธภัณฑ์ขี้ผึ้งของมาดาม Tussaud ที่ลอนดอนแล้วพูดถึงฝีมือการปั้นของมาดาม Tussaud ฝีมือดีกว่าและคล้ายชีวิตจริงมากกว่า นอกจากนี้ยังมีรายการที่น่าชม น่ากลัวและตื่นเต้นมากกว่าที่นี่ สถานที่แสดงของเขาก็ภูมิฐานกว่า

การเที่ยวฮอลลีวู้ดในชั่วเวลาเพียงเล็กน้อยเท่านี้ ผมไม่สามารถจะเล่าอะไรได้หมด ถ้าท่านสนใจก็จะหาอ่านได้จากหนังสือเรื่อง "เมืองมายา" ของ ม.ร.ว. คึกฤทธิ์ ปราโมช ซึ่งจัดพิมพ์ขึ้นเมื่อ พ.ศ. ๒๕๐๘

แม้ ม.ร.ว. คึกฤทธิ์ ฯ ผู้เขียนหนังสือเล่มนี้ยังกล่าวไว้ในตอนอวสานของเรื่องว่า "ผู้เขียนเรื่องนี้ ได้เขียนเรื่องฮอลลีวู้ดมาเป็นเนื้อเรื่องยืดยาวถึง ๑๓ บท บัดนี้ก็ถึงคราวที่ควรจะต้องจบ ก่อนที่จะจบลงนี้ก็ใคร่จะขอออกตัวกับท่านผู้อ่านว่า ผู้เขียนมิได้บรรยายถึงเมืองฮอลลีวู้ดโดยแจ่มแจ้งเท่าไรนัก และคงจะไม่ได้ให้ความรู้เกี่ยวกับเมืองฮอลลีวู้ดแก่ท่านผู้อ่านตามที่นึกไว้แล้วจะได้ แต่ในที่นี้ก็ใคร่จะขอกล่าวไว้ว่า นับตั้งแต่วันที่ได้มีเมืองฮอลลีวู้ดเป็นต้นมา ยังไม่เคยปรากฏว่ามีผู้ใดสามารถอธิบายเมืองฮอลลีวู้ด

ได้โดยแจ่มแจ้ง เพราะเมืองฮอลลีวู้ดเป็นเมืองมายาโดยแท้ และมายาการนั้น ถ้าหากอธิบายได้แล้ว ก็จะไม่มีมายาเหลืออีกต่อไป"

เรามีเวลาเพียงสองชั่วโมงเท่านั้นจริง ๆ ในการตระเวนฮอลลีวู้ด พอถึง ๑๗๐๐ ก็ต้องไปทำงานค็อกเทลที่กงสุลไทยประจำลอสแอนเจลิสนัดหมายไว้ตามหมายกำหนดการ

กงสุลไทยเป็นชาวอเมริกันและเคยมาเมืองไทย ผมก็จำชื่อไม่ได้เพราะไม่ได้จดไว้ อายุอยู่ในราว ๖๐ ปีเศษแต่ยังแข็งแรงทั้งผัวเมีย แกนำไปดูห้องทำงานและอวดภาพถ่ายบุคคลสำคัญ ๆ ของไทยที่ได้แวะมาเยี่ยม รวมทั้งพระบรมฉายาลักษณ์ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและสมเด็จพระนางเจ้า ฯ พระบรมราชินีนาถ ในคราวเสด็จประพาสสหรัฐอเมริกาด้วย

บ้านที่กงสุลอยู่เป็นบ้านแบบโบราณ ขื่อแปใช้ไม้ซุงทั้งท่อน แกคุยว่ามีอายุร่วมศตวรรษ และเขาก็พยายามรักษาให้ทรงอยู่ในสภาพเดิม แต่ตกแต่งให้ทันสมัยน่าอยู่ เราคุยอยู่กับแขกที่เชิญมาร่วม ๑๐ คน พอได้เวลาประมาณ ๑๙๐๐ ก็อำลากลับเพื่อมาหาข้าวเย็นกินในเมือง

นายทหารประจำคณะเขาพาไปร้าน "Hungry Tiger" แปลเป็นไทย ๆ ก็คือร้าน "เสือหิว" ดี ๆ นี่เอง และก็พอเหมาะด้วยที่เรากำลังหิว ร้านของเขาโอ่โถงพอใช้ คนมากินกันแน่น ถ้าไม่ได้สำรองโต๊ะไว้คงไม่มีที่นั่งเป็นแน่ อาหารหลักของร้านนี้เป็นจำพวกอาหารทะเลจึงมีราคาแพง และสังเกตว่ามีคนนิยมมากินกันมาก จนต้องยืนรอคิวกัน ผู้คนเหล่านี้ชอบรสอาหารทะเลหรือชอบชื่อร้านกันแน่จึงทำให้เราฉงนใจ เมื่อกินกันเสร็จแล้วออกมาหน้าร้านจึงได้เห็นรูปนายพลเชนโนลท์ (Claire L. Chennault) เสืออากาศอเมริกันที่ตั้งกองบิน "Flying Tigers" จากบรรดาผู้อาสาสมัครชาวอเมริกันไปทำการรบให้กับเจียงไคเช็ค ระหว่างสงครามโลกครั้งที่ ๒ เครื่องบินของฝูงนี้ใช้เครื่องบินขับไล่แบบ P—40 ที่หัวเครื่องบินเขียนเป็นรูปปากปลาฉลาม (Tiger Shark) กองบินนี้

ต่อมาได้รวมขึ้นอยู่กับกองทัพอากาศอเมริกัน ในระหว่างปี ค.ศ. ๑๙๔๑—๔๒ อ้างว่าได้ทำลายเครื่องบินญี่ปุ่นถึง ๒๘๐ เครื่อง แต่กองบินนี้เสียนักบินไป ๘ คนเท่านั้น

ผมจึงเดาเอาว่าเจ้าของคือนายพลเชนโนลท์ เมื่อเลิกสงครามแล้วคงจะรวบรวมเงินได้มากโขอยู่ จึงมาเปิดร้านอาหารขึ้นที่นี่ นายพลเชนโนลท์นั้นถึงแก่กรรมเมื่อ ค.ศ. ๑๙๕๘ และลูกหลานคงจะดำเนินกิจการต่อมา คนอเมริกันนั้นดูจะเห่อ ๆ เรื่องพรรค์นี้อยู่ จึงปรากฏว่ามีคนมาอุดหนุนกันหนาแน่น ผมจึงมาคิดเล่น ๆ ดูว่าเราก็มีหน่วยทหารที่ได้ไปทำชื่อเสียงในเวียดนามใต้และเกาหลีมาแล้วจนได้ฉายาว่า "กองพลเสือดำ" และ "พยัคฆ์น้อย" ถ้าใครมีเงินจะมาลงทุนเปิดร้านอาหารให้ชื่อเลียนแบบ "Hungry Tiger" ในบ้านเราก็จะเป็นทางช่วยค่าครองชีพได้บ้างเป็นแน่

ออกจากร้านอาหารยังมีเวลาว่างอยู่ พวกเราก็เลยแวะดูระบำเปลือยอก "Topless" ซึ่งอยู่ในย่านนั้น สถานเริงรมย์แบบนี้ในโตเกียวก็มี เมื่อเสียค่าผ่านประตูแล้ว เขาจะให้เครื่องดื่มฟรี อาจเป็นวิสกี้หรือบรั่นดี ๑ เป๊ก หรือเบียร์ ๑ เหยือกล่อใจ แถมได้ดูระบำเปลือยอกเต้นตามจังหวะเพลงที่อัดเทปไว้ เพราะการจ้างวงดนตรีราคาแพงมาก เมื่อดื่มเหล้าหรือเบียร์หมดแก้วแล้ว จะดื่มต่อก็ต้องจ่ายสตางค์ตามราคาที่ในท์คลับทั่ว ๆ ไปขายกัน

ผู้หญิงที่เต้นระบำแห่งนี้มีทั้งผิวขาวและผิวดำ มีผิวเหลืองแสดงอยู่คนหนึ่งหน้าตายังกับคนไทย สอบถามได้ความว่าเป็นเกาหลี ถ้าเป็นนักเรียนไทยไปแสดงเช่นนั้นถึงแม้จะเป็นอาชีพที่สุจริตเพื่อหาเงินมาช่วยการศึกษา เหมือนกับที่เราเคยพบผู้หญิงไทยเป็นพนักงานบริการอยู่ในร้านอาหารแห่งหนึ่งในกรุงวอชิงตันใกล้ ๆ กับโรงแรมที่เราพัก ถ้าเป็นเช่นนั้นก็ยังน่าเอ็นดู แต่ถ้าเป็นการแสดงเปลือยอก และเราเป็นคนไทยไปนั่งดูเช่นนั้น ถึงเธอไม่อายเราก็คงเหนียมไปเอง

เดี๋ยวนี้ในวงการบันเทิงธุรกิจก็ยินดีรับฟังข้อเสนอแนะจากผู้ชมเหมือนกัน รู้สึกจะพัฒนาและก้าวหน้าเช่นเดียวกับสถานบริการ ร้านค้า ร้านอาหาร ฯลฯ ในเมืองนอก

อาจเป็นเรื่องธรรมดาที่เจ้าของพยายามจะปรับปรุงกิจการของเขาให้ดีขึ้น เพื่อเอาใจลูกค้า กิจการทุกอย่างของเขาต้องแข่งขันกัน แต่เป็นการแข่งขันในทางที่ดี คือ ทำให้ดีขึ้น ไม่ใช่แกล้งกันแบบอันธพาลในบ้านเรา เห็นร้านอื่นดีกว่า หาเรื่องส่งอันธพาลเข้าไปก่อกวนให้มีเรื่องชกต่อยจนถึงยิงกัน เพื่อเป็นกรณีที่ตำรวจจะปิดร้านได้ เมื่อร้านคู่อริปิดเสียแล้วร้านของตัวเองจะได้ขายดีเป็นต้น

เมื่อออกจากการหย่อนใจในสถานเริงรมย์แห่งนั้น ผมได้รับกระดาษมาแผ่นหนึ่งเป็นข้อความถามความเห็นดังนี้

วันที่______________ เวลาเข้าชม______________

เวลากลับ______________

การเต้นระบำเปลือยนี้ท่านเห็นว่าลามกหรือหยาบโลนหรือไม่ ? Yes___No___

ท่านรู้สึกบาดตาบาดใจเกี่ยวกับการเต้นระบำเปลือยนี้หรือไม่ ? Yes___No___

การเริงระบำแบบนี้เป็นการแสดงที่น่าบัดสีหรือผิดปกติชนหรือไม่ ? Yes___No___

การเต้นระบำนี้เกินขอบเขตขนบธรรมเนียมประเพณีอันดีงามหรือไม่ ? Yes___No___

ชื่อ______________

ตำบลที่อยู่ ______________

จนบ่านนี้ผมยังไม่ได้ส่งความเห็นไปให้ผู้จัดการสถานเริงรมย์แห่งนี้ ในลอส-เอนเจลิสเลย แต่ผมคิดว่าคำถามทั้ง ๔ ประการนี้ ถ้าชาวเมืองเขาบอก Yes ตำรวจของเขาก็คงปิดไปนานแล้ว ที่ผมเอามาลงนี้ก็เพื่อเป็นตัวอย่าง ใครจะลองเอาไปใช้ในการปรับปรุงธุรกิจหรือการปฏิบัติงานก็น่าจะทำได้ แต่ต้องเปลี่ยนถ้อยคำให้เหมาะสมกับกิจการนั้น ๆ เสียก่อน

เขียนมาถึงตอนนี้แล้ว นึกขึ้นได้ว่าการดำเนินงานของ "ยุทธโกษ" ก็น่าจะลองถามสมาชิกดูแบบนี้เหมือนกัน คงจะได้ความรู้และแนวความคิดอะไรอีกเยอะแยะ จนกระทั่งทำไม่ได้ กองบรรณาธิการอาจต้องลาออกทั้งคณะ

คืนนั้นเรากลับที่พักเกือบสองยาม เตรียมตัวเตรียมใจไว้ไปเที่ยวดิสนีย์แลนด์ในวันรุ่งขึ้น

ดิสนีย์แลนด์ (Disneyland)

อาณาจักรแห่งความมหัศจรรย์แห่งนี้ อยู่ห่างจากลอสแอนเจลิสไปทางตะวันออกเฉียงใต้ ๒๗ ไมล์ นั่งรถยนต์ไปประมาณครึ่งชั่วโมงก็ถึง

ความยิ่งใหญ่ของดิสนีย์แลนด์ขจรขจายไปทั่วโลก นับตั้งแต่เปิดกิจการเมื่อ ๑๗ กรกฎาคม ๑๙๕๕ เป็นต้นมา จนถึงวันที่วอลท์ ดิสนีย์ถึงแก่กรรมเมื่อ ค.ศ. ๑๙๖๖ มีผู้คนเข้าชมกว่า ๖๐ ล้านคน และปีหนึ่ง ๆ มีคนเข้าชมประมาณ ๙ ล้าน ในจำนวนนี้ปรากฏว่าเป็นผู้ใหญ่เสีย ๖ ล้านคน จะเห็นได้ว่าผู้ใหญ่เข้าชมมากกว่าเด็ก เข้าทำนองเด็กดูได้ผู้ใหญ่ดูดี

ในบรรดาผู้เข้าชมที่เป็นบุคคลสำคัญมีกษัตริย์ และพระราชินีถึง ๑๒ พระองค์ ในจำนวนนี้มีพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถของเรารวมอยู่ด้วย

ถึงกับมีคำกล่าวถึงผู้ไปเที่ยวว่า ดิสนีย์แลนด์ เป็น "ดินแดนซึ่งกษัตริย์ คือสามัญชนคนธรรมดา และสามัญชนก็คือพระราชา"

ดิสนีย์แลนด์สร้างขึ้นบนพื้นที่ ๑๖๐ เอเคอร์ หรือประมาณ ๔๐๐ ไร่ มีคนงานถึง ๖๐๐๐ คน และลงทุนในขั้นแรก ๑๗ ล้านเหรียญอเมริกัน พอถึงกลางปี ค.ศ. ๑๙๖๐ ได้ลงทุนเพิ่มเติมไปอีก ๑๐๐ ล้านเหรียญ ดังนั้น ดิสนีย์แลนด์จึงไม่ใช่ "สวนสนุก" ธรรมดาประเภทม้าหมุนหรือชิงช้าสวรรค์เท่านั้น แต่เป็นสถานที่ซึ่งตกแต่งประดับประดาราวกับเรื่องในเทพนิยาย มีบางสิ่งบางอย่างคล้ายงานออกร้านมหกรรมของโลก เหมือนกับเมือง ๆ หนึ่งจากเรื่องอาหรับราตรี หรือนครหลวงแห่งหนึ่งในอนาคต และเหนือสิ่ง

อื่นใด ดิสนีย์แลนด์เป็นสถานที่เที่ยวสำหรับประชาชนทั่วไป จะไปพักผ่อนหย่อนใจหาความรู้จากที่นั่น

หนังสือพิมพ์ไทม์ เรียกดิสนีย์แลนด์ว่า "สถานที่ดึงดูดนักท่องเที่ยวหมายเลข ๑ ของแคลิฟอร์เนีย"

นักวางผังเมืองบอกว่า "เป็นงานที่ยิ่งใหญ่ที่สุดในการออกแบบภายในตัวเมืองในสหรัฐอเมริกาปัจจุบันนี้"

เมื่อท่านเดินผ่านประตูเข้าไปถึงเสาธง ซึ่งตั้งอยู่บนถนนสายหลัก Main Street ของ Town Square ก็จะเห็นแผ่นป้ายจารึกคำอุทิศและเชื้อเชิญติดไว้ที่ฐานเสาธงแห่งนี้

"ขอต้อนรับทุก ๆ ท่าน ซึ่งได้ย่างเหยียบเข้ามาในสถานที่หฤหรรษ์แห่งนี้ ดิสนีย์แลนด์คือดินแดนของท่าน ดินแดนสำหรับผู้ใหญ่จะได้รำลึกถึงอดีต และเด็ก ๆ อาจได้สัมผัสกับสิ่งที่ชวนให้ชม และเต็มไปด้วยความหวังในอนาคต

ดิสนีย์แลนด์ สร้างขึ้นเพื่ออุทิศให้แก่อุดมการ ความฝันและข้อเท็จจริงที่แสนทรหด ซึ่งสร้างสรรค์อเมริกาขึ้นมา ทั้งนี้ด้วยความหวังว่าดินแดนแห่งนี้ คงจะเป็นแหล่งของความสนุกสนานร่าเริงบันเทิงใจ และดลใจแก่ชาวโลกทั้งมวล

ดิสนีย์แลนด์สร้างขึ้นโดยอาศัยสภาพที่เป็นจริงตั้งแต่ปี ค.ศ. ๑๘๙๐ คือ เมื่อประมาณ ๘๐ ปีมาแล้ว ดังนั้นอาคารตาม Main Street จึงก่อสร้างตามแบบสถาปัตยกรรมในสมัยนั้นเราจะเห็นรถรางเทียม ลากด้วยม้าแล่นอยู่กลางถนนให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมในสมัยเดียวกัน สภาพของรถไฟสายซานตาเฟ และเรือที่ใช้จักรเป็นรูปล้อผันน้ำอยู่ท้ายเรือ ก็สร้างขึ้นให้เข้ากับสภาพที่เป็นจริงเหมือนเราเข้าไปเดินอยู่ท่ามกลางสหรัฐอเมริกาเมื่อ ๗๐—๘๐ ปีก่อน นอกจากนี้ วอลท์ ดิสนีย์ ยังวาดมโนภาพถึงสภาพที่จะเกิดขึ้นอีก ๑๐ ปีข้างหน้า จนถึงปี ค.ศ. ๑๙๘๐ โดยมี ดร แวร์เนอร์ ฟอน เบราน์ ซึ่งใคร ๆ ย่อมรู้จักดีในฐานะผู้เชี่ยวชาญด้านอวกาศเป็นที่ปรึกษาและวางโครงการ

ในอาณาจักรแห่งความรื่นรมย์นี้ถ้าจะแบ่งตามเค้าโครงก่อสร้างก็อาจแบ่งได้เป็น ๔ เขต คือ Fantasyland ดินแดนแห่งความฝันที่ประหลาดมหัศจรรย์ Adventureland ดินแดนแห่งการผจญภัย Frontierland ดินแดนตามชายแดนด้านตะวันตกของสหรัฐอเมริ–กา และ Tomorrowland ดินแดนในอนาคตซึ่งเป็นยุคจรวด วอลท์ ดิสนีย์เคยฝันที่มนุษย์เราจะส่งจรวดนำคนไปยังโลกพระจันทร์ แต่ วอลท์ ดิสนีย์ตายเสียก่อน แต่ความฝันนั้นก็ได้เป็นความจริงขึ้นแล้ว

ผู้เขียนหน้าประตูทางเข้า FRONTIERLAND และ พ.ต. เทอร์มัน

การแบ่งเขตหรือดินแดนนั้น เพียงแต่เป็นแนวความคิดในการวางแผนก่อสร้าง จึงไม่สามารถจะกำหนดได้ว่าเขตใดอยู่ที่ใดเพราะเดินต่อไปถึงกันหมด รายการก่อสร้างที่กำหนดไว้และเปิดให้ชมในปีแรกมีเพียง ๒๒ รายการเท่านั้น ต่อมาได้สร้างเสริมขึ้นจนถึงปัจจุบันนี้มีมากกว่า ๕๐ อย่าง เมื่อท่านตีตั๋วแล้วในตั๋วนั้นจะมีรายการที่จะเข้าดูพิมพ์บอกไว้ด้วย เมื่อดูไปอย่างหนึ่งแล้วก็กาไว้จนกว่าจะหมด ผมว่าดูกัน ๓ วัน ๓ คืนก็ยังไม่หมด

วันนั้นเราเดินกันจนขาลากตามนายทหารที่เขานำเที่ยวตั้งแต่เช้ายันบ่ายก็ยังไม่หมด เมื่อหิวก็กินอาหารในนั้นแล้วแต่จะเลือก เราถามหาอาหารจีนไม่มี มีแต่อาหารเม็กซิกันคิดว่าคงจะอร่อยเพราะมีรสเผ็ดตามรสนิยมของคนไทย ลองกินดูแล้วก็ยังงั้น ๆ แหละ กินพอให้อิ่มท้องไปเท่านั้น

ถ้าผมจะเล่ารายละเอียดในการไปชมในวันนั้นก็จะยืดยาว ผู้เขียนเองก็ยังวิตกว่าเขียนไปแล้วไม่รู้จะจบเมื่อใดเพราะหนังสือเราออกเป็นรายเดือน สรุปแล้วถ้าท่านผู้อ่านมีโอกาสผ่านไปลอสแอนเจลิสแล้ว ควรจะหาโอกาสไปชม ของเขาวิเศษจริง ๆ ถึงแม้จะพรรณนาในท้องที่นี้ก็ไม่หมด

ผมทราบว่าเจ้าหน้าที่ซึ่งรับงานช่วงต่อจาก วอลท์ ดิสนีย์ ได้วางแผนเค้าโครงที่จะเปิดกิจการทำนองนี้ขึ้นอีกให้ยิ่งใหญ่ไพศาลยิ่งกว่าดิสนีย์แลนด์ และเรียกอาณาจักรแห่งนี้ว่า "โลกของวอลท์ดิสนีย์" (Walt Disney World)

เขาบอกว่า "เราจะมีอะไร ๆ พิเศษที่แตกต่างไปจากดิสนีย์แลน โดยเราจะใช้พื้นที่ในรัฐฟลอริดาถึง ๒๗,๐๐๐ เอเคอร์ ก็ประมาณเกือบ ๔๓ ตารางไมล์ ซึ่งเป็นขนาดใหญ่เกือบ ๒ เท่า ของเกาะแมนฮัตตัน"

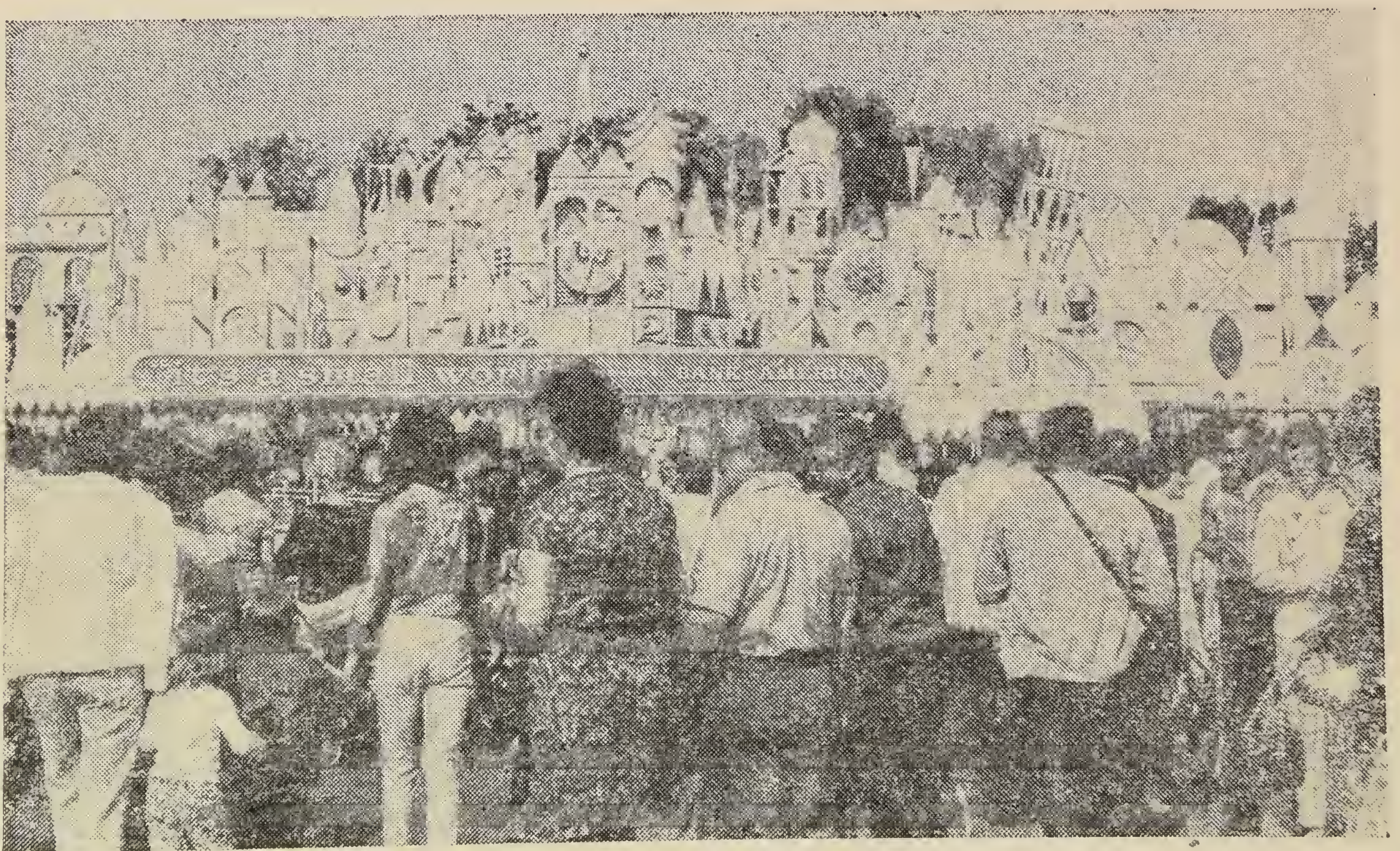
อาณาจักรแห่งใหม่นี้จะเป็นสถานที่พักผ่อนหย่อนใจเวลาว่างงาน มีโรงแรมสำหรับผู้ไปเที่ยวไว้พร้อม โครงการขั้นแรกจะเปิดให้ประชาชนเข้าชมในเดือนตุลาคมปีหน้า (๑๙๗๑)

วอลท์ ดิสนีย์ตายไปแล้วแต่ผลงานของเขายังอยู่ ความคิดคำนึงและจินตนาการของเขานั้นสวยงดงามนักและมองโลกแต่ในแง่ดี ภาพพจน์การ์ตูนและภาพยนตร์ประเภทชีวิตจริง (True Life) อย่างเช่น "The Living Desert" และ "The African Lion" เป็นภาพยนตร์ที่แสดงให้เห็นว่าเขารักธรรมชาติ รักความสงบ ถึงแม้ว่าความสงบนั้นจะแฝงไว้ด้วยความดุร้าย แต่ก็แสดงถึงการต่อสู้ในการดำรงชีวิตอยู่เพื่อความอยู่รอดต่อไป

สิงโตนั้นจะตะครุบเหยื่อซึ่งเป็นม้าลายก็ด้วยความหิว แต่เมื่ออิ่มแล้วสัตว์ทั้งหลายในท้องทุ่งอาฟริกาก็อยู่ร่วมกันได้โดยสันติ

ถ้ามองในบทกลับก็เป็นเชิงเยาะหยันสังคมของโลกปัจจุบัน มนุษย์ฆ่ากัน ทำลายล้างกันไม่ใช่เพราะความหิวแต่ด้วยความโลภ โกรธ หลง และที่ทำการรบราฆ่าฟันกันอยู่ในขณะนี้ก็เพราะความแตกต่างของลัทธิ

เพียงแต่เราเข้าไปชม "It's A Small World" แห่งเดียว เราก็รู้สึกประทับใจและดื่มด่ำในสุนทรียภาพทางนามธรรมเพื่อจรรโลงให้โลกอยู่ในความสงบ และรักใคร่กลมเกลียวกันฉันท์พี่น้อง เพราะโลกเรานี้เล็กนิดเดียวเท่านั้น

หน้าทางเข้าโลกเล็ก ๆ ของดิสนีย์ ซึ่งสร้างสรรค์เพื่อความสามัคคีของมวลมนุษยชาติทั่วโลก

ที่หน้าสถานที่แห่งนี้ เขาออกแบบตามสถาปัตยกรรมของแต่ละชาติผสมผสานกัน เมื่อเรานั่งเรือผ่านเข้าไปในโลกจำลองที่เขาสร้างไว้ ก็เหมือนกับเดินทางรอบโลกผ่านดินแดนถึง ๖ ทวีป ตามทางที่ตบแต่งไว้ด้วยสีสรรงดงาม เราจะผ่านเด็ก ๆ ที่แต่งกายตามวัฒนธรรมของแต่ละชาติมากกว่า ๑๐๐ ชาติร้องเพลงและเต้นรำ ใบหน้ายิ้มแย้มแจ่มใส และในจำนวนนั้นมีเด็กไทยอยู่ด้วยซึ่งแต่งกายอยู่ในชุดละครรำ

เมื่อเราออกจากโลกอันน่าพิศวงนี้แล้ว เสียงร้องและทำนองเพลงยังแว่วอยู่ในหูตอนหนึ่ง "Though the mountains divide and the oceans are wide, it's a amall world——after all !"

เรากลับมาถึงโรงแรมที่พักตอนเย็น พอเข้าห้องพักก็ได้รับโทรศัพท์จาก พล.ต. สไตน์ บัค (นอกราชการ) ซึ่งครั้งหนึ่งเคยเป็น ผบ. ร. ๙ กองพลทหารราบที่ ๒ สหรัฐฯ ระหว่างปี ค.ศ. ๑๙๕๒—๑๙๕๓ เป็นระยะเวลาที่ ผส. ๒๑ ร. พัน ๑ อิสระ (ผลัดที่ ๔) ขึ้นสมทบอยู่ในสงครามเกาหลี และได้ปฏิบัติการรบอยู่ในแนว NAECHON LINE

พล.ต. สไตน์ บัค คนซ้ายสุดในรูป

พล.ต. สไตน์ บัค (Richard Steinbach) เคยมาเมืองไทยครั้งหนึ่งในฐานะเป็นที่ปรึกษาทางเทคนิคด้านกองทัพบกประจำบริษัทล๊อคฮีดเมื่อปี ค.ศ. ๑๙๖๗ (พ.ศ. ๒๕๑๐) ในการมาครั้งนั้นในฐานะผู้แทนบริษัท เพื่อตรวจเยี่ยมฐานทัพอเมริกันในประเทศไทย ซึ่งบริษัทรับผิดชอบในการผลิตเครื่องบินและการซ่อมบำรุงด้วย ในโอกาสนั้นผมได้ไปรับประทานอาหารกลางวันและได้พาไปซื้อผ้าไหมไทย และยังได้นำไปดูการซ้อมใหญ่สวนสนามของทหารไทยที่จะเข้าพิธีสาบานธงในตอนต้นเดือนพฤศจิกายนอีกด้วย

ท่านผู้บังคับการพอออกพอใจมาก และบอกว่าถ้ามีโอกาสไปสหรัฐอเมริกาละก็ให้ติดต่อไปให้ทราบ

เมื่อผมมาถึงลอสแอนเจลิสวันแรก ผมก็ให้นายทหารที่มารับติดต่อให้ด้วยว่าผมมาถึงแล้ว

ท่านนายพล สไตน์ บัค โทรศัพท์มาบอกว่า ๑๘๐๐ วันนี้ จะมารับที่โรงแรมไปกินข้าวที่บ้าน เผอิญคืนนี้ผมว่าง และทางหัวหน้าคณะกับคนอื่นก็มีรายการหลังอาหารเย็นแล้วจะมีการพบปะกับพวกนักเรียนไทยในลอสแอนเจลิส ผมจึงปลีกตัวไปได้

พอถึงเวลา ๑๘๐๐ ท่านนายพลขับรถมาเองมารับผมถึงโรงแรม บ้านของท่านอยู่เมืองเบอร์แบงค์ (BURBANK) ทางเหนือของลอสแอนเจลิส นั่งรถไปประมาณ ๓๐–๔๕ นาที

ถนนที่สหรัฐอเมริกาที่เรียกว่า Free Way นั้น น่าขับรถจริง ๆ ถนนมีช่องทางรถวิ่งถึง ๖ ช่องทาง ไป ๓ มา ๓ รถจึงวิ่งกันได้เต็มเหยียดไม่ต่ำกว่า ๑๐๐ ไมล์/ชั่วโมง ถนนฟรีเวย์เขาสร้างระหว่างเมืองต่อเมืองและไม่สร้างผ่านตัวเมือง เพื่อตัดปัญหาการจราจร รถที่วิ่งเร็วอยู่ทางซ้าย ส่วนรถที่วิ่งช้าอยู่ช่องทางขวา และถ้าจะเลี้ยวกลับก็ต้องวิ่งออกทางแยกซึ่งจะมีบอกให้ทราบล่วงหน้าเป็นระยะ ๆ ถนนฟรีเวย์นี้ไม่มีถนนตัดผ่านหรือถนนออกจากบ้านจากซอยมาขึ้นถนนใหญ่เหมือนถนนซุปเปอร์ไฮเวย์อย่างบ้านเรา ซึ่ง

ทำให้เกิดอันตรายได้ง่าย ถ้าคนขับประมาทเลินเล่อ นอกจากนี้ยังทำให้รถซึ่งวิ่งอยู่บนฟรีเวย์ต้องชลอหรือห้ามล้อจนตัวโก่งในเมื่อรถออกจากซอยตัดหน้าอย่างกระทันหัน ยังแถมก่อให้เกิดอุบัติเหตุจากรถที่วิ่งตามมาข้างหลังมาชนท้ายรถเอาด้วย ในแนวกลางถนนเขายังสร้างรั้วกั้นแบ่งเขตเอาไว้ ดังนั้นอุบัติเหตุที่จะเกิดจากการแซงกันแล้วไปประสานงากับรถบรรทุก ๑๐ ล้อ อย่างในบ้านเราจึงไม่มี ถึงกระนั้นก็มิใช่ว่าอเมริกาจะไม่มีอุบัติเหตุก็มีเหมือนกันปีหนึ่ง ๆ มิใช่น้อย แต่การสร้างถนนเขาพยายามจะลดอันตรายจากอุบัติเหตุและแก้ปัญหาการจราจรที่ติดขัดให้สะดวกรวดเร็วยิ่งขึ้น

ดังนั้นการขับรถระหว่างเมืองของฝรั่งในระยะเช่นนี้ เขาถือว่าเป็นของธรรมดาและไม่ไกลเกินไปนัก

บ้านของท่านนายพลเป็นบ้านหลังเล็ก ๆ ในพื้นที่พอควร และอยู่กันสองตายายกับลูกสาวอีกคนหนึ่ง แต่คืนนั้นท่านบอกว่าลูกสาวมีนัดกับเพื่อนจึงไม่ได้พบกัน

เมื่อไปถึงท่านก็แนะนำภรรยาและเพื่อนบ้านคู่หนึ่ง ซึ่งเชิญมากินอาหารด้วยหลังจากดื่มกันเล็กน้อยแล้วก็เข้านั่งโต๊ะอาหาร ซึ่งทางภรรยาได้เตรียมอาหารไว้เป็นพิเศษและรู้สึกสองผัวเมียดีอกดีใจเป็นอันมากที่ได้ต้อนรับผม ผมในที่นี้ผมอยากจะบอกว่าเป็นตัวแทนของกองพันทหารไทยผลัดที่ ๔ มากกว่า

คนอเมริกันนั้นถ้าดูแต่ผิวเผินเป็นคนคบง่าย แต่จะให้สนิทสนมนั้นอยาก ก็เหมือนกับที่อเมริกันช่วยเหลือประเทศอื่นอยู่โครม ๆ แต่คนในประเทศนั้นไม่ค่อยจะรู้สึกบุญคุณเท่าไร

แต่ท่านนายพล สไตน์ บัค อาจผิดแปลกกับคนอเมริกันทั่วไป ท่านมักจะพูดถึงชีวิตที่ทำงานร่วมกันในสมรภูมิเกาหลี และได้ฝากความระลึกถึงมายังผู้บังคับกองพันในผลัดนั้น คือ พล.ต. บุญ รังคะรัตน และ พล.ต. หิรัญ ครุธเวโช รวมทั้งเพื่อนร่วมตายของท่านทุกคน

ที่น่าแปลกที่ท่านยังถามถึงผู้บังคับหมวดคนหนึ่งและยังจำชื่อได้ แม้ว่าจะเป็นเวลาล่วงเลยมาแล้วถึง ๑๗ ปี นายทหารผู้นั้นคือ ร.ท. ประดิษฐ์ นิลสอน (ยศปัจจุบัน พ.อ.)

ผู้บังคับการ สไตน์ บัค จำชื่อนายทหารผู้นี้ได้มิใช่ว่า พ.อ. ประดิษฐ์ นิลสอน ได้สร้างวีรกรรมหรือปฏิบัติการรบด้วยความกล้าหาญเด็ดเดี่ยวหามิได้ แต่เป็นผลจากการปฏิบัติงานดีเด่นกว่านายทหารอื่น ๆ ในระดับผู้บังคับหมวดด้วยกัน

วันหนึ่งผู้บังคับการ สไตน์ บัค ได้ไปตรวจแนวรบ ซึ่งเผชิญหน้าอยู่กับหน่วยทหารของจีนแดง เมื่อไปถึงหมวดนี้ ได้เห็นการจัดระเบียบ การวางกำลัง การดัดแปลงที่มั่นเป็นไปด้วยความเรียบร้อย ที่ตั้งยิงของอาวุธประจำหน่วยคือปืนกล มีแผนการยิงของอาวุธและแผ่นจดระยะทำไว้อย่างละเอียด พลประจำปืนรู้จักหน้าที่และเขตการยิงของตนดี อาวุธแต่ละกระบอกมีการยิงประสานกันหน้าแนวที่มั่น นอกจากนี้ระเบียบวินัยและการแต่งกายที่ทหารแสดงออกเป็นที่พออกพอใจของผู้บังคับบัญชา ทหารบางคนที่ผมเห็นอยู่ในแนว หน้าตาดำยังกับดินหม้อ เมื่อซักถามดูได้ความว่ามันหนาวต้องผิงไฟจนหน้าดำ หนวดเคราก็ไม่ได้โกน ความจริงทหารไม่อาบน้ำก็ไม่เป็นไร แต่วันหนึ่งควรจะมีเวลาว่างที่จะล้างหน้าโกนหนวดเคราได้บ้าง เรื่องนี้ฝรั่งเขาถือนักหาว่าเป็นคนสกปรกแม้แต่ตัวเองยังไม่เอาใจใส่แล้ว จะไปเอาใจใส่ในความสะอาดของอาวุธหรือสิ่งอุปกรณ์ในการรบได้อย่างไร ของไทยเราก็มีโคลงบทหนึ่งบาทสุดท้ายบอกไว้ว่า "วันหนึ่งเว้นล้างหน้าอับเศร้าศรีหมอง"

พ.อ. ประดิษฐ์ นิลสอน จึงเป็นนายทหารที่เด่นคนหนึ่งที่ผู้บังคับการคนนี้ยกย่องและชมเชยต่อผู้บังคับกองพันและจำชื่อได้จนบัดนี้ คุณประดิษฐ์ควรจะภาคภูมิใจที่ผู้บังคับการท่านยังถามถึง

ขากลับท่านนายพลยังอุตส่าห์ขับรถมาส่งถึงโรงแรมที่พัก และได้มีโอกาสพบกับหัวหน้าคณะและนักเรียนไทยในลอสแอนเจลิสซึ่งยังสนทนากันไม่จบ

นักเรียนไทยในรัฐแคลิฟอร์เนียตามที่หัวหน้านักเรียนบอกว่ามีร่วมพันคน ซึ่งไม่ใช่จำนวนเล็กน้อย แต่แยกย้ายกันอยู่ตามเมืองต่าง ๆ นักศึกษาเหล่านี้ได้จัดตั้ง "ศูนย์รวมข่าวนักศึกษาไทยภาคโพ้นทะเลขึ้น" มีคณะกรรมการบริหารดำเนินงาน มีผู้สื่อข่าวประจำรัฐต่าง ๆ เพื่อแลกเปลี่ยนข่าวสารที่เป็นประโยชน์และออกหนังสือพิมพ์ นอกจากนี้ก็เพื่อช่วยเหลือนักศึกษาไทยในสหรัฐอเมริกา การพบปะกับคณะนายทหารที่ไปดูงานในชุดนี้ก็เพื่อขอทราบความเห็นสถานการณ์ในเมืองไทย เพราะพวกนี้มาอยู่กันคนละหลายปี ก็อยากทราบข่าวคราวจากบ้านเกิดเมืองนอนบ้าง

ผมว่าเป็นความคิดที่ดีถ้าไม่มีเรื่องการเมืองเข้ามาเกี่ยวข้องด้วย ในตอนจะจากกัน หัวหน้าคณะได้จ่ายเงินส่วนกลางเป็นการสมทบทุนช่วยเหลือไป ๕๐ เหรียญ

ฝอร์ดบลิซ (FORT BLISS)

๒๓ กุมภาพันธ์ ๑๓ ซึ่งตรงกับวันจันทร์เราก็เดินทางจากลอสแอนเจริสไปยังสนามบิน El Paso รัฐเท็กซัสเพื่อเริ่มดูกิจการทหารเป็นแห่งแรกเสียที

เครื่องบินออกจากสนามบิน ๑๒๐๐ ใช้เวลาบิน ๑ ชั่วโมงก็ถึง แต่เวลาท้องถิ่นเมืองเอลปาโซเร็วกว่า ๑ ชั่วโมง จึงเป็นเวลา ๑๔๐๐

สภาพของเมืองเอลปาโซดูจากเครื่องบินในสายตาของนก เหมือนกับเมืองสร้างอยู่ในทะเลทราย ต้นไม้ไม่ค่อยจะมี เมื่อ ๙๔ ปีก่อน เมืองชายแดนแห่งนี้มีพลเมืองเพียง ๘๐๐ คนเท่านั้น แต่ในปัจจุบันมีพลเมืองมากกว่า ๓๐๐,๐๐๐ คน

เมื่อถึงสนามบิน ร.ต. วิลเลียม ซึ่งทางการส่งมาเป็นนายทหารประจำคณะ มารับพาขึ้นรถเข้าไปพักในค่ายผ่านประตู เปอร์ชิง อนุสรณ์ของนายพล จอห์น เจ. เปอร์ชิง ผู้บัญชาการกองกำลังทหารสหรัฐ ฯ ในสงครามโลกครั้งที่ ๑ และครั้งหนึ่งเคยเป็นผู้บังคับ

หน่วยทหารอยู่ที่ค่ายนี้เมื่อปี ค.ศ. ๑๙๑๔ ซึ่งขณะนั้นมียศเป็นพลจัตวา ร.ต. วิลเลียม นำคณะของเราเข้าพักที่บ้านรับรอง PACE HALL ซึ่งตั้งอยู่บนเนินมองเห็นเขา FRANKLJN อยู่ทางทิศตะวันตก และตัวเมืองเอลปาโซในบริเวณทางด้านทิศเหนือของแม่น้ำริโอ–แกรนด์ ซึ่งเป็นเส้นเขตแดนระหว่างสหรัฐ ฯ และเม็กซิโก

ฟอร์ต บลิซ ผมก็เขียนตามที่ รอง จก. สพ. ทบ. ท่านเขียนไว้ใน ปตอ. สาร ฉบับประจำเดือนกรกฎาคม ๒๕๑๒ คือเขียนตามสำเนียงที่ออกเสียง ถ้าจะเขียนตามตัวพยัญชนะก็ต้องเขียน "ฟอร์ท" แต่เวลาอ่านออกเสียงจริง ๆ ทำไมถึงกลายเป็น "ฟอร์ด" ไปได้ก็ไม่รู้ เช่นเดียวกับ Court ซึ่งสร้างกันอยู่ดาษดื่นไปในกรุงเทพ ฯ เวลาออกเสียงมักจะเป็น "ขอด" ไม่ใช่ "คอร์ท" ท่านจะเขียนอย่างไรก็คงไม่ถึงกับทำให้ภาษาวิบัติไปเป็นแน่

ฟอร์ด บริซ มีประวัติอันเก่าแก่ตั้งแต่สมัยสงครามเม็กซิโกยุติลง ประกอบกับมีการพบทองในรัฐแคลิฟอร์เนียที่เรียกกันว่า สมัย "ตื่นทอง" ใน ค.ศ. ๑๘๔๘ คือเมื่อประมาณ ๑๒๐ ปีมาแล้ว สมัยนั้นคนอเมริกันทางภาคตะวันออกทั้งที่อพยบมาจากยุโรปเมื่อได้ข่าวนี้ก็พยายามบุกเบิกไปทางทิศตะวันตกเพื่อไปขุดหาทอง บางพวกก็ไปแสวงหาที่ดินตั้งถิ่นฐานใหม่เพื่อเลี้ยงสัตว์ทำฟาร์ม บางคนที่ไปกับเขาด้วยก็เพื่อการผจญภัย เรื่องนี้ท่านผู้อ่านได้ดูภาพยนตร์ "How the west was won" ในชื่อไทยว่า "พิชิตตะวันตก" ซึ่งเข้าฉายที่โรงภาพยนตร์แกรนด์เมื่อเดือนที่แล้ว ภาพยนตร์เรื่องนี้จะสะท้อนภาพเหตุ–การณ์ในสมัยนั้นได้เป็นอย่างดี

ตามที่ทราบกันอยู่แล้วว่าเจ้าของถิ่นเดิมก็คืออินเดียนแดง ฉะนั้นผู้บุกเบิกเหล่านี้จึงต้องเผชิญกับอินเดียนแดงเหล่านี้ด้วย ประกอบกับสงครามระหว่างสหรัฐอเมริกาและเม็กซิโกยุติลง ทำให้สหรัฐ ฯ ได้มลรัฐต่าง ๆ เช่น แคลิฟอร์เนีย ยูตาห์ เนวาดา อริโซนา นิวเม็กซิโก เท็กซัส และดินแดนบางส่วนของรัฐ โคโรราโด มารวมกับสหรัฐ ฯ ด้วย

ดินแดนเหล่านี้ติดต่อกับเม็กซิโก ยังถูกรบกวนจากพวกปฏิวัติในเม็กซิโกที่มีชื่อก็ได้แก่ ปานโช วิลลา ซึ่งครั้งหนึ่งเคยข้ามเขตแดนเข้ามาโจมตีถึงเมือง โคลัมบัส รัฐ นิวเม็กซิโก อีกด้วย

ด้วยเหตุฉะนี้ทางสหรัฐ ฯ จึงจำเป็นต้องส่งทหารมาป้องกันและคุ้มครองชาวอเมริกันที่มาตั้งถิ่นฐานอยู่ที่เมืองนี้ ที่หน้าค่ายเขายังจำลองรูปค่ายดั้งเดิมไว้และใช้เป็นพิพิธภัณฑ์ทหารประจำค่าย ตัวตึกสร้างด้วยอิฐซึ่งปั้นจากดินตากแห้งโดยอาศัยความร้อนจากดวงอาทิตย์ รูปทรงของอาคารเตี้ย มีช่องหน้าต่างเล็กช่องลมไม่มีและมีคานไม้โผล่ออกมา ถ้าเราดูภาพยนตร์ประเภท “จังโก้” หรือเรื่องราวเกี่ยวกับการปฏิวัติในเม็กซิโก ท่านก็จะเห็นสถาปัตยกรรมแบบนี้ เขาบอกว่าอาคารแบบนี้ทำให้อบอุ่นในฤดูหนาว และพอถึงฤดูร้อนจะทำให้เย็นกว่าอุณหภูมิข้างนอก นอกจากนี้กำแพงตึกที่สร้างไว้หนา ยังใช้ป้องกันธนูของพวกอินเดียนแดงได้ด้วย

ตรงกลางสนามมีเสาธงที่ยังชักธงสหรัฐ ฯ สมัยดั้งเดิมคือมีดาวประดับอยู่ ๓๐ ดวง เท่านั้น นอกจากนี้ก็มีเกวียน ต้นกระบองเพชรและไม้ประดับเฉพาะที่เกิดในทะเลทรายปลูกไว้เป็นระเบียบเรียบร้อย

ฟอร์ด บลิซ เดิมทีเดียวเป็นที่ตั้งหน่วยทหารราบ เพื่อใช้ลาดตระเวนตามแนวชายแดนเม็กซิโก ต่อมาเป็นที่ตั้งของหน่วยทหารม้า พอถึงปี ๑๙๑๖ ซึ่งสหรัฐ ฯ เข้าร่วมในสงครามโลกครั้งที่ ๑ ค่ายนี้เป็นศูนย์การฝึกของทหารม้าและปืนใหญ่สนาม มีกำลังพลเข้าฝึกถึง ๖๐,๐๐๐ คน

ในระหว่างสงครามโลกครั้งที่หนึ่งและสอง ค่ายนี้ยังเป็นค่ายทหารม้า จนกระทั่งถึงปี ค.ศ. ๑๙๒๑ จึงได้จัดตั้งกองพลทหารม้าที่ ๑ ขึ้น ในปัจจุบันนี้ยังมีเครื่องหมายซึ่งเป็นสัญญลักษณ์ของกองพลนี้ติดอยู่ที่ฐานเสาธงประจำค่าย พอเกิดสงครามโลกครั้งที่ ๒ กองพลนี้ก็ลงจากหลังม้า แปรสภาพเป็นทหารราบและเคลื่อนย้ายเข้าสู่ยุทธบริเวณย่าน

แปซิฟิค–เกาหลี จนกระทั่งเดี๋ยวนี้เป็นกองพลทหารม้าอากาศปฏิบัติการอยู่ในเวียดนามใต้

ในช่วงระยะเวลาที่กองพลทหารม้าที่ ๑ เข้าสู่ยุทธภูมิเมื่อ ค.ศ. ๑๙๔๒ โรงเรียนปืนใหญ่ต่อสู้อากาศยานซึ่งเดิมตั้งอยู่ที่ค่าย เดวิส นอร์ท คาโรไลนา จึงได้เคลื่อนย้ายมาประจำอยู่ที่ ฝอร์ด บลิซ ตั้งแต่นั้นมาจนกระทั่งบัดนี้

เครื่องหมายประจำโรงเรียน ผมใคร่จะขอนำบันทึกของ รอง จก. สพ. ทบ. ซึ่งได้บรรยายไว้ใน ปตอ. สาร มาลงไว้ ณ ที่นี้ด้วย ถึงแม้ผมจะบรรยายก็คงจะไม่ซาบซึ้งเท่าของท่าน

"ฝอร์ด บลิซ เป็นที่ตั้งของโรงเรียนสอนวิชา ปตอ. โดยเฉพาะส่วนหนึ่ง (นอกจากหน่วยรบ ปตอ. อื่น ๆ) เรียกชื่อโรงเรียนเป็นภาษาอังกฤษว่า US ARMY AIR DEFENSE SCHOOL ก่อนนี้มีชื่อว่า ANTIAIRCRAFT ARTILLERY AND GUIDED MISSILE SCHOOL มาเปลี่ยนเป็นชื่อใหม่เมื่อ ๑ ก.ค. ๑๙๕๗ เครื่องหมายของโรงเรียนยังคงใช้แบบเดิม อย่างที่ ปตอ. นำเอามาใช้เป็นการภายใน เว้นแต่เปลี่ยนแปลงบางประการเพื่อให้เหมาะสมกับของเขา เลยขอถือโอกาสย้ำความหมายของแต่ละภาพในเครื่องหมายนี้อีกครั้งหนึ่ง (เคยลงใน ปตอ. สารแล้ว) ตัวเครื่องหมายเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้าฐานล่างเป็นรูปวงเล็บปีกกา ความหมายก็คือ เป็นที่รวมของส่วนปฏิบัติการต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับ ปตอ. ภายในรูปสี่เหลี่ยมนั้นเฉพาะสายฟ้าแลบหมายถึง พลัง รวมกับแถบสีขาวซึ่งหมายถึงแสงสว่างซึ่งผ่านทะลุมวลวิทยาการ คือ แถบสีฟ้าหมายถึงท้องฟ้าอันไพศาลไม่มีขอบเขตจำกัด ซึ่งการป้องกันภัยทางอากาศจะต้องเอาชนะให้ได้เสมอ แถบสีเหลือง แสดงเหล่า (ของเขาสีแดง) ตรงกลางของเขาเป็นรูปลูกกระสุนมีปีก แต่ของเรามาเปลี่ยนเป็นจรวดมีปีก ที่เรามาเปลี่ยนเป็นจรวดก็เพราะในระยะนั้น เราใฝ่ฝันและคิดการณ์ไกลว่าต่อไปเราคงจะมีจรวดใช้บ้าง ความหมายของกระสุนมีปีก หมายถึงพลังอันแกร่งกล้าซึ่ง

โผผินบินขึ้นสู่ท้องฟ้า ด้วยวิญญาณอันไม่รู้จักแพ้ และของเขามีคำขวัญเป็นภาษาอังกฤษว่า MILITANT เขียนบนแถบใต้โล่ห์สี่เหลี่ยมที่กล่าวนั้น ก็คงจะหมายถึงว่าต่อสู้หรือไม่ยอมแพ้ แต่ของเราไม่มี เพราะหาคำกระทัดรัดเหมือนเขาไม่ได้"

รายการที่ทางการเขาจัดให้ดูที่ค่ายนี้ ๒ วัน ผมจะตัดรายการที่ไม่จำเป็นออกเสีย เอาเฉพาะแต่ที่เขานำไปดูและที่ควรจะทราบเท่านั้น

๒๔ ก.พ. ๑๓

— ชี้แจงสรุป ภารกิจและการจัดศูนย์ป้องกันทางอากาศของกองทัพบกสหรัฐฯ พ.อ. มัวร์ ซึ่งเคยเป็น หน. จม. ฝ่าย ทบ. ได้เข้าร่วมชี้แจงด้วย

— ชี้แจงสรุปบทบาทและภารกิจของโรงเรียนป้องกันทางอากาศ ฯ

— เยี่ยมกองอาวุธป้องกันทางอากาศระยะต่ำ (LAAD Department)

— แนะนำอาวุธจรวด ฮ็อค

— การแสดงการปฏิบัติในศูนย์ควบคุมกองร้อย (Battery Control Center)

— การชี้แจงที่ตั้งจรวดฮ็อคบนโต๊ะทราย

— การชี้แจงหลักสูตรจรวดฮ็อคสำหรับนายทหาร

— การตอบข้อซักถามของผู้เข้าชม

— การชี้แจงสรุปอาวุธ M—42 ปตอ. ลำกล้องคู่ขนาด ๔๐ มม.

— การชี้แจงสรุปอาวุธ M—55 หรือ "Quad 50's"

— ชมกิจการเครื่องอำนวยความสะดวกในการสอน

— การชี้แจงสรุปหลักสูตรอาวุธทั้งสอง

— เยี่ยมและฟังการชี้แจงสรุปของกองพันนักเรียนทหารต่างชาติ

— ๑๘๓๐ พ.อ. มัวร์ และภรรยาเลี้ยงค๊อกเทลรับรองคณะที่มาดูงาน ณ ที่พักในฐานะที่เคยมาอยู่เมืองไทย และคุ้นเคยกับคณะนายทหารที่ไปดูงานเป็นอย่างดี

๒๕ ก.พ. ๑๓

๑๘๓๐—๑๑๓๐ นำเที่ยวเมือง เอลปาโซ และดูกิจการโรงงานกลั่นน้ำมันบริษัท Standard Oil Company ot TEXAS

๑๑๔๐ เยี่ยมคำนับ พล.จ. Leech ผู้ช่วยผู้บัญชาการโรงเรียน และ พล.ต. Cassidy ผู้บัญชาการศูนย์ ฯ

๑๒๐๐—๑๓๑๕ ผบ. ศูนย์เลี้ยงอาหารกลางวันที่สโมสรนายทหาร

๑๓๑๕—๑๔๐๐ เดินทางไปยังสนามยิงจรวด Mc Gregor

๑๔๐๐—๑๕๓๐ การชี้แจงสรุปและชมการยิงจรวดฮ็อคและอาวุธอื่น ๆ

ภายในห้องกระจก ชมการยิงจรวดฮ็อค ที่สนามยิงจรวด Mc Gregor ฝอร์ด บลิซ

ในการชมกิจการที่ศูนย์และโรงเรียนนี้มีข้อสังเกตบางประการที่น่าจะนำมาเล่าสู่กันฟัง ถ้าผมจะเขียนรายละเอียดทุกรายการก็คงจะไม่จบในเล่มนี้

การชี้แจงสรุปของเจ้าหน้าที่ไม่ว่าที่ค่ายนี้และที่อื่น การบรรยายสรุปมักจะบรรยายพร้อมกับการฉายภาพนิ่งประกอบ เครื่องฉายบางแห่งก็อยู่ข้างหน้าจอ บางแห่งก็อยู่หลังจอ ความกว้างของจอก็แล้วแต่ขนาดของห้อง รู้สึกว่าสะดวกดีทั้งผู้บรรยายและผู้ฟัง เรื่องนี้ขึ้นอยู่กับงบประมาณในการจัดหาของหน่วยเรา การตบแต่งห้องประชุมและเครื่องฉายภาพนิ่ง ซึ่งเมื่อทำครั้งเดียวแล้วก็ใช้ไปได้อีกนานหลายปี

เครื่องช่วยฝึกเพื่ออำนวยความสะดวกในการสอน ตามโรงเรียนต่าง ๆ ใช้การสอนทางโทรทัศน์ ที่โรงเรียนนี้เขาพาไปดูที่ห้องควบคุม โดยมีเจ้าหน้าที่พลเรือนเป็นผู้ชี้แจง เจ้าหน้าที่ผู้ชำชาญการในด้านอีเลคโทรนิคและด้านประวัติศาสตร์ที่ใช้ควบคุมพิ—พิธภัณฑ์ทหารเขาใช้พลเรือนแทบทั้งสิ้น ทั้งนี้เพื่อจะได้ใช้ทหารอาชีพในทางด้านอื่นเป็นการประหยัดกำลังพลวิธีหนึ่ง

ที่ศูนย์ป้องกันทางอากาศฯ ณ ฝอร์ด บลิซ นี้ยังเป็นศูนย์การฝึกของกองทัพบกด้วย ที่ ฝอร์ด น๊อคซ์ และค่ายทหารแห่งอื่นก็เช่นเดียวกัน ชายฉกรรจ์ที่ถูกคัดเลือกมาเป็นทหารจะได้รับการฝึกตามหลักสูตรเบื้องต้นทั่วไป เป็นระยะเวลา ๘ สัปดาห์ที่นี่ แล้วจึงแยกไปทำการฝึกเบื้องต้นเฉพาะเหล่า ๘ สัปดาห์ ต่อไปตามระบบของเขาต่อไป

การสอนทางโทรทัศน์จึงเป็นเครื่องช่วยฝึกในการสอนทหารเหล่านี้ด้วย เมื่อคณะของเราไปชม แต่ละห้องเรียนสอนทหารไม่เหมือนกัน ผู้ควบคุมสามารถจะควบคุมได้โดยดูจากจอโทรทัศน์ในห้องควบคุมตามชั่วโมงการสอน แผนการสอนอัดเทปไว้เป็นเรื่อง ๆ ไป บางห้องเรียนผมเห็นกำลังอธิบายวิธีแปรงฟันอยู่ ดู ๆ แล้วทำให้คิดได้ว่าฝรั่งที่ว่าฉลาดนั้นเขาก็ยังสอนกันได้ถึงเรื่องนี้ ถ้าเป็นในบ้านเราควรจะแสดงวิธีใช้ส้วมและกระดาษชำระให้ถูกสุขลักษณะ ไม่ต้องถึงกับใช้โทรทัศน์ ขอให้เพียงผู้บังคับบัญชาได้อบรมสั่งสอนตามเวลาที่กำหนดไว้ในหลักสูตรก็เพียงพอแล้ว

ในตอนที่ไปเยี่ยมกองพันนักเรียนต่างชาติ ซึ่ง **พ.ท. เม็ทโซ** เป็นผู้บังคับหน่วยนั้น ได้บรรยายสรุปหน้าที่ให้ฟัง และชมเชยนายทหาร–นายสิบ ที่ไปศึกษาที่ค่ายนี้ว่าเป็นผู้ตั้งใจเล่าเรียนดี ความประพฤติก็เรียบร้อยไม่มีข้อหนักใจแต่ประการใด

เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๑๒ กองทัพบกเราได้ส่งนายทหาร ๙ นาย นายสิบ ๑๐ นาย มาศึกษาเพื่อเตรียมรับจรวดฮ็อค ตอนที่คณะของเราไปถึงพวกนี้ได้จบการศึกษาและกลับประเทศไทยหมดแล้ว

ใครที่เคยผ่าน ฝอร์ด บลิซในช่วงระยะเวลานี้คงรู้จัก พ.ท. เม็ทโซ ดี แกเป็นคนที่เข้ากับคนง่าย หน้าตายิ้มแย้มแจ่มใสและเป็นกันเอง จึงเหมาะอย่างยิ่งที่อยู่หน่วยนี้ ซึ่งจะต้องให้ความสะดวกและคอยดูแลทหารต่างชาติ จากยุโรปและอาเซียที่มาเข้าศึกษาปีหนึ่ง ๆ เป็นจำนวนมาก

พ.ท. เม็ทโซ ชมเชย ร.ท. วิชัย คงสุวรรณ เป็นพิเศษ สำหรับนายทหารรุ่นนี้ และนายทหารไทยที่ พ.ท. เม็ทโซ พูดติดปากอยู่เสมอ คือ พ.อ. แพ็ท ถามไปถามมาได้ความว่า พ.อ. แพ็ท ก็คือ พ.อ. ปวัฒวงศ์ หุตะเสวี รอง เสธ. พล. ปตอ. ซึ่งทางการส่งไปเป็นนายทหารติดต่อประจำคณะนายทหาร–นายสิบที่ไปเรียนรุ่นนี้

สำหรับจรวดฮ็อคนั้นถ้าผู้อ่านสนใจในรายละเอียด กรุณาได้อ่านจากหนังสือ ปตอ. สารฉบับประจำเดือนกันยายน ๒๕๑๒

ในตอนเข้าเยี่ยมนายพล แคสซิดี้ ผบ. ศูนย์ฯ มีการสนทนาที่แลกเปลี่ยนกันหลายเรื่องและเป็นปัญหาอยู่เหมือนกัน

โครงการรับจรวดฮ็อคนั้น ในด้านการศึกษาเพื่อเตรียมการรับอาวุธใหม่ กรมยุทธศึกษาทหารบกได้เตรียมไว้พร้อมแล้ว แต่เรายังไม่ได้รับอาวุธ ถ้านายทหาร–นายสิบเหล่านี้ไม่ได้ใช้วิชาความรู้ที่ฝึกอบรมมา อาจต้องส่งไปศึกษาเพื่อฟื้นความรู้อีก เพราะวิทยาการนั้นก้าวหน้าและพัฒนาไปเรื่อย ๆ

ท่านนายพลถามว่าเรามีสนามยิงจรวดไหม ? ของเรามีก็คือ สนามยิงปืนใหญ่ที่โคกกระเทียม แต่สนามยิงจรวดนั้นผมเข้าใจว่าคงจะต้องใช้พื้นที่มากกว่านี้ สนามยิงจรวดแม็คเกรเกอร์ใช้พื้นที่ ๑๗๓๔ ตารางไมล์

ถ้าเป็นดังนั้น เมื่อเราได้รับจรวดอาจจะต้องส่งเจ้าหน้าที่ไปทำการฝึกยิงอย่างน้อยปีละครั้ง ที่ ฝอร์ด บลิซ เหมือนกับที่บางประเทศซึ่งมีอาวุธดังกล่าวนี้ได้ปฏิบัติกัน แต่ผมจำได้ว่าเมื่อฝึก **"ธนะรัชต์"** มีการแสดงสาธิตหน้าพระที่นั่ง และมีการแสดงยิงจรวด **ลิตเติลจอห์น** ให้ทอดพระเนตร เรายังยิงกันได้

ในการไปชมกิจการที่ ฝอร์ด บลิซ นี้มีรายการนอกแผนที่ไม่ได้กำหนดไว้ คือ ประเทศเม็กซิโก

ใครก็ตามที่ไปถึง เอลปาโซ แล้วไม่ได้ข้ามแม่น้ำริโอแกรนด์ไปยังเมือง ฮัวเรซ (HUAREZ) ก็เหมือนไม่ได้ไปฝอร์ด บลิซ เราจึงถือโอกาสไปกินอาหารจีนฝั่งโน้นถึงสองครั้งในตอนกลางคืน ชีวิตราตรีในฮัวเรซดูจะคึกคักกว่าที่ เอลปาโซ และคนอเมริกันก็นิยมไปเที่ยวฝั่งโน้นกันมาก แต่ก็อย่างว่านั่นแหละ พวกเรายังคงไปไม่ถึงฮัวเรซดินแดนเม็กซิโกอยู่ดี

× × × ×

ฟอร์ท มอนโร (FORT MONROE)

วันที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๑๓ เราขึ้นเครื่องบินออกจากสนามบินเอลปาโซ เวลา ๐๘๑๐ ไปยังกรุงวอชิงตัน ดีซี แต่ระยะนี้ไกลมาก เครื่องบินสายการบิน อเมริกันแอร์ไลน์ ต้องไปแวะ ชิคาโก ประมาณ ๔๕ นาที และบินต่อไปยังอินเดียนาโปลิส ในรัฐอินเดียนา พักอีกประมาณ ๓๐ นาที จึงบินต่อไปวอชิงตัน ดีซี

ขณะเครื่องบินร่อนลงสนามบินในวอชิงตัน ดีซี มองเห็น เพ็นตากอน (PENTAGON) ได้ชัดเจน ที่นี่ก็คือกระทรวงกลาโหมของสหรัฐอเมริกาและเป็นที่ตั้งกองบัญชาการของสามเหล่าทัพ

เครื่องบินร่อนลงสนามเมื่อเวลา ๑๖๐๐ ที่สนามบิน พ.อ. ปราโมชช์ ถาวรฉันท์ ผู้ช่วยทูตทหารบก และ พ.ท. กำจัด บูรณะสัมฤทธิ์ รองผู้ช่วยทูตทหารบกมารอรับ และนำเข้าพักโรงแรม Ambassador

เย็นวันนั้นเราได้ลิ้มรสอาหารไทยเป็นครั้งแรกที่บ้านผู้ช่วยทูตทหารบกหลังจากที่เราออกจากประเทศไทยมาครบ ๗ วันพอดี อาหารไทยดูอร่อยไปทุกอย่างและพวกเราก็ฉลองศรัทธาเสียอิ่มแปร้ไปเลย

วันที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ก็เข้าไปดูงานที่ ฟอร์ท มอนโร ซึ่งอยู่ในรัฐเวอร์จิเนียใกล้ ๆ กันนั่นเอง นั่งเครื่องบินจากวอชิงตัน ดีซี ประมาณ ๓๐ นาทีก็ถึง เนื่องจากวันนี้เป็นวันศุกร์ ทางการเขาจึงกำหนดให้ดูงานเพียงวันเดียว ซึ่งเป็นระยะเวลาที่จำกัดเหลือเกิน เมื่อดูงานเสร็จก็บินกลับมาพักที่วอชิงตันตามหมายกำหนดการดังนี้

๑๐๐๐	ออกจากสนามบินวอชิงตัน
๑๐๓๒	ถึงสนามบิน Norfolk พล.ต. Donn R. Pepke รองเสนาธิการฝ่ายการฝึกเป็นบุคคล และ พ.อ. Thomas A. Hicks มารับและนำเข้าค่าย
๑๑๐๐—๑๑๒๐	ชมพิพิธภัณฑ์
๑๑๒๕	เข้าเยี่ยมคำนับ พล.อ. เจมส์ เค วูลโน (General James K. Woolnough) ผู้บัญชาการกองทัพบก ภาคพื้นสหรัฐ ฯ
๑๑๔๐	เข้าเยี่ยมคำนับ รองผู้บัญชาการ ฯ
๑๒๐๐	รองผู้บัญชาการ ฯ เป็นเจ้าภาพเลี้ยงอาหารกลางวันที่ สโมสรนายทหาร
๑๓๔๐	การบรรยายสรุปภารกิจ และการจัดกองบัญชาการกองทัพบกภาคพื้นสหรัฐ ฯ ในการชี้แจงครั้งนี้ พล.ต. Pepke เข้าร่วมด้วย

๑๔๑๕ การอภิปรายซักถาม

๑๔๓๐ เดินทางไปยังสนามบิน Newports News

๑๕๓๐ เดินทางกลับวอชิงตัน ดีซี

เมื่อคณะของเราถึงสนามบิน นายพล PEPKE นำขึ้นรถรถยนต์ผ่านฐานทัพเรือที่ NORFOLK ลอดอุโมงค์ใต้น้ำไปยัง ฟอร์ท มอนโร ซึ่งอยู่ฝั่งตรงข้าม ที่เขาไม่ทำสะพานข้าม ก็เพื่อให้เรือรบแล่นเข้ามาในฐานทัพและจอดอยู่ในอ่าวนี้ได้ที่ปลายทางอุโมงค์เขาเก็บเงินค่าผ่านทางเพื่อใช้ในการซ่อมบำรุง แต่รถของทางราชการคงจะไม่เสียเงินเมื่อมีใบผ่านทาง เมื่อดูในแผนที่แล้วทางเหนือของ ฟอร์ท มอนโร เป็นที่ตั้งของฐานทัพอากาศ LANGLEY และกองบินยุทธวิธี (TAC) ดังนั้นในบริเวณนี้จึงเป็นศูนย์รวมของกองบัญชาการกองทัพบกในภาคพื้นสหรัฐ ฯ กองทัพเรือด้านแอตแลนติค และกองบินยุทธวิธี จึงเป็นจุดล่อแหลมต่อการโจมตีของจรวดขีปนาวุธฝ่ายตรงข้ามเป็นอย่างดี ผมก็คิดไปอย่างนั้นเอง สหรัฐ ฯ เขาคงจะเตรียมแผนการป้องกันไว้แล้ว

ในตอนขากลับแทนที่เขาจะพามาขึ้นสนามบินเดิม เขาพาไปขึ้นเครื่องบินที่ Newport News ซึ่งอยู่ฝั่งเดียวกัน ผมมองเห็นพื้นที่หนึ่งซ่อนอยู่ในป่าสนใกล้สนามบิน และปักป้ายไว้เป็นเขตทหารห้ามเข้า มีการระวังป้องกันอย่างแข็งแรง ถามนายทหารอเมริกันที่นั่งมาด้วยเขาบอกว่าเป็นฐานยิงจรวด ผมก็เลยไม่ได้ถามว่าเป็นจรวดชนิดใด คณะของเราก็พึ่งมาจาก ฟอร์ท บลิซ พอจะมีความรู้อยู่บ้างว่าต้องเป็นจรวดจากพื้นสู่อากาศ (SAM) ที่ใช้ป้องกันเครื่องบินหรือขีปนาวุธของฝ่ายตรงข้ามอย่างแน่นอน

ในบรรดาค่ายทหารทั้งหมดที่คณะของเราไปเยี่ยมเห็นจะมีแต่ **ฟอร์ท มอนโร** เท่านั้นที่เข้าลักษณะเป็นป้อม—ค่าย ตามชื่อ FORT จริง ๆ

ตัวกองบัญชาการ โรงทหาร อาคารสถานที่และบ้านพักสร้างอยู่ในป้อมปราการแห่งนี้ รอบ ๆ ป้อมเป็นคูน้ำ ประตูและกำแพงป้อมยังคงอยู่ในสภาพเดิม ช่องเล็ก ๆ ที่

เรียงรายตามแนวกำแพงป้อมเป็นช่องยิงปืนใหญ่ ภายใต้เชิงเทินด้านหนึ่งเป็นที่ตั้งพิพิธภัณฑ์

ผู้ที่ออกแบบป้อมนี้ขึ้นคือ นายพล Simon Bernard ซึ่งครั้งหนึ่งเคยเป็นนายทหารคนสนิทของนโปเลียน และต่อมาได้มารับราชการอยู่ในกองทัพบกสหรัฐ ฯ ตั้งแต่ปี ค.ศ. ๑๘๑๖ ถึง ๑๘๓๑ ในช่วงระยะนี้เองที่ได้สร้างป้อมนี้ขึ้น เริ่มตั้งแต่ปี ค.ศ. ๑๘๑๙ เสร็จสมบูรณ์เมื่อ ปี ค.ศ. ๑๘๓๔ รวมระยะเวลาถึง ๑๕ ปี ท่านนายพล Bernard นี้เมื่อกลับไปยังประเทศฝรั่งเศสหลังจากรับราชการอยู่ในกองทัพบกสหรัฐ ฯ แล้วได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมของประเทศฝรั่งเศส ซึ่งแสดงให้เห็นว่าท่านเป็นคนที่มีความรู้ความสามารถคนหนึ่ง

ฟอร์ท มอนโร มีชื่อเสียงเกี่ยวพันกับประวัติศาสตร์สงครามกลางเมืองของสหรัฐอเมริกา ดังนั้น พอเราไปถึงค่ายเขาจึงพาเข้าชมพิพิธภัณฑ์ที่นี่เสียก่อน แม้จะชั่วระยะเวลาเล็กน้อยก็พอจะมีเกล็ดเล็ก ๆ น้อย ๆ มาเล่าสู่กันฟังบ้าง

สงครามกลางเมืองของสหรัฐอเมริกาเป็นสงครามระหว่างฝ่ายเหนือ (UNION) และฝ่ายใต้ (CONFEDERATE) ตั้งแต่ปี ค.ศ. ๑๘๖๑—๑๘๖๔ ตามที่ทราบกันดีอยู่แล้ว ฟอร์ท มอนโร สร้างขึ้นเพื่อป้องกันถนนสาย HAMPTON ป้องกันอ่าว CHESAPEAKE ทางด้านทิศเหนือ และคุ้มครองช่องทางเข้าแม่น้ำเจมส์ (JAMES) ด้านทิศตะวันตกของตัวป้อม แม่น้ำเจมส์ ไหลผ่านเมือง ริชมอนด์ (RICHMOND) ซึ่งเป็นเมืองหลวงของรัฐฝ่ายใต้ในระหว่างสงครามกลางเมือง

ฟอร์ท มอนโร เป็นป้อมแห่งหนึ่งซึ่งฝ่ายใต้ไม่สามารถยึดไว้ได้จนได้ฉายาว่า "ยิบรอลต้าแห่งอ่าว CHESAPEAKE"

ป้อมปราการแห่งนี้เป็นฐานทัพบกและฐานทัพเรือของฝ่ายเหนือ ในระหว่างสงครามกลางเมือง และมีเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่ประวัติศาสตร์ได้จารึกลงไว้

นายพล แม็ค เคลลแลน (McClellan) เคยนำกำลังยกพลขึ้นบกที่ป้อมนี้เมื่อปี ค.ศ. ๑๘๖๒ แล้วทำการรุกเข้าไปในแหลมเวอร์จิเนียตามถนนสายแฮมป์ตันเพื่อที่จะเข้ายึดเมือง ริชมอนด์

ประธานาธิบดี ลินคอล์น เคยมาที่ป้อมนี้ระหว่างวันที่ ๖—๑๑ พฤษภาคม ปี ค.ศ. ๑๘๖๒ เพื่อช่วยวางแผนปฏิบัติการยุทธเพื่อยึดเมือง (NORFOLK)

นายพล ยู เอส แกรนท์ (U.S. GRANT) แม่ทัพฝ่ายเหนือได้เคยมาที่นี่เพื่อวางแผนเผด็จศึกระหว่างวันที่ ๑—๓ เมษายน ค.ศ. ๑๘๖๔ จนกระทั่งฝ่ายเหนือได้ชัยชนะในสงครามครั้งนั้น

ตามประวัติเขาบอกว่าเหตุผลประการหนึ่งที่ นายพล โรเบิต อี ลี (Robert E Lee) แม่ทัพฝ่ายใต้ไม่ส่งกำลังเข้าโจมตียึดป้อมนี้ เนื่องจากทราบดีถึงความมั่นคงแข็งแรงของป้อม นายพล ลี เป็นนายทหารช่างในกองทัพบกสหรัฐ ฯ และได้เคยช่วยเหลือในการก่อสร้างป้อมและรับราชการอยู่ที่ป้อมนี้เป็นระยะเวลา ๓ ปีครึ่ง ตั้งแต่ปี ๑๘๓๑—๑๘๓๔

นอกจากนี้ยังมีเรื่องราวอีกมากมายที่ ฟอร์ท มอนโร มีประวัติแนบเนื่องกับสงครามกลางเมือง เมื่อสงครามยุติลงแล้วที่ป้อมนี้ยังเป็นที่ขุมขัง เจฟเฟอร์สัน เดวิส (Jefferson Davis) ประธานาธิบดีของรัฐฝ่ายใต้ ในข้อกล่าวหาว่ามีส่วนร่วมในการวางแผนสังหารประธานาธิบดี ลินคอล์น

พิพิธภัณฑ์แห่งนี้ส่วนมากเป็นภาพเขียน เอกสารทางประวัติศาสตร์ แผนที่และหุ่นจำลองของเรือรบหุ้มเกราะที่ใช้รบกันในสมัยนั้น เจ้าหน้าที่ซึ่งเป็นพลเรือนได้บรรยายแล้วนำไปดูห้องที่เคยขัง เจฟเฟอร์สัน เดวิส ด้วย

เราได้ชมเพียงเล็กน้อยก็ถึงเวลาเข้าเยี่ยมคำนับ พล อ. วูลโน ผู้บัญชาการกองทัพบกภาคพื้นสหรัฐ ฯ เมื่อได้แนะนำตัวแล้ว ท่านนายพลได้ถามว่ามีใครเคยร่วมฝึกธนะรัชต์เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๐๖ บ้าง ท่านหัวหน้าคณะได้ชี้มาทางผม ท่านนายพลก็เลยเอา

สมุดภาพในการฝึกครั้งนั้นมาให้ดูกัน ในการฝึกครั้งนั้นนายพล วูลโน ยังมียศเป็นพลโท และได้รับมอบหมาย ให้ทำหน้าที่ผู้บัญชาการกองกำลัง สปอ. สนาม (Commander SEATO Field Forces) ท่านนายพลได้ถามถึง พล.อ. จิตติ นาวีเสถียร ผู้อำนวยการฝึกธนะรัชต์ ในคราวนั้น เราได้บอกว่าขณะนี้ท่านดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงกลาโหม ในโอกาสนี้ท่านนายพลได้ฝากความระลึกถึงมายัง ฯพณฯ ท่านด้วย

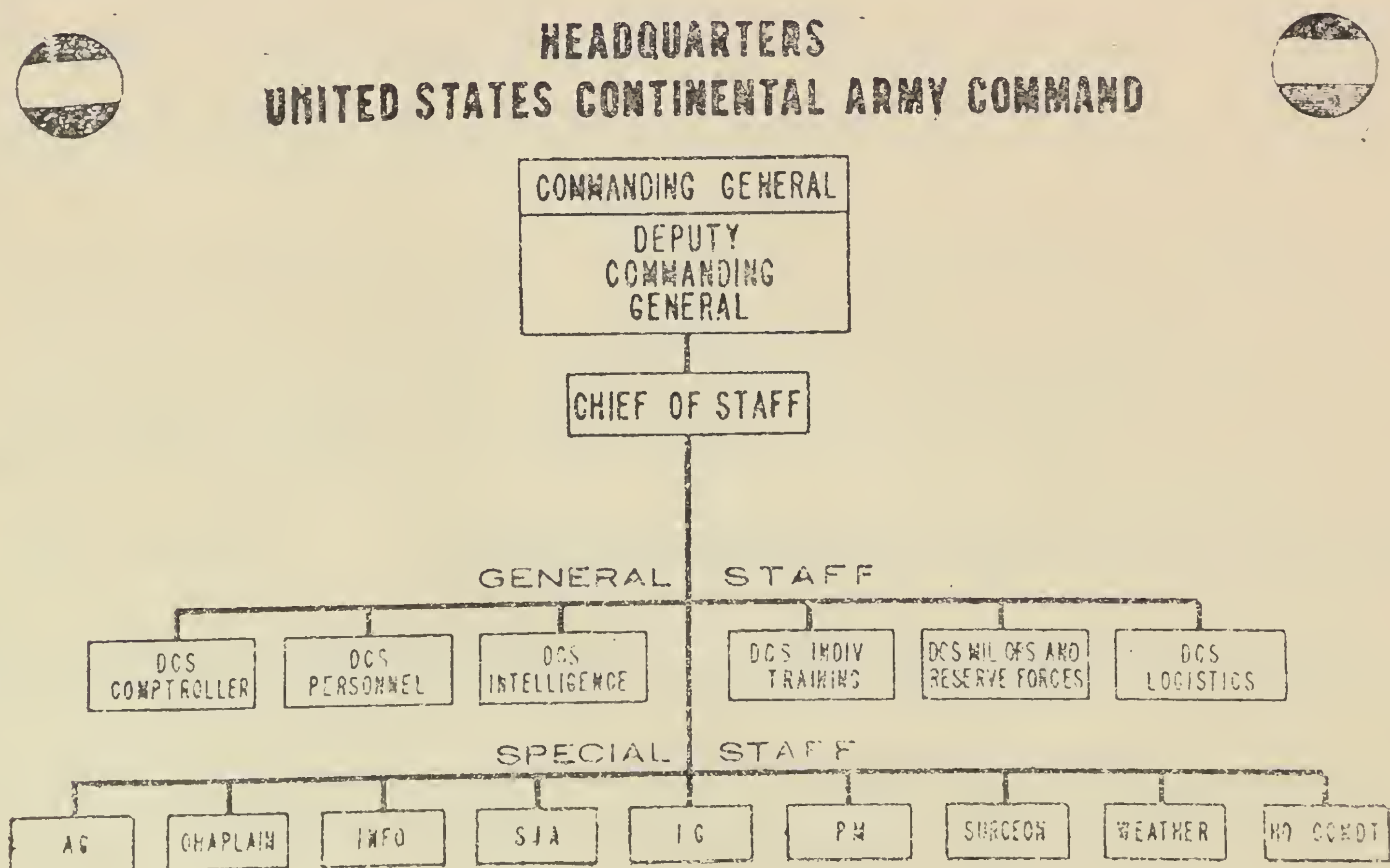
ฟอร์ท มอนโร เป็นที่ตั้งกองบัญชาการกองทัพบกภาคพื้นสหรัฐ ฯ ตรงกับคำอังกฤษว่า United States Continental Army Command เดิมทีเดียวก็ไม่ได้ใช้ ชื่อนี้ได้เปลี่ยนแปลงมาตามลำดับ

ค.ศ. ๑๙๔๐—๑๙๔๘ เรียกว่า Army Ground Forces

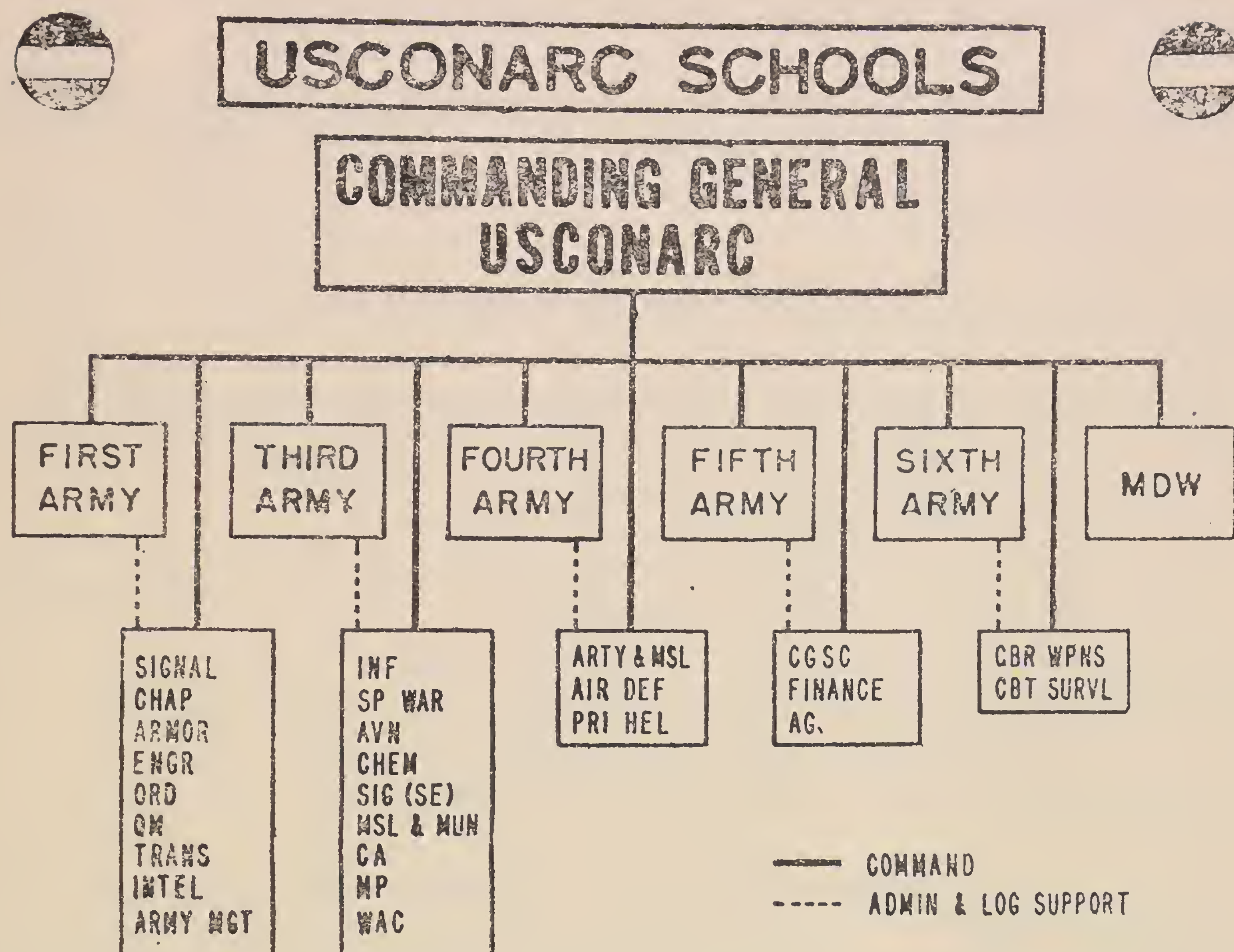
ค.ศ. ๑๙๔๘—๑๙๕๕ เรียกว่า Army Field Forces

ค.ศ. ๑๙๕๕—ปัจจุบัน เรียกว่า U.S. Continetnal Army Command ใช้คำย่อว่า (USCONARC)

การจัดกองบัญชาการกองทัพบกภาคพื้นสหรัฐ ฯ มีดังนี้

การบังคับบัญชาและความรับผิดชอบในด้านการฝึก — ศึกษา

ภารกิจ (MISSIONS)

๑. บังคับบัญชาหน่วยทหารและที่ตั้งทางการทหารในภาคพื้นสหรัฐ ฯ **รวมทั้ง** Military District of Washington D.C. (MDW)

๒. รับผิดชอบในการจัดและการฝึก

๓. รับผิดชอบในการฝึกเป็นบุคคล

๔. รับผิดชอบในการจัดการทรัพยากรทุกชนิดที่จะใช้สนับสนุนกำลังทางบก

หน้าที่ (FUNCTIONS)

๑. บังคับบัญชากองทัพในภาคพื้นสหรัฐ ฯ (เดิมมี ๖ กองทัพ ในปัจจุบันแบ่งเขตใหม่รวมกองทัพที่ ๑ และ ๒ เป็นเขตเดียวกัน กองทัพที่ ๒ จึงหายไป)

๒. เตรียมการและปฏิบัติการตามแผนป้องกันในยามฉุกเฉิน

๓. จัดหาเพื่อการป้องกันทางพื้นดินในภาคพื้นสหรัฐ ฯ

๔. สนับสนุนกองบัญชาการป้องกันทางอากาศของกองทัพบก และการป้องกันฝ่ายพลเรือน

๕. อำนวยการฝึกและกำกับดูแลกำลังสำรองของกองทัพ

๖. เตรียมการในเรื่องวัสดุในการศึกษา และการสอนตามหลักนิยม ยุทธวิธี และเทคนิคของกองทัพบกสหรัฐ ฯ

ความรับผิดชอบตามหน้าที่ของกองบัญชาการกองทัพบกภาคพื้นสหรัฐฯ นั้น ในหลักการที่ปฏิบัติกันอยู่ได้ปฏิบัติโดยวิธีแยกการให้แม่ทัพ แต่ละกองทัพ และจังหวัดทหารบกในเขตวอชิงตัน ดีซี รับผิดชอบหน้าที่ดังกล่าวแล้วในเขตของตน

ผู้บัญชาการกองทัพบกภาคพื้นสหรัฐฯ เพียงแต่ให้นโยบายและคำชี้แจงที่จำเป็นไปยังกองทัพและหน่วยขึ้นตรง รวมทั้งหัวหน้าหน่วยทางธุรการ และหน่วยบริการทางเทคนิค หรือหน่วยต่าง ๆ ที่ขึ้นตรงต่อทบวงทหารบก ซึ่งแยกมาอยู่ในบังคับบัญชาของกองทัพบก ภาคพื้นสหรัฐ ฯ

ความรับผิดชอบในหน้าที่ต่อหน่วยทหารบกภาคโพ้นทะเลนอกเขตสหรัฐอเมริกานั้นอยู่นอกเหนืออำนาจของผู้บัญชาการ ฯ คำชี้แจงใด ๆ ที่ผู้บัญชาการกองทัพบกภาคพื้นสหรัฐ ฯ จะส่งไปยังหน่วยโพ้นทะเลเหล่านั้นจะต้องได้รับอนุมัติจากทบวงทหารบกเสียก่อน

แม่ทัพแต่ละกองทัพและผู้บังคับการจังหวัดทหารบกในเขตวอชิงตัน ดีซี บังคับบัญชาหน่วยทหารในบังคับบัญชาและที่ตั้งทางการทหาร เช่น ค่ายทหาร และสถานีต่างๆ ภายในเขตพื้นที่ของตน ยกเว้นหน่วยที่ทบวงทหารบกได้กำหนดไว้

การแบ่งเขตการบังคับบัญชาและความรับผิดชอบ

แม่ทัพและผู้บังคับการจังหวัด ฯ รับผิดชอบในด้านยุทธการ การฝึก เรื่องทางธุรการ บริการ และส่งกำลังบำรุงหน่วยขึ้นตรงทุกหน่วย รวมทั้งค่ายทหารสถานีต่าง ๆ ในเขตของตน ความรับผิดชอบนี้รวมถึงการกำกับดูแล ประสานงาน และตรวจตราหน่วยรักษาดินแดน (National Guard) กำลังสำรองของกองทัพบก (Army Reserve) และการฝึกนักศึกษาวิชาทหาร (Reserve Officer Training Corps คำย่อ ROTC)

เมื่อเขียนถึงตอนนี้แล้ว ก็ใคร่จะเขียนถึงกรมยุทธศึกษาทหารบกของเราบ้าง และบังเอิญมีชื่อทางภาษาอังกฤษว่า Army Field Forces

เรื่องราวเป็นมาอย่างไรก็น่าจะได้เล่าประวัติความเป็นมาของกรมยุทธศึกษา ให้ท่านผู้อ่านทราบเสียก่อน

กรมยุทธศึกษาทหารบก เดิมเป็นกรมอำนวยการศึกษาและผลิตนายทหารให้แก่กองทัพบก โดยมีหน่วยขึ้นตรงของกรมนี้คือ :

โรงเรียนนายร้อยทหารบก
โรงเรียนเทคนิคทหารบก
โรงเรียนเตรียมนายร้อยทหารบก

กิจการในด้านการฝึกและศึกษาในสมัยก่อนยังไม่เจริญก้าวหน้า เช่นในปัจจุบัน เมื่อสงครามโลกครั้งที่ ๒ ได้ยุติลงแล้ว โรงเรียนนายร้อยทหารบกได้เปลี่ยนหลักสูตรและเปิดการศึกษาตามแบบโรงเรียนนายร้อยเวสท์ปอยท์ของสหรัฐอเมริกา จึงได้เปลี่ยนชื่อใหม่ว่าโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้าซึ่งขึ้นตรงต่อกองทัพบก ส่วนโรงเรียนเตรียมนายร้อยทหารบก เมื่อมีที่ตั้งของตนเองแล้วก็แปรสภาพมาเป็นโรงเรียนเตรียมทหารในปัจจุบัน

ต่อมาภายหลัง เมื่อกองทัพบกได้เปิดการศึกษาและการฝึกให้แก่นายทหาร นายสิบ และหน่วยทหารขึ้นตามแบบใหม่ ภารกิจอันนี้จึงขึ้นอยู่แก่กรมจเรทหารบก

เมื่อ พ.ศ. ๒๔๙๓ ประเทศไทยได้ทำสัญญาร่วมมือช่วยเหลือทางการทหารกับสหรัฐอเมริกา และสหรัฐอเมริกาได้ส่งอาวุธมาให้แก่กองทัพบกไทย จึงจำเป็นที่กองทัพบกไทยจะต้องให้การศึกษาและการฝึกแก่ผู้บังคับบัญชา รวมทั้งหน่วยทหารที่ได้รับอาวุธใหม่ให้สามารถใช้อาวุธเหล่านั้นได้คล่องแคล่ว โดยเปิดการศึกษาในทางยุทธวิธีและเทคนิคตามแบบของกองทัพบกอเมริกา ตลอดจนเปิดหลักสูตรการซ่อมบำรุงอาวุธยุทโธปกรณ์ต่าง ๆ ขึ้น ด้วยเหตุดังกล่าว จึงจำเป็นต้องขยายกิจการของกรมจเรทหารบกให้กว้างขวางยิ่งขึ้น จนสามารถประสานกับการปฏิบัติของหน่วยที่ปรึกษาช่วยเหลือทางการสหรัฐ ฯ ประจำประเทศไทยได้

นอกจากนั้นกองทัพบกได้พิจารณาเห็นว่าการเรียกนามหน่วยนี้ว่า กรมจเรทหารบก น่าจะไม่เหมาะสมแก่กาลสมัยและไม่เหมาะสมกับที่เป็นหน่วยอำนวยการใน

เรื่องการศึกษาและการฝึก จึงได้เปลี่ยนนามหน่วยนี้เสียใหม่ซึ่งเป็นชื่อที่เรียกกันมาจนบัดนี้ว่า "**กรมยุทธศึกษาทหารบก**"

หลักฐานอ้างอิงเกี่ยวกับชื่อนี้อาศัยคำสั่งกองทัพบกที่ ๑๐๕/๑๓๓๕๓ เรื่องการแปรสภาพหน่วย ตามพระราชโองการประกาศให้ใช้พระราชกฤษฎีกาจัดวางระเบียบราชการกองทัพบกในกระทรวงกลาโหม พ.ศ. ๒๔๙๕ ให้ "**กรมจเรทหารบก**" เปลี่ยนนามและแปรสภาพเป็น "**กรมยุทธศึกษาทหารบก**" ตั้งแต่ ๖ สิงหาคม ๒๔๙๕ เป็นต้นมา

ดังนั้นในวันที่ ๖ สิงหาคม เราจึงถือว่าเป็นวันสถาปนากรมยุทธศึกษาด้วย

ภารกิจของกรมยุทธศึกษาบ่งไว้ว่า "กรมยุทธศึกษาทหารบก มีหน้าที่ประสานงาน แนะนำ กำกับการ ตรวจตราในเรื่องการฝึกและศึกษาของบุคคลและหน่วยต่าง ๆ ในกองทัพบก ในต่างกองทัพและในต่างประเทศ อำนวยการฝึกและศึกษาวิชาการเหล่าทหารต่าง ๆ รวมทั้งกิจการอนุศาสนาจารย์ของกองทัพบก"

ส่วนใครจะเป็นผู้ริเริ่มกำหนดชื่อกรมยุทธศึกษาทหารบกเป็นภาษาอังกฤษ ว่า Army Field Forces นั้นยังไม่ทราบชัด แต่ถ้าพิจารณาตามห้วงระยะเวลาแล้วปี พ.ศ. ๒๔๙๕ ตรงกับ ค.ศ. ๑๙๕๒ ซึ่งระยะเวลานั้นสหรัฐอเมริกาเรียกชื่อหน่วยที่รับผิดชอบในการฝึกและศึกษาว่า Army Field Forces

ผมจึงเข้าใจว่าผู้บังคับบัญชากรมยุทธศึกษาในสมัยนั้น บางท่านได้ไปดูงานในสหรัฐอเมริกา และอาจเยี่ยมชมกิจการในหน่วยนี้มาแล้วเป็นผู้ขนานนามขึ้นเพื่อความเข้าใจในหน้าที่ และเพื่อความสะดวกในการประสานงานกับเจ้าหน้าที่ช่วยเหลือทางการทหารมากกว่า และเราก็ยังคงใช้ชื่อในภาษาอังกฤษในปัจจุบันนี้ว่า Army Field Forces ไม่ก้าวหน้าไปถึงใช้คำ CONARC

ถึงแม้ว่านายทหารจั๊สแม็คจะพูดว่า ยศ. ทบ. คือ CONARC เราก็ยอมรับโดยดุษณีถึงความยิ่งใหญ่แห่งศัพท์นั้น แต่ข้อเท็จจริงมีความแตกต่างกันมากมายตามแผนผังการจัดและภารกิจซึ่งผมเห็นว่าไม่จำเป็นจะต้องแจกแจงในที่นี้อีก

เมื่อจบการชี้แจงสรุปเกี่ยวกับ USCONARC และมีการซักถามกันพอสมควรแล้วเราก็ขึ้นเครื่องบินจากสนามบิน Newports News มายังกรุงวอชิงตัน ดีซี อีกครั้งหนึ่ง

× × × ×

วอชิงตัน ดีซี

กรุงวอชิงตัน เมื่อสมัยสิบกว่าปีก่อนโน้นเป็นเมืองที่เงียบสงบน่าอยู่เป็นอย่างยิ่ง เมืองนี้เป็นที่ตั้งของรัฐสภา (United States Capitol) และสถานที่ทำการของรัฐบาล กระ–ทรวงทบวงกรมก็ตั้งอยู่ที่นี่ บรรดาสถานฑูตทั้งหลายก็รวมอยู่ที่เมืองหลวงแห่งนี้

ในปัจจุบันคนอเมริกันนิโกรเข้ามาอยู่กันเป็นจำนวนมาก เพราะรัฐทางใต้ยังกีดกันในเรื่องผิวอยู่ อเมริกันดำก็เลยอพยพเข้ามาทำมาหากินมากขึ้นแล้วก็ก่อเรื่องเป็นประจำวัน

ผู้ช่วยฑูตทหารบกเล่าให้ฟังว่า บางตำบลซึ่งคนผิวขาวเคยอยู่ พออเมริกันนิโกรเข้าไปอยู่ ทีแรกก็เพียงครอบครัวเดียวแล้วก็แทรกเข้าไปทีละคนสองคนจนกระทั่งคนผิวขาวต้องหนีออกไปอยู่นอกเมือง ก็เหมือนบ้านเราเวลานี้ ตำบลกลางใจเมืองและย่านการค้าที่คนไทยเคยอยู่ คนจีนค่อย ๆ แทรกซึมเข้ามาจนคนไทยอยู่ไม่ได้เพราะกลัวไฟไหม้ต้องย้ายอพยพไปอยู่ชานเมืองฉันใดก็ฉันนั้น

ที่บ้านผู้ช่วยทูตทหารบกเอง บางวันยังมีคนมาเคาะประตู โผล่ออกไปดูเป็นอเมริกันดำมาขอเงิน ดังนั้นจึงต้องระมัดระวังกันมากมากก่อนที่จะเปิดประตูรับใครเข้ามาในบ้าน

ในบรรดาเมืองใหญ่ ๆ ของสหรัฐ ฯ ไม่มีเมืองใดที่มีคนผิวดำเข้ามาอาศัยอยู่เท่าวอชิงตัน ตามตัวเลขบอกไว้ว่ามีถึง ๗๓ เปอร์เซนต์ของประชาชนทั้งหมดในเมืองนั้น และคดีอาชญากรรมในช่วงระยะเวลา ๓ เดือนแรกของปีนี้ เพิ่มขึ้นถึง ๒๑.๗ เปอร์เซนต์ ล้ำหน้าสถิติตัวเลขอาชญากรรมทั้งประเทศรวมกันเสียอีก

ผมอ่านหนังสือพิมพ์ "ไทม์" ฉบับวันที่ ๑๓ กรกฎาคม เขียนถึงเรื่องราวเกี่ยวกับตำรวจวอชิงตัน เขาเขียนไว้ว่าแม้แต่โบสถ์ในกรุงวอชิงตันขณะนี้ก็ต้องจ้างยามพิเศษไว้คอยป้องกันพนักงานประจำโบสถ์ที่คอยนำแขกไปนั่ง และเป็นผู้รับเงินจากผู้มาฟังธรรมในวันอาทิตย์ เงินที่รวบรวมได้จากผู้ที่เสียสละเพื่อบำรุงวัดนี้คงจะมีจำนวนมาก ทางวัดจึงจำเป็นต้องจ้างยามคุ้มกันให้เพื่อป้องกันจากการถูกปล้น

นอกจากนั้นนักทัศนาจรทั้งหลายก็ได้รับคำแนะนำจากเจ้าหน้าที่ ขออย่าได้ออกจากโรงแรมไปตามลำพังในเวลากลางคืนจะเป็นอันตรายจากการถูกจี้

ถ้าถึงขนาดนี้แล้ว ผมว่ากรุงเทพฯ เมืองหลวงของประเทศไทยก็ยังดีกว่าหลายเท่า

ขณะที่พวกเราพักอยู่ที่โรงแรม Ambassador ได้ยินรถหวอวิ่งในตอนดึก ๆ ทุกคืนจนทำให้เราหวาดผวาไปด้วย ผมไม่กลัวอะไรเท่ากับกลัวไฟไหม้ เพราะห้องที่เราอยู่นั้นเขาจัดให้อยู่ชั้น ๖ ชั้น ๗ ถ้าไฟไหม้ข้างล่างละก็คงได้หนีไฟกันอลหม่าน เนื่องจากเราไม่คุ้นเคยกับสถานที่จึงวิตกไปว่าถ้าไฟฟ้าดับเสียแล้วจะคลำทางออกฉุกเฉินได้ทางไหนกัน

ถึงอย่างไรก็ดี กรุงวอชิงตันก็ยังเป็นเมืองที่น่าเที่ยว โดยเฉพาะอย่างยิ่งในฤดูใบไม้ผลิประมาณเดือนเมษายน ดอกเชอร์รี่บริเวณอนุสาวรีย์ จอร์จ วอชิงตันจะบานสพรั่ง เราไปถึงกรุงวอชิงตันปลายเดือนกุมภาพันธ์ อากาศยังหนาวอยู่ แลเห็นแต่ต้นไม้ตามถนนและตามสวนสาธารณะ มีแต่กิ่งและก้านซึ่งสวยงามไปอีกแบบหนึ่ง

วันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ ตรงกับวันเสาร์ซึ่งเป็นวันว่าง เราจึงได้มีโอกาสทัศนาจรแถว ๆ กรุงวอชิงตันนั่นเอง สถานที่ที่น่าไปชมคือ

รัฐสภาแห่งชาติ (United States Capitol) สร้างอยู่บนเนินเขา Capitol เมื่อยืนอยู่ที่ระเบียงทางทิศตะวันตกจะมองเห็นอนุสาวรีย์ จอร์จ วอชิงตัน และอนุสาวรีย์ลินคอล์นอยู่ไกลสุดสายตา รัฐสภาแห่งนี้ประธานาธิบดีคนแรก คือ จอร์จ วอชิงตัน วางศิลาฤกษ์เมื่อปี ค.ศ. ๑๗๙๓ หลังจากนั้นอีก ๗ ปี จึงได้มีการประชุมสภาเป็นครั้งแรกที่นี่

ในย่านนี้นอกจากอนุสาวรีย์ วอชิงตัน ลินคอล์น แล้วยังมีอนุสรณ์ของประธา-นาธิบดี **เจฟเฟอร์สัน** และ **ทำเนียบขาว** ซึ่งเปิดให้ประชาชนชมเหมือนกัน

สำหรับผู้ที่สนใจในประวัติศาสตร์ศิลปะและวัฒนธรรม ก็อาจไปชมพิพิธภัณฑ์แห่งชาติ คือ **พิพิธภัณฑ์ศิลปะ** (National Gallery of Art) พิพิธภัณฑ์แห่งนี้มีภาพวาดภาพแกะสลัก ซึ่งหาค่ามิได้มากกว่า ๒๐,๐๐๐ ชิ้น

อีกแห่งหนึ่งคือ **สถาบันสมิทโซเนียม** (Smithsonian Institution) ซึ่งเป็นสถาบันสำหรับการวิจัย การสำรวจ สิ่งพิมพ์ และพิพิธภัณฑ์รวมทั้งการแสดงศิลปะด้วย

ในตอนกลางวันคณะของเราไปรับประทานอาหารไทยมื้อกลางวันที่บ้าน พล.ท. พ่อง ประมวญรัตน์ ผู้ดูแลนักเรียนไทยในสหรัฐอเมริกา

ในตอนบ่ายเรายังมีเวลาไปชมสุสานทหารที่อาร์ลิงตัน ซึ่งในบริเวณนี้มีอนุสรณ์สถานหลายแห่งที่ควรไปชมได้แก่ บ้านของนายพล ลี แม่ทัพฝ่ายใต้ในสงครามกลางเมือง ที่ฝังศพทหารนิรนาม หลุมฝังศพประธานาธิบดีเคนเนดี้ และอนุสาวรีย์ทหารพรรคนาวิกโยธิน

สุสานแห่งชาติที่อาร์ลิงตันนี้มีบริเวณพื้นที่ครอบคลุมเนินเขาเกือบทั้งลูก ฝังศพทหารหาญที่เสียชีวิตในการสงคราม สุสานของเขาสะอาดสะอ้านและเงียบสงบน่าไปเดินเล่นไม่เหมือนป่าช้าของเรา จุดที่คนไปชมก็คือที่ฝังศพของอดีตประธานาธิบดีเคนเนดี้ ซึ่งมีโคมไฟจุดอยู่ไม่รู้ดับ ในพื้นที่เดียวกันนี้มีที่ฝังศพของลูกอีก ๒ คน ซึ่งเสียชีวิตตั้งแต่ยังเล็ก เขาก็เลยเอามาฝังรวมกันไว้ที่นี่ด้วย

ใกล้ๆ กันนั้นบนยอดเนินเป็นคฤหาสน์ของนายพล ลี ซึ่งเขาใช้คำว่า Custis-Lee Mansion

คฤหาสน์หลังนี้โอ่โถงและภูมิฐานมากสร้างหันหน้าไปทางทิศตะวันออก เบื้องหน้ามีน้ำโปโตแม็คไหลผ่าน และมองเห็นกรุงวอชิงตันอยู่ฝั่งตรงข้าม

ที่บ้านหลังนี้เอง ร.ท. โรเบิร์ต อี ลี และนางสาว แมรี่ แอน แรนดอลฟ์ คัสติส แต่งงานกันเมื่อปี ค.ศ. ๑๘๓๑ และก็อาศัยอยู่บ้านหลังนี้ตลอดมา แสดงว่าพื้นเพเดิมของนายพล ลี และครอบครัวของท่านมีหลักฐานมั่นคงและมีความสุขสมบูรณ์อยู่แล้ว

ต่อมาอีก ๓๐ ปี ซึ่งเกิดสงครามกลางเมืองขึ้น ท่านนายพล ลี ได้เผชิญกับปัญหาหนักอกที่จะต้องตัดสินใจที่ยุ่งยากที่สุดในชีวิต คือ จะยอมรับเป็นแม่ทัพฝ่ายเหนือ หรือว่าจะลาออกเพื่อไปร่วมกับฝ่ายใต้ในการต่อสู้เพื่อบ้านเกิดของตน บ้านของนายพล ลี อยู่ที่เมืองริชมอนด์ ในรัฐเวอร์จิเนีย ตามที่ทราบกันอยู่แล้ว นายพล ลี ตัดสินใจไปร่วม

กับฝ่ายใต้และเป็นแม่ทัพของฝ่ายนั้น โดยยอมเสียสละความสุขและทรัพย์ศฤงคารทั้งหลายส่วนนี้เสีย

เมื่อสงครามกลางเมืองยุติลงแล้ว นายพล ลี ไม่มีโอกาสได้กลับมาอยู่บ้านนี้อีก เพราะบ้านนี้ถูกยึดเป็นของรัฐและกลายเป็นอนุสรณ์ของนายพล ลี และภรรยาไป

มีบางคนเขาพูดว่าถ้าฝ่ายใต้ชนะในสงครามกลางเมืองคราวที่แล้ว ปัญหาเรื่องผิวในปัจจุบันก็คงไม่มี ปัญหาเรื่องคนผิวดำเรียกร้องสิทธิความเสมอภาคนี้เป็นปัญหายุ่งยากที่ทำให้ตระกูลเคนเนดี้ตายไปสองคน ดร. มาร์ติน ลูเธอร์คิง หัวหน้าชนผิวดำที่ต่อสู้เพื่อสิทธิของคนดำในอเมริกาด้วยความสงบก็ถูกยิงตายด้วย และที่ตายไปเพราะก่อการจลาจลก็หลายครั้ง มีจำนวนอีกไม่ใช่น้อย

ปัญหาชนกลุ่มน้อยส่วนนี้ผิดกับอินเดียนแดงเจ้าของถิ่นเดิม พวกอินเดียนแดงที่ยังมีชีวิตอยู่จวนจะเป็นคนอเมริกันไปหมดแล้ว ชนบางเผ่าทางการเขาก็จัดที่สงวนไว้ให้อยู่อาศัย มีโรงเรียน โรงพยาบาล ฯลฯ และสิ่งสาธารณูปโภคให้อย่างสมบูรณ์

ต่อจากนั้นเราก็เดินไปดูที่ฝังศพทหารนิรนาม ที่นี่ทางการเขาจัดยามเป็นเกียรติยศประจำทั้งกลางวันและกลางคืน ที่ฝังศพสร้างขึ้นด้วยหินอ่อนมีคำจารึกให้แก่ทหารนิรนามในสงครามโลกครั้งที่ ๑ ไว้ว่า "ที่นี่คือที่พักผ่อนอันสงบสุขของทหารอเมริกันคนหนึ่งที่รุ่งโรจน์ด้วยเกียรติศักดิ์ มีแต่พระผู้เป็นเจ้าเท่านั้นที่รู้จัก"

ต่อมาในปี ค.ศ. ๑๙๕๘ ทางการได้ทำแผนจารึกสร้างด้วยหินอ่อนเช่นเดียวกันวางอยู่ข้างหน้าที่ฝังศพทหารนิรนามในสงครามโลกครั้งที่ ๑ ทั้ง ๒ ข้าง แผ่นจารึกนั้นอุทิศให้ทหารนิรนามในสงครามโลกครั้งที่ ๒ แผ่นหนึ่งระบุปี "ค.ศ. ๑๙๔๑—๑๙๔๕" อีกแผ่นหนึ่ง แต่ทหารนิรนามในสงครามเกาหลี จารึกปี "ค.ศ. ๑๙๕๐—๑๙๕๓" อีกไม่นานนักผมคิดว่าคงจะมีแผ่นหินอ่อนจารึกให้แก่ทหารนิรนามในสงครามเวียดนาม

ยามที่นี่แต่งกายชุดที่หนึ่งเต็มยศสีน้ำเงินแกมเทา กางเกงมีแถบ สวมหมวกทรงหม้อตาล การเดินของยามที่นี่ ท่าเดินไม่เหมือนกับทหารอเมริกันทั่วไปที่เดินตามแบบฝึกทหารเดินแบบโหย่งตัวคล้าย ๆ ดัดผิดแปลกไปจากที่เราเคยเห็น ทหารยามจะเดินกลับไปกลับมาหน้าอนุสรณ์แห่งนี้ การเดินอยู่ในท่าแบกอาวุธ ตามองตรงไปข้างหน้า เมื่อเดินไปสุดทางอีกด้านหนึ่งก็ทำท่าเรียบอาวุธแล้วกลับหลังหันทำแบกอาวุธใหม่ เดินกลับมาทางอีกด้านหนึ่งเป็นอยู่เช่นนี้ไปตลอดชั่วโมง

การเปลี่ยนยามจะกระทำทุกชั่วโมง พอใกล้จะถึงเวลาเปลี่ยนยาม ปรากฏว่ามีคนมาชมกันมากมายพอสมควร พวกเราก็ผสมเป็นไทยมุงไปด้วย

เมื่อถึงเวลาเปลี่ยนยาม ผู้บังคับหมู่รักษาการณ์จะมาถึงก่อนและหยุดอยู่ตรงทางเข้า พอทหารยามคนใหม่มาถึง ผบ. หมู่คนนี้จะตรวจอาวุธเสียก่อนซึ่งดูแล้วคล้ายการแสดง "Fancy Drill" เมื่อเสร็จเรียบร้อยแล้วก็นำทหารยามคนใหม่มายืนตรงหน้าที่ฝังศพคู่กับยามเก่า

ในตอนนี้ ผบ. หมู่ก็จะกล่าวกับประชาชนที่ไปชมว่าขอให้ความสงบ อย่าส่งเสียงดังหรือหัวเราะคิกคักในตอนนี้ ผมก็ไม่ทราบเหมือนกันว่าทำไมต้องพูดเช่นนี้ ผมเดาเอาเองว่าแต่ก่อนนี้คงจะมีใครไปหัวเราะหรือฮาบ๋าอะไรทำนองนั้นเกิดขึ้น แต่ในตอนที่พวกเรายืนดูและชักรูปกันอยู่นั้นก็เห็นทุกคนอยู่ในความสงบดีอยู่

การเปลี่ยนยามก็ทำกันแบบทั่ว ๆ ไป คือทั้งคู่ทำความเคารพที่ฝังศพ แล้วก็มาทำความเคารพซึ่งกันและกัน ก็เป็นอันว่าการรับ–ส่งหน้าที่เสร็จแล้ว ผบ. รักษาการณ์ก็นำทหารยามคนเก่าออกไป พวกคนที่ดูก็แยกย้ายกลับ

เมื่อเราออกจากที่นี่แล้วก็เดินทางกลับ เพราะไม่ทราบว่าจะอยู่ไปทำไมอีก เกรงว่าจะเป็นการรบกวนการพักผ่อนของทหารหาญทั้งหลายที่นอนสงบอยู่ใต้ไม้กางเขน มองดูเป็นทิวแถวสุดลูกหูลูกตา

ตอนขากลับผ่าน **อนุสาวรีย์ทหารนาวิกโยธิน** ซึ่งเขาปั้นและหล่อขึ้นเป็นรูปทหาร ๖ คนกำลังปักธงอเมริกันบนยอดเขา สุริบาชิ ในการบุก เกาะอิโวจิมา เมื่อวันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๑๙๔๕ ระหว่างสงครามโลกครั้งที่ ๒ เรื่องนี้เคยมีบริษัทภาพยนตร์ทำหนังสือมาฉายเมืองไทยนานแล้ว

เขาบอกว่าเป็นรูปหล่อด้วยทองแดงที่ใหญ่ที่สุดที่เคยปั้นมา ที่ฐานของอนุสาวรีย์เขียนคำอุทิศไว้ว่า "เพื่อเกียรติยศและระลึกถึงทหารแห่งพรรคนาวิกโยธิน ซึ่งได้เสียสละชีวิตเพื่อประเทศชาตินับตั้งแต่วันที่ ๑๐ พฤศจิกายน ค. ศ. ๑๗๗๕ เป็นต้นมา"

ตามขอบรอบ ๆ ฐานก็จารึกตำบลต่าง ๆ ที่ทหารคอหนัง (ฉายาที่คนอเมริกันเรียกทหารหน่วยนี้) เหล่านี้เคยยกพลขึ้นบกและปฏิบัติการรบในสมรภูมิต่าง ๆ ติดเอาไว้

มีเกล็ดที่จะเล่าให้ฟังว่าทหาร ๖ คนนี้ เป็นทหารนาวิกโยธิน ๕ และทหารเรือ ๑ คน ทหาร ๓ คนในจำนวนนี้เสียชีวิตเนื่องจากการรบบนเกาะนั้นในกาลต่อมา และคนที่ ๔ ชื่อ Ira Hays เป็นอเมริกันเชื้อสายอินเดียนแดง คน ๆ นี้ถึงแก่กรรมในลำดับ

ต่อมาจากผลของสงครามครั้งนั้น หลังจากสงครามโลกครั้งที่ ๒ สงบลงแล้ว นายเฮย์คนนี้ไม่เคยลืมความทารุณโหดร้ายของสงครามซึ่งเหมือนแผลเกาะกินใจเขาตลอดมา และได้ถึงแก่กรรมเมื่อปี ค.ศ. ๑๙๕๕ ศพของเขาทางการทหารได้ทำพิธีฝังศพให้อย่างสมเกียรติ และได้ฝังอยู่ใกล้ ๆ กับอนุสาวรีย์แห่งนี้ในบริเวณสุสานอาร์ลิงตันนั่นเอง

สถานที่อีกแห่งหนึ่งที่น่าไปเที่ยวคือ Mount Vernon บ้านของประธานาธิบดี จอร์จ วอชิงตัน ซึ่งอยู่ห่างจากกรุงวอชิงตัน ดี ซี ไปทางใต้เพียง ๑๕ ไมล์เท่านั้น แต่เราไม่มีเวลาไปดูเพราะเย็นมากแล้ว

หลังจากอาบน้ำอาบท่าที่โรงแรมแล้ว คณะของเราก็ไปยังบ้านผู้ช่วยทูตทหารอากาศเพื่อรับประทานอาหารเย็นตามที่ได้รับเชิญไว้ ถ้าหากอยู่ต่อไปอีกหนึ่งคืนก็คงจะเป็นรอบของผู้ช่วยทูตทหารเรือ ตั้งแต่เดินทางมาจากเมืองไทยก็พึ่งได้ลิ้มรสอาหารไทยซึ่งปรุงแต่งด้วยฝีมือครอบครัวข้าราชการในสำนักงานผู้ช่วยทูตทหารทั้ง ๓ เหล่าทัพ ได้ร่วมมือร่วมใจกันจัดอาหารเย็นรับรองมา ๓ มื้อแล้ว คณะที่มาดูงานขอขอบคุณไว้ในโอกาสนี้ด้วยอีกครั้งหนึ่ง

เมื่อกินอาหารกันเสร็จแล้วไม่รู้ว่าจะไปไหนกันดี ปรึกษากันว่าไปดูหนังกันดีกว่า ภาพยนตร์ประเภทนี้ควรจะเป็นภาพยนตร์ที่เข้ามาฉายในเมืองไทยไม่ได้ มีผู้เสนอว่าภาพยนตร์เรื่อง "I Am Curious (Yellow)" เป็นหนังที่กำลังฮิตอยู่ในกรุงวอชิงตัน

ชื่อเรื่องถ้าจะตั้งเป็นภาษาไทยก็คงได้ความว่า "ฉันอยากจะรู้" ส่วนคำว่า Yellow ที่อยู่ในวงเล็บนั้นผมไม่ทราบว่าหมายความว่าอย่างไร อาจเป็นการแบ่งประเภทหนังว่าโป๊ขนาดไหนกระมัง ฟังคนที่เขาดูมาแล้วเขาเล่าว่าเป็นภาพยนตร์สร้างทางประเทศแถวสแกนดิเนเวียหรือเนเธอร์แลนด์ผมก็จำไม่ได้ เป็นเรื่องของหญิงสาวที่อยากรู้อยากเห็นและใคร่จะทดลองไอ้เรื่องอย่างว่าซึ่งก็เป็นเรื่องบนเตียงนอนนั่นเอง

ภาพยนตร์เรื่องนี้กำลังเป็นคดีอื้อฉาวอยู่ในสหรัฐ ฯ ขณะนี้ ศาลกำลังพิจารณาว่าภาพยนตร์เรื่องนี้ลามกอนาจารหรือไม่ ทั้งที่คนอเมริกันดูไปแล้วไม่รู้ว่ากี่ล้านคน

ผลสุดท้ายเราไม่ได้ไปดูหนังเรื่องนี้เพราะมีผู้เสนอว่าภาพยนตร์เรื่อง "The-Man and Wife" เด็ดกว่าเรื่องที่กล่าวมาแล้ว

ในที่สุดมี ผบ. ศม. ผมและ พ.ต. เทอร์มันไปดู โดยมี ร.ต. สมชาย หิรัณยัษฐิติ เป็นผู้พาไป เพราะรู้จักถนนในวอชิงตัน ส่วนคนอื่นขอตัวไปนอน

เมื่อไปถึงหน้าโรง เราก็ตีตั๋วเข้าไปดู เสียคนละ ๕ เหรียญอเมริกัน คิดเป็นเงินไทยก็ตั้ง ๑๐๐ บาท ซึ่งบ้านเราอย่างแพงก็ ๒๕—๓๐ บาท เท่านั้นเป็นอย่างสูง

โรงภาพยนตร์นี้เป็นโรงเล็ก ๆ พอตีตั๋วก็เดินเข้าโรงไปเลย พอดีเป็นเวลาหมดรอบที่จะฉายรอบใหม่จึงมีระยะเวลาว่างที่จะสังเกตดูโรงจากแสงไฟราง ๆ นั้นได้

โรงภาพยนตร์ดูมอซอกว่าที่เราคิดไว้ทั้ง ๆ ที่เป็นโรงภาพยนตร์ในเมืองหลวง จุคนได้ประมาณ ๓๐๐—๔๐๐ คนเห็นจะได้ เพราะมีชั้นเดียว จอภาพยนตร์ก็เป็นจอธรรมดา มิได้วิเศษวิโสอะไร ผมสังเกตดูไม่เห็นมีผู้หญิงและเด็กดูเลย คนดูในรอบนั้นผมกะว่าไม่ถึง ๑๐๐ คน

เริ่มเรื่องก็มีบุคคลคนหนึ่ง แสดงตัวเป็นหมออธิบายถึงชีวิตคู่ในการสมรสว่าควรจะปฏิบัติต่อกันอย่างไรจึงจะมีความสุข และไม่เป็นอันตรายต่อสุขภาพของคู่ผัวตัวเมียซึ่งได้แต่งงานกันแล้ว

เมื่อหมอคนนั้นได้อารัมภบทมาพอสมควรแล้ว ก็เป็นฉากภายในห้องนอนบนเตียงธรรมดา ๆ และก็มีอยู่ฉากเดียวซึ่งลงทุนน้อยที่สุด ผู้แสดงก็มีชายหนึ่งหญิงหนึ่งซึ่งสมมุติว่าเป็นผัวเมียกันตามชื่อเรื่องเป็นผู้แสดงแต่ไม่มีบทพูด มีแต่ Action และมีเสียงของเจ้าหมอคนนั้นพากย์ประกอบเรื่อง

เรื่องทั้งเรื่องก็คือการแสดงบทรักบนเตียงนอน ซึ่งผมไม่สามารถจะเขียนบรรยายในที่นี้ได้ เขาบอกว่าเป็นภาพยนตร์ประเภทเพศศึกษาจึงเข้าฉายในโรงนี้ได้ มีข้อสังเกตที่ว่าภาพยนตร์เรื่องนี้เขาไม่ถือว่าเป็นภาพยนตร์ลามกอนาจารก็ด้วยเหตุ ๒ ประการ คือ ประการแรก หญิงชายไม่แสดงบทเล้าโลมก่อนที่จะร่วมกัน จนทำให้ผู้ดูเกิดอารมณ์เครียด หรืออย่างที่เราพูดกันว่าตัวเกร็งไปเลยทีเดียว อีกประการหนึ่งกล้องไม่ถ่ายจับเฉพาะจุดที่เราอยากรู้และอยากเห็นที่สุด เพราะถ้าถ่าย Closeup เฉพาะตรงนั้นก็จะเป็นภาพยนตร์ลามกอนาจารไปเสีย

แต่ผู้แสดงฝ่ายหญิง เธอก็อาจอยู่ในขั้นดาราได้ เพราะจากการแสดงออกทางสีหน้า การบิดตัวอะไรทำนองนี้ ก็อาจทำให้อารมณ์ของผู้ชมกระเจิดกระเจิงไปได้

ภาพยนตร์เรื่องนี้มีความยาวถึง ๑ ชั่วโมง และก็มีอยู่ฉากเดียวจึงต้องใช้ผู้แสดงสลับกันดูเหมือนจะสองหรือสามคู่ผมก็จำไม่ได้

ภาพยนตร์เรื่องนี้อีกหน่อยก็คงจะได้ข่าวเป็นคดีขึ้นโรงศาล เช่นเดียวกับเรื่อง "I am Curious (Yellow)" ซึ่งกำลังถกกันอยู่ในสหรัฐฯ เวลานี้ และถ้าเอามาฉายเมืองไทยแล้วนอกจากเจ้าของโรง (บ้าน) จะเดือดร้อนแล้ว ผู้ชมยังจะถูกตำรวจจับไปเป็นพยานอีกด้วย. □ □

ไตอักเสบ

อวัยวะแต่ละอวัยวะในร่างกายของเรานี้ เต็มไปด้วยความวิจิตรพิสดารในด้านโครงสร้าง และมีหน้าที่อันมหัศจรรย์อย่างยิ่ง ไตเป็นอวัยวะหนึ่งที่มีหน้าที่อันสำคัญ คือขับของเสียต่าง ๆ ที่ร่างกายรับเข้าไป หรือเกิดขึ้นมาในร่างกายเองนั้นออกมาทิ้งเสีย โดยทางปัสสาวะ ไตมีวิธีกลั่นกรองเอาของเสียเหล่านั้น ซึ่งวนเวียนอยู่ในกระแสเลือดในเมื่อเลือดไหลมาสู่ไต โดยไตมีคุณสมบัติพิเศษน่าพิศวงที่จะเลือกขับเอาแต่ของเสีย ซึ่งร่างกายไม่ต้องการหรือจะเกิดเป็นพิษขึ้นต่อร่างกายเท่านั้น ให้ละลายออกมากับน้ำปัสสาวะ เมื่อใดไตเสียหน้าที่อันสำคัญนี้แล้ว ของเสียก็จะเกิดมีมากขึ้นในกระแสเลือด และชีวิตของเราจะดำรงอยู่ต่อไปไม่ได้

ไตอักเสบ เป็นโรคอย่างหนึ่งของไต ที่ได้ทำลายชีวิตคนเราไปในปีหนึ่ง ๆ เป็นจำนวนมาก นับแต่อายุ ๑๐ ขวบ ไปถึงวัยชรา คนไข้จำนวนมากเป็นโรคแรงดันเลือดสูง เส้นเลือดในสมองแตก หัวใจวายและอีกหลายโรคหลายอาการที่เมื่อได้ตรวจสอบดูแล้วอย่างถ้วนถี่ ก็มักจะไปพบว่าเป็นผลตามหลัง หรือเป็นอาการแทรกซ้อนของโรคไตอักเสบเป็นต้น

ก่อนจะพูดถึงเรื่องไตอักเสบนี้ ก็จะขอเล่าถึงเด็กคนไข้รายหนึ่งเสียก่อน เด็กรายนี้เริ่มต้นด้วยอาการเบื่ออาหาร นับตั้งแต่มีไข้เจ็บคอ และต่อมทอมซิลอักเสบเล็กน้อยตลอดมา ทั้งที่หายไข้และหายเจ็บคอแล้วมานานถึง ๓ อาทิตย์ มารดาพยายามปลอบให้เด็กรับประทานอาหารจนได้ แต่สักครู่ก็มีอาการอาเจียนออกมาหมด ในวันนั้นเองมารดาสังเกตเห็นว่า เกือบตลอดทั้งวันและทั้งคืน ลูกของตนถ่ายปัสสาวะเพียงครั้งเดียว และ

ถ่ายออกมาจำนวนน้อยมาก พอรุ่งขึ้นอีกวันหนึ่ง ดูเหมือนว่าจะถ่ายปัสสาวะจำนวนมากขึ้น แต่มีสิ่งที่มารดารู้สึกตกใจมากก็คือ ในน้ำปัสสาวะมีสีแดงเหมือนน้ำล้างเนื้อ เด็กมีไข้และปวดศีรษะเล็กน้อย ต่อจากนั้นก็มีอาเจียนอีกหลายครั้ง เมื่อแพทย์ได้ตรวจร่างกายและน้ำปัสสาวะแล้ว ก็ทราบได้ทันทีว่าเด็กรายนี้เป็นโรคไตอักเสบในระยะรุนแรง และเริ่มต้น ถ้าหากไม่ได้รับการรักษาที่ดีและถูกต้องต่อไป จะเข้าสู่ระยะเรื้อรัง และถ้าหากไตเสียแล้ว ก็จะมีอาการของไตอักเสบเรื้อรังไปได้ชั่วชีวิต

ไตอักเสบอย่างรุนแรงนั้น มักจะเกิดขึ้นได้ภายหลังจากมีการอักเสบของคอ ของทอมซิล หรือแม้แต่การมีพื้นผุ เชื้อที่ทำให้เกิดอาการอักเสบของลำคอเช่นนี้ จะปล่อยน้ำพิษของมันเข้าสู่ในกระแสเลือด และเมื่อพิษได้ผ่านไปสู่ไตเกิดอาการอักเสบขึ้น ถ้าหากพิษนั้นยิ่งมีมากเท่าใด และมีอยู่นานเท่าใด การอักเสบของไตก็จะมีมากยิ่งขึ้น และรุนแรงยิ่งขึ้น เชื้อเหล่านี้อาจอยู่ตามไซนัสที่อักเสบ หรือตามผิวหนังที่เกิดมีอาการอักเสบโดยเหตุใด ๆ และจะปล่อยพิษเข้ากระแสเลือด ทำให้เกิดไตอักเสบได้ต่อไปเหมือนกัน

อาการของไตอักเสบอย่างรุนแรงรวดเร็ว ก็เหมือนดังเช่นรายเด็กคนไข้ที่กล่าวมาแล้วนั้น โดยมักจะปรากฏขึ้นหลังเจ็บคอ คล้ายกับพวกไข้หวัดโดยทั่ว ๆ ไปนั้น ราว ๓ อาทิตย์ จะมีอาการคลื่นไส้อาเจียน ไข้ต่ำ ๆ ถ่ายปัสสาวะ และน้ำปัสสาวะมีเลือด บางคนมีอาการปวดศีรษะ ถ้าวัดแรงดันเลือดก็จะปรากฏว่าค่อย ๆ สูงขึ้นในระยะหลัง เมื่อใดแรงดันโลหิตสูงมากขึ้น นานเข้าก็จะทำให้หัวใจวายตามมาอีกด้วย ถ้าเช่นนั้นก็จะปรากฏอาการหอบเหนื่อย บวม และไอ ซึ่งเป็นอาการของหัวใจวายเพิ่มขึ้นให้เห็น

คนไข้ที่เป็นโรคไตอักเสบอีกพวกหนึ่งที่เกิดโรคนี้ขึ้นทีละน้อย ไม่รวดเร็วรุนแรงเหมือนกับพวกที่กล่าวแล้วนั้น พวกนี้อาการของโรคจะไม่รุนแรงมากนัก เพียงแต่จะเห็นได้ว่าคนไข้จะไม่ค่อยสบายเป็นปกติ น้ำหนักจะค่อย ๆ ลดลง ถ้าเป็นเด็กก็จะเห็นว่าไม่ค่อยจะโต และไม่แข็งแรงเจ็บออด ๆ แอด ๆ แบบที่เรียกว่าสามวันดีสี่วันไข้ เป็นหวัดง่าย

และเป็นซ้ำ ๆ บางครั้งเล่นหรือทำสิ่งใดก็เบื่อง่าย และไม่แจ่มใสร่าเริงนัก อ่อนเพลียและค่อย ๆ ซีดลงไปทุกที อาการต่าง ๆ ดังกล่าวมานี้ อาจไม่ใช่เป็นอาการของไตอักเสบแต่อย่างเดียว อาจเป็นอาการของโรคหลายโรคด้วยกัน ที่มีอาการเช่นนี้ได้แก่อาการตรวจน้ำปัสสาวะ จะช่วยบอกได้ทันทีโดยการตรวจพบว่าน้ำในปัสสาวะมีเม็ดเลือดและไข่ขาวหรือมีพวกเม็ดเลือดขาวซึ่งจะเห็นได้จากการดูกล้องจุลทรรศน์ นอกจากนี้แพทย์ยังมีวิธีการตรวจต่าง ๆ ที่จะแสดงให้เห็นว่าหน้าที่ของไตได้เสียไปแล้ว อาจน้อยหรือมากก็แล้วแต่การอักเสบมีน้อยหรือมากเพียงใด อย่างไรก็ตาม คนไข้จำนวนนี้จะต้องห้ามออกแรง และออกกำลัง ให้ได้พักผ่อนอย่างเต็มที่เป็นเวลานับอาทิตย์หรือนับเดือน ๆ จนกว่าจะปลอดภัย

ไตอักเสบนี้เป็นโรคที่มีการก้าวหน้าในการรักษาน้อยเต็มที ไม่เหมือนกับโรคของอวัยวะอื่น ๆ ที่มีวิธีการรักษาที่ดีขึ้น และได้ผลดีขึ้นอย่างมาก การรักษาไตอักเสบยังคงยึดหลักการรักษาแบบเก่า ๆ อยู่ คือ ระวังเกี่ยวกับอาหาร น้ำดื่ม และการให้พักผ่อนอย่างเต็มที่ แม้ว่าจะมีวิธีการรักษาแบบใหม่ ๆ บ้าง ก็ยังคงไม่ได้ผลเป็นที่น่าพอใจนัก นอกจากนั้นแล้ว ไตอักเสบนี้คนไข้จะมาหาแพทย์ก็เมื่อผ่านเข้ามาสู่ระยะอักเสบเรื้อรังแล้วเป็นส่วนมาก โดยที่โรคนี้ไม่ค่อยจะมีอาการเจ็บปวดที่ไหนของร่างกาย และถ้าเป็นชนิดที่ค่อย ๆ เป็นทีละเล็กละน้อย ก็ยิ่งไม่มีอาการใด ๆ ที่จะถึงกับทำให้คนไข้คิดที่จะมาหาแพทย์ จนโรคได้เรื้อรังมากแล้วจึงได้ทราบว่าตนเป็นโรคไตอักเสบ

เห็นจะไม่มีวิธีใดที่ดีไปกว่าการที่จะคิดหาทางป้องกัน ไม่ให้เกิดโรคนี้ขึ้นดีกว่าที่จะเกิดแล้วต้องรักษาด้วยความยุ่งยากลำบากใจยิ่ง โดยที่เราทราบและเชื่อกันว่าเชื้อที่ทำให้เกิดการอักเสบขึ้นภายในลำคอนั้นเอง คือ ต้นเหตุสำคัญของโรคไตอักเสบ เมื่อมีอาการอักเสบในลำคอก็ควรจะรีบทำการรักษาอย่างทันที เพื่อจะได้ทำลายเชื้อให้หมดสิ้นไป ตามสถิติพบกันว่าในคนไข้ที่มีอาการเจ็บคอจากต้นคออักเสบนั้น ในจำนวน ๑๐ คน จะมี ๑ คน ที่เกิดมีอาการของโรคทางไตนี้ขึ้น ถ้าหากไม่มีการรักษาโรคคออักเสบให้เต็มที่ และ

ประมาณ ๓ ใน ๑๐๐ คน ที่จะเกิดไตอักเสบขึ้นต่อไปอย่างชัดเจน ดังนั้น ถ้าหากเกิดโรคที่มีอาการอักเสบของลำคอขึ้น การใช้ยาที่จะช่วยทำลายเชื้อนั้นเสียก็จะป้องกันไม่ให้เชื้อพิษปล่อยควันของมันผ่านเข้าสู่กระแสเลือดที่จะไปทำลายไตต่อไปได้

การตรวจเพื่อการวินิจฉัยโรคไต และเพื่อจะดูหน้าที่ของไตว่า เสียไปมากน้อยเพียงไรเนื่องจากโรคนี้นั้น แพทย์ก็มีวิธีหลายอย่าง และบางครั้งก็จำเป็นจะต้องทำการตรวจหลาย ๆ วิธีร่วมกันไป บางครั้งก็เพียงตรวจน้ำปัสสาวะที่ถ่ายออกมาใหม่ ๆ และตรวจเพียงวิธีธรรมดา บางทีอาจต้องใช้วิธีตรวจน้ำปัสสาวะทั้งหมดที่ถ่ายออกมาตลอดระยะเวลา ๒๔ ชั่วโมง โดยการเก็บน้ำปัสสาวะที่ถ่ายออกมาทุกครั้งตลอด ๒๔ ชั่วโมงนั้น รวมกันไว้ บางทีอาจให้คนไข้งดน้ำหรืออาหารไปตลอด ๑๒ ชั่วโมง และบางทีก็อาจทดลองให้ดื่มน้ำจำนวนมาก ๆ การทดสอบบางครั้งอาจต้องฉีดสีพิเศษบางอย่างเข้าไปในเส้นเลือด ซึ่งสีนี้จะถูกขับถ่ายออกมาทางไตคอยเก็บน้ำปัสสาวะเอาไว้ และตรวจหาจำนวนสีที่ถูกกลับออกมาทางไตว่าออกมาจำนวนสักเท่าใดในเวลาที่กำหนด เพื่อเทียบดูกับจำนวนตามปกติที่ไตควรจะขับออกมาทิ้งได้ เพื่อจะดูว่าคนไข้มีไตอักเสบนั้น ไตเสียสมรรถภาพในการขับของเสียออกมากหรือน้อยเพียงใดได้ การตรวจเลือดเพื่อหาจำนวนของเสียที่ยังคงคั่งค้างอยู่ในกระแสเลือด เพราะไตที่อักเสบไม่อาจขับของเสียออกได้ตามปกตินั้น ก็เป็นเครื่องช่วยในการวินิจฉัยโรคได้มากเหมือนกับการตรวจต่าง ๆ เหล่านี้ แพทย์สามารถที่จะบอกได้ว่าการอักเสบมีมากน้อยเพียงใด และไตเสียไปที่ส่วนใดบ้าง มากหรือน้อยเพียงไหน

เกี่ยวกับเรื่องอาหารในระหว่างที่เป็นโรคไตนี้ นับว่าเป็นเรื่องสำคัญอย่างหนึ่งในการรักษาอาหารจำพวกโปรเทอีน ถ้าหากรับประทานมากเกินไปมักจะรบกวนต่อไปให้เกิดความยุ่งยากขึ้น ในโรคไตอักเสบนั้นไตไม่สามารถที่จะเก็บพวกโปรเทอีนที่ถูกย่อยแล้วและวนเวียนอยู่ในกระแสเลือดไว้ได้เหมือนกับไตคนปกติ จึงมักจะมีการรั่วไหลออกมากับน้ำปัสสาวะ ซึ่งแพทย์จะตรวจได้จากการตรวจปัสสาวะในสภาพที่เรียกว่าน้ำปัสสาวะ

มีไข่ขาวอยู่ การตรวจน้ำปัสสาวะว่ามีไข่ขาวอยู่ อาจตรวจได้โดยการใช้น้ำยาพิเศษ มาทำให้เกิดปฏิกิริยากับน้ำปัสสาวะหรือวิธีง่ายที่สุด ก็คือ การใส่น้ำปัสสาวะจำนวนเพียงเล็กน้อยลงในหลอดทดลองแล้ว ต้มดูไข่ขาวที่เป็นพวกโปรเทอีนในน้ำปัสสาวะตกตะกอนทำให้เห็นน้ำปัสสาวะขุ่นขาวขึ้น

โดยเหตุนี้ในระหว่างที่การอักเสบยังมีมากอยู่ แพทย์จึงมักจะให้อาหารแก่คนไข้นั้น ส่วนมากเป็นอาหารจำพวกแป้ง น้ำตาลหรือไขมันเป็นส่วนใหญ่ และมีการจำกัดอาหารจำพวกเนื้อให้น้อยที่สุด หรืองดเสียจนกว่าการอักเสบจะค่อย ๆ ลดน้อยลงไป แล้วจึงเพิ่มอาหารจำพวกเนื้อให้ได้บ้างในระยะหลัง ๆ ถ้าหากพบว่ามีโปรเทอีนรั่วไหลออกมาทางน้ำปัสสาวะมาก ๆ ก็จะต้องมีการตรวจหาจำนวนที่ถูกขับออกมานี้ เพื่อว่าจะได้ให้อาหารจำพวกเนื้อเพิ่มขึ้นให้พอที่จะชดใช้ส่วนที่เสียไป และร่างกายจะต้องการ

พร้อม ๆ กับการคำนึงถึงเรื่องอาหารแล้ว การพักผ่อนเต็มที่ก็เป็นเรื่องสำคัญเหมือนกัน เช่นเดียวกับการเป็นโรคอื่นใดก็ตาม การให้คนไข้พักผ่อนหลับนอนก็เพื่อจะช่วยให้ร่างกายเพิ่มกำลังที่จะต่อต้านโรคภัยไข้เจ็บต่าง ๆ ได้ดียิ่งขึ้น การงดออกกำลังกาย งดทำงาน และให้นอนอยู่ในเตียง เป็นสิ่งจำเป็นอย่างหนึ่งในด้านการรักษาโรคไตอักเสบนี้

การขาดการรักษาพยาบาลที่ดีและถูกต้อง โรคของไตจะผ่านเข้าสู่ระยะที่เรียกได้ว่าระยะสอง คืออาจไม่มีอาการผิดปกติอย่างใดให้เห็นชัดเจน แม้แต่คนไข้เองก็ไม่รู้สึกตัว เนื่องจากมีความเป็นไปเช่นคนปกติทั้งหลาย ระยะที่สงบของโรคไตเช่นนี้อาจอยู่มาเป็นเวลานับปี ก่อนที่จะปรากฏอาการของโรคไตอักเสบอยู่ ไม่ควรนิ่งนอนใจ โดยคิดว่าตนปราศจากโรคแล้วโดยเพียงดูอาการของตนเองว่าไม่มีอาการผิดปกติอย่างใด ในระหว่างนี้จะยังคงต้องระวังตัวในเรื่องไข้หวัด หรือโรคที่ทำให้มีอาการอักเสบใด ๆ ขึ้น จะต้องรีบขวนขวายรักษาให้หายเสียโดยเร็วที่สุด ระวังและรักษาฟันผุ ไม่ออกกำลังกายหรือทำงาน

มากจนเกินไป อาหารจำพวกเนื้อและเนยลดลงไปบ้าง และจะต้องคอยตรวจร่างกาย ตรวจปัสสาวะอยู่เสมอ อย่างน้อย ๆ ก็ปีละครั้ง

ไตอักเสบ เมื่อเกิดขึ้นมีเพียงน้อยรายที่จะหายอย่างสมบูรณ์จริง ๆ ส่วนมากแล้วโรคจะยังคุกรุ่นอยู่โดยคนไข้ไม่สังเกตนับเป็นเวลาแรมปี ถ้าตราบใดยังตรวจพบว่ามีแรงดันโลหิตสูงกว่าปกติ น้ำปัสสาวะยังมีไข่ขาว และการตรวจดูหน้าที่ของไตยังแสดงว่าไตมีสมรรถภาพไม่ค่อยดีนักอยู่ ตราบนั้นก็แสดงว่าโรคยังไม่ดีขึ้นเลย

ความยุ่งยากที่จะเกิดขึ้นตามมานั้น เป็นผลจากเหตุใดเหตุหนึ่ง ๓ ประการนี้ กล่าวคือ

ประการแรก—ก็คือการรั่วไหลของโปรเทอีนในกระแสเลือด ที่ถูกขับออกมาทางน้ำปัสสาวะโดยไตไม่สามารถจะกักกันไม่ให้รั่วไหลออกไปได้เหมือนดังเช่นปกติ ก็จะทำให้จำนวนโปรเทอีนในกระแสเลือดลดน้อยลงไป ความเข้มข้นของเลือดจะลดน้อยลง นั่นคือพูดอย่างง่าย ๆ ว่าเลือดใสขึ้น เพราะความหนืดของเลือดน้อยเข้า โดยที่โปรเทอีนในกระแสเลือดนั้นเป็นตัวทำให้จำนวนน้ำที่อยู่ในกระแสเลือดมีอยู่ได้เป็นปกติ เมื่อขาดโปรเทอีนเลือดใสเข้า ก็จะไหลซึมออกไปจากเส้นเลือด ไปอยู่ตามเนื้อต่าง ๆ เป็นเหตุให้เกิดอาการบวมขึ้น และบวมทั่วทั้งตัว

ประการที่สอง—โดยที่ไตอักเสบขึ้น เป็นเหตุให้แรงดันโลหิตเพิ่มสูงขึ้น ในที่สุดจะเป็นเหตุให้เกิดหัวใจวาย หรือมีเส้นเลือดในสมองแตกอันเป็นผลร้ายอย่างยิ่ง

ประการที่สาม—การขาดสมรรถภาพของไต จะเป็นเหตุให้บรรดาของเสียหรือพิษต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นภายในกระแสเลือดเพิ่มพูนมากขึ้น จะทำให้เป็นพิษต่อร่างกายและชีวิต

วิธีรักษาในสมัยใหม่ แม้ว่าจะยังไม่สามารถทำให้ไตอักเสบเรื้อรังหายอย่างเด็ดขาด ก็ยังสามารถที่จะช่วยให้คนไข้ดำรงชีวิตอยู่ต่อไปได้อย่างเป็นสุขและนานที่สุด

ได้ดีกว่าแต่ก่อน ๆ มาก ยาขนานใหม่ ๆ อาหารต่าง ๆ และวิธีการรักษาแบบใหม่ได้ช่วยชีวิตคนไข้ให้มีหวังมากขึ้น

อาการบวมที่จะเกิดขึ้นในคนไข้โรคไตอักเสบ ซึ่งอาจบวมได้ทั้งตัว โดยเฉพาะอย่างยิ่งจะบวมบริเวณหน้าและหนังตา ในตอนเช้า ๆ แล้วยุบหายไปบ้าง นับแต่เวลาสาง ๆ ล่วงไปแล้วซึ่งผิดกับการบวมของโรคหัวใจ ที่บวมที่เท้า มากกว่าที่หน้านั้น เราทราบแล้วว่าเป็นผลเนื่องจากโปรเทอีนในเลือดมีจำนวนลดน้อยลงไป การที่ดูดเอาน้ำซึมออกไปนอกเส้นเลือดให้กลับคืนเข้ามาในเส้นเลือด ก็ คือ การให้โปรเทอีนบางชนิดเข้าสู่เส้นเลือด ปัจจุบันนี้มียาที่เป็นโปรเทอีน หรือคล้ายโปรเทอีนที่จะใช้เพื่อความประสงค์ดังกล่าวนี้ได้ ไม่แต่อาการบวมยังอาจรักษาได้ โดยการให้ขับปัสสาวะออกจำนวนมาก ๆ ก็จะช่วยให้ยุบไปได้ ยาขับปัสสาวะขนานใหม่ ๆ ที่ใช้ได้ผลดีและมีอันตรายน้อยที่สุดก็ได้มีการค้นคว้านำไปใช้ได้เป็นผลที่น่าพอใจก็หลายขนานยิ่งขึ้น

การมีแรงดันโลหิตสูงขึ้นในปัจจุบันนี้ ก็มีวิธีการรักษาทั้งทางยาและทางผ่าตัดที่สามารถจะช่วยรักษาอาการนี้ได้ เป็นที่น่าพึงพอใจยิ่งกว่าในสมัยอดีตเป็นอันมาก

เมื่อไตขาดสมรรถภาพในการที่จะขับของเสียหรือพิษต่าง ๆ ออกจากร่างกาย การกำจัดอาหารพวกเนื้อก็ช่วยลดจำนวนของเสียที่จะเพิ่มขึ้นในร่างกายลงไปได้บ้าง ในปัจจุบันนี้วงการแพทย์ยังมีการค้นคว้า และสร้างไตเทียมขึ้นใช้ได้ เป็นประโยชน์แก่คนไข้โรคนี้เป็นอย่างยิ่ง ที่เรียกว่าไตเทียมนั้นเป็นของใหม่สำหรับประเทศเราซึ่งอาจจะยังไม่มีผู้ใดเข้าใจ ไตเทียมเป็นเครื่องมือไหลที่แพทย์จะใช้ โดยการทำให้กระแสเลือดในร่างกายคนไข้นั้น ได้ผ่านเข้าสู่เครื่องมือนี้แล้วกลับคืนสู่กระแสเลือดของคนไข้อีก ขณะที่เลือดไหลผ่านเครื่องมือไตเทียมนี้ บรรดาของเสียต่าง ๆ ก็จะถูกไตเทียมกลั่นกรองเอาของเสียเหล่านั้นออกจากเลือด คงเหลือเลือดบริสุทธิ์ไหลกลับคืนสู่ร่างกายต่อไป การใช้ไตเทียมนี้ก็ไม่ได้หมายความว่าคนไข้จะต้องนอนมีไตเทียมอยู่ด้วยตลอดเวลาไป เพียงแต่

กระทำชั่วระยะหนึ่งแล้วก็กลับบ้านไปประกอบอาชีพของตนได้ ๒–๓ วัน หรือ ๑ สัปดาห์ ก็มานอนให้ไตเทียมกรองของเสียออกจากเลือดเสียครั้งหนึ่ง ตามเวลานัดหมายของแพทย์ ด้วยการใช้ไตเทียมนี้ ปรากฏว่าคนไข้ที่ไตเสื่อมสมรรถภาพแล้วนั้น อาจมีชีวิตยืนนาน ต่อมาได้อีกนับสิบปี แทนที่จะเสียชีวิตไปในเวลาไม่กี่วันเมื่อไตเสียแล้วเช่นนั้น

เกี่ยวกับเรื่องแรงดันโลหิตสูงนั้น ยังมีการถกเถียงที่เป็นปัญหากันอยู่เสมอใน วงการแพทย์ว่า แรงดันโลหิตสูงเป็นเหตุทำให้เกิดโรคไตขึ้น หรือว่าโรคไตเป็นต้นเหตุให้ เกิดแรงดันโลหิตสูงกันแน่ ทั้ง ๆ มันอาจเป็นได้ทั้ง ๒ อย่างเหมือนกับปัญหาที่ว่า ไก่เกิด ก่อนไข่ หรือไข่เกิดก่อนไก่นั่นเอง ปัญหานั้นมีความสำคัญอย่างไร ความสำคัญอยู่ที่ว่า ถ้าพบว่าเป็นโรคไตอักเสบก็ควรจะรักษาให้ดี เพื่อระวังไม่ให้เกิดแรงดันเลือดสูงขึ้น หรือ ถ้าพบว่ามีแรงดันเลือดสูงขึ้นก็ต้องมีระวังรักษาตัวให้ดี ที่จะไม่ทำให้ไตเสียมากขึ้นต่อไป

โรคไตอักเสบเป็นโรคเกิดขึ้นจากพิษของเชื้อ ที่ทำให้เกิดการอักเสบของอวัยวะ ต่าง ๆ โดยเฉพาะส่วนมากที่ลำคอ การรักษาที่เกิดจากเชื้อนั้นให้หายเสียอย่างเด็ดขาด จะเป็นการป้องกันโรคนี้ได้ โรคไตอักเสบเมื่อเป็นแล้วอาจครุกรุ่นอยู่ต่อไปนานนับปี โดยไม่มีอาการแสดงผิดปกติอย่างไร แต่ก็อาจจะทราบได้เมื่อมีการตรวจร่างกายประจำปี และการตรวจน้ำปัสสาวะ การรักษาโรคไตอักเสบทำให้ชีวิตคนไข้ในปัจจุบันนี้ มีหวัง และอยู่อย่างเป็นสุขกว่าการรักษาในสมัยอดีต แต่ถึงอย่างไรก็สู้วิธีการรักษาและป้องกัน ไม่ให้เกิดโรคไม่ได้ ผู้ที่ฉลาดย่อมจะรักตนและสนใจตนเอง โดยไม่มีความประมาทอยู่ เสมอ

เบาหวาน

เมื่อมีคนไข้มาหา แพทย์มักจะได้รับคำถามที่เกี่ยวกับโรคเบาหวานอยู่บ่อย ๆ ซึ่งคนไข้คิดว่าตนเองเจ็บป่วยลงไปนั้น เป็นผลมาจากโรคเบาหวาน

"ผมถ่ายปัสสาวะบ่อยมาก เข้าใจว่าเป็นโรคเบาหวาน"

"คุณแม่เป็นคนชอบขนมหวาน อาหารทุกอย่างต้องเติมน้ำตาลจะเป็นโรคเบาหวานใช่หรือไม่"

"ผมรับประทานอาหารจุ หิวบ่อย ๆ แต่ก็ยังรู้สึกอ่อนเพลียมากเพื่อน ๆ บอกว่าคนอ้วน ๆ อย่างผมนี่แหละชอบเป็นโรคเบาหวาน"

"บิดาของผมถึงแก่กรรม เพราะเป็นฝีฝักบัว และหมอบอกว่าเป็นโรคเบาหวาน ผมจะเป็นโรคเบาหวานอย่างบิดาไหมครับ"

"ปัสสาวะที่ดิฉันถ่ายไว้ มีมดมาตอม คงเป็นเบาหวานนะคะ"

"ดิฉันชิมปัสสาวะของตนเองดู มีรสหวาน"

นอกจากนี้ก็ยังมีคำถามอีกหลายประการ ซึ่งคนไข้คิดว่าตนเป็นโรคนี้แน่นอนเหลือเกิน เมื่อพูดถึงโรคเบาหวานทุกคนเชื่อกันไปได้ต่าง ๆ และที่เหมือนกันก็คือ ผู้ที่รู้เรื่องโรคนี้มักมีความกลัวมาก โดยทราบว่าโรคเบาหวานก่อให้เกิดความทุกข์ทรมานมาก และเมื่อเป็นแล้วไม่มีทางที่จะรักษาได้

ขอให้เรามาได้คุยกันถึงเรื่องโรคเบาหวานนี้สักหน่อย ก่อนที่จะตีโพยตีพายตื่นตระหนกตกใจว่าตนเป็นโรคเบาหวาน และถ้าเป็นแล้วจะรักษาไม่ได้ หรือมีชีวิตอยู่อย่างสุขสมบูรณ์อย่างคนอื่น ๆ ไม่ได้

ก่อนอื่นเราควรจะทำความเข้าใจเสียก่อนว่า ที่เราเรียกว่าโรคเบาหวานนั้น คือโรคซึ่งปัสสาวะออกมาแล้วมีน้ำตาลออกมากับปัสสาวะด้วย โดยที่คนปกติแล้วไม่ควรจะมีน้ำตาลนั้นออกมากับน้ำปัสสาวะ

น้ำตาลที่ออกมาในน้ำปัสสาวะนั้นมาได้อย่างไร ?

อาหารที่เรารับประทานเข้าไปนั้น มีสำคัญอยู่ ๓ อย่าง อาหารจำพวกแป้งหรือที่เรียกว่าพวกคาร์โบไฮเดรตอย่างหนึ่ง อาหารจำพวกไขมันอย่างหนึ่งและอาหารจำพวกเนื้อหรือที่เรียกว่าอาหารโปรเทอีนอย่างหนึ่ง อาหารเหล่านี้จะถูกย่อยในกระเพาะอาหารและลำไส้ จนเหลือเป็นอณูที่เล็กที่สุดที่จะถูกดูดซึมเข้าเยื่อลำไส้เข้าสู่กระแสเลือดได้ และนำไปใช้ให้เกิดเป็นกำลังงานในการซ่อมแซมสิ่งที่สึกหรอของร่างกาย และการเจริญเติบโตต่อไป

อาหารจำพวกแป้งนั้น จะถูกย่อยจนในที่สุดเป็นกลูโค้ส ซึ่งจะได้ประมาณ ๑๐๐% ส่วนอาหารจำพวกไขมันนั้น เมื่อย่อยไปถึงที่สุดแล้วประมาณ ๑๐% ที่จะเปลี่ยนมาเป็นน้ำตาลกลูโค้ส และอาหารจำพวกเนื้อให้มาเป็นน้ำตาลกลูโค้ส ๕๘%

ตัวน้ำตาลกลูโค้สนี้ เป็นตัวสำคัญเปรียบประดุจเชื้อเพลิงที่จะช่วยเผาผลาญอาหารไขมัน และอาหารเนื้อให้เกิดมีการย่อยและเกิดกำลังงานขึ้นให้แก่ร่างกายส่วนที่เหลือของกลูโค้สเมื่อไม่ใช้จะถูกนำไปเก็บสะสมไว้ยังตับ และกล้ามเนื้อต่าง ๆ เพื่อจะได้นำออกมาใช้ในยามต้องการและเมื่อขาดแคลนได้ทันที

ในการที่กลูโค้สจะถูกใช้เป็นตัวกำลังงาน เผาผลาญขึ้นให้สำเร็จได้นั้นไม่ใช่ว่ากูลโค้สจะทำหน้าที่ได้โดยตรง จะมีฮอร์โมนของร่างกายอย่างหนึ่งที่คอยบังคับให้กลูโค้สนั้นปฏิบัติหน้าที่นี้ ฮอร์โมนนี้มาจากเซลล์ชนิดหนึ่งที่อยู่ในตับอ่อนและมีชื่อเรียกกันว่าอินซูลิน

หน้าที่ต่าง ๆ ของอวัยวะของร่างกายเรานั้น สุดแสนจะมหัศจรรย์และสลับซับซ้อน ตับอ่อนเองที่ทำหน้าที่ขับอินซูลิน ยังมีความสัมพันธ์อยู่กับต่อมเอนโดครีน (ต่อมไร้ท่อ) อื่น ๆ อีก ต่อมธัยรอยต์ ต่อมปิตูอิตารี ซึ่งต่อมเอนโดครีน พวกนี้จะคอยบังคับซึ่งกันและกันให้มีการขับอินซูลินออกมามากน้อยตามต้องการอีก จะไม่กล่าวให้ละเอียดต่อไปในที่นี้

ดังนั้น โรคเบาหวาน คือ การถ่ายปัสสาวะออกมา มีน้ำตาลในน้ำปัสสาวะด้วยนั้น จะเกิดขึ้นได้ในโรคที่เกิดขึ้นเนื่องจากร่างกายไม่สามารถจะใช้น้ำตาล ที่ได้เข้าไปในร่างกายนั้นได้เต็มที่นั่นคือ ไม่อาจใช้น้ำตาลในการเผาผลาญให้เกิดกำลังงาน และต่อมาอาจทำให้น้ำตาลมีมากขึ้นถูกนำไปเก็บไว้ ในตบและกล้ามเนื้อได้ น้ำตาลในเลือด ก็จะมีจำนวนเพิ่มสูงขึ้นในเลือด ไตก็จะทำหน้าที่ขับน้ำตาลที่มีมากอยู่ในเลือดนั้นออกมาเสีย จึงปรากฏน้ำตาลในน้ำปัสสาวะ

ทำไมจึงเกิดเบาหวาน ?

ต้นเหตุของการเกิดเบาหวานยังเป็นปัญหา ที่ถกเถียงกันอยู่มากเหมือนกันในหลายแง่หลายมุม เบาหวานมิได้เลือกว่าเป็นเพศใดวัยใด แต่ถ้าเบาหวานเกิดขึ้นในเด็ก ๆ อาการก็จะรุนแรงมากกว่าในคนแก่ ไม่เกี่ยวกับเชื้อชาติ แต่ในสมัยหนึ่งเคยเชื่อกันว่ายิวเป็นเชื้อชาติที่เป็นเบาหวานได้มาก

พันธุ์กรรม ก็เชื่อกันว่าเป็นต้นเหตุของเบาหวาน เพราะตามสถิติก็ปรากฏว่าเป็นได้ในครอบครัว ซึ่งมีปู่ย่าตายาย พี่น้อง เคยเป็นเบาหวานมาก่อน

ต้นเหตุโดยแท้จริงนั้น ส่วนมากแล้วหาต้นเหตุไม่พบ

โรคติดเชื้อหรือการอักเสบเรื้อรังของตับอ่อน และการมีเส้นเลือดที่ไปเลี้ยงตับอ่อนแข็งตัวทำให้ขาดเลือดไปเลี้ยงตับอ่อนได้พอเพียง หรือเกิดแผลเป็นและเยื่อพังผืดขึ้นในตับอ่อนเป็นเหตุให้มีการทำลายเซลล์ที่ขับอินซูลินขึ้นในตับอ่อน เป็นต้นเหตุให้มี

การทำลายเซลล์ที่ขับอินซูลินออกมา และจำนวนอินซูลินที่ถูกขับออกมาไม่พอเพียงจะมาบังคับให้มีการใช้น้ำตาลกลูโค้ส ก็เชื่อว่าเป็นเหตุที่สำคัญอย่างหนึ่ง

การอักเสบอย่างเฉียบพลันรุนแรงของตับอ่อน ทำให้เนื้อตับอ่อนบวม ก็ทำให้เกิดอาการเบาหวาน แต่ปรากฏว่าพออาการอักเสบนั้นหายไป อาการเบาหวานก็หายไปด้วย

อารมณ์ต่าง ๆ เช่น โกรธ ตกใจ ตื่นเต้น เหล่านี้ทำให้เกิดอาการเบาหวานขึ้นได้ชั่วคราวเหมือนกัน เพราะระหว่างที่เกิดอารมณ์ต่าง ๆ นั้นขึ้น น้ำตาลถูกขับออกมาอย่างมากจากตับและกล้ามเนื้อ จนกระทั่งอาจออกมากับน้ำปัสสาวะ

ระดับน้ำตาลในเลือด

โดยปกติแล้ว น้ำตาลในเลือดจะมีเป็นจำนวนหนึ่ง ซึ่งคงที่เสมอตลอดเวลา ถ้าหากจำนวนหรือเราจะเรียกว่าระดับของน้ำตาลนั้นเพิ่มขึ้น เช่นภายหลังอาหารน้ำตาลก็จะถูกเปลี่ยนแปรสภาพเป็นกลัยโคเจ็นที่นำไปเก็บไว้ในตับและกล้ามเนื้อ แต่ถ้าหากระดับของน้ำตาลในเลือดลดต่ำลงกว่าปกติเมื่อใด ร่างกายก็จะเปลี่ยนกลัยโคเจ็นจากตับและกล้ามเนื้อออกมาเติมลงในกระแสเลือดให้มีน้ำตาลอยู่ในระดับปกติคงที่ต่อไป

ดังนั้น ในการที่เราจะทราบว่าระดับน้ำตาลในเลือดของคนปกตินั้นมีเท่าใด แพทย์จึงมักเจาะเลือดจากเส้นเลือดดำที่แขนออกมาตรวจหาจำนวนน้ำตาลนั้น และเจาะ-เลือดในตอนเช้าตรู่ก่อนเวลาอาหารใด ๆ ทั้งสิ้น

ในคนปกตินั้น ระดับน้ำตาลในเลือดคิดเฉลี่ยแล้ว ในเลือดจำนวน ๑๐๐ ลูกบาศก์เซ็นติเมตร จะมีน้ำตาลกลูโค้สอยู่ประมาณ ๑๐๐ มิลลิกรัม แพทย์จะเขียนบอกระดับน้ำตาลในเลือดว่ามี ๑๐๐ ม.ก. % และระดับน้ำตาลนี้จะไม่ควรเกินกว่า ๑๒๐ ม.ก.% ซึ่งในระดับเช่นนี้ไตจะไม่ขับน้ำตาลในเลือดออกเลย คือ สามารถจะกรองเอาน้ำที่ออกกับน้ำปัสสาวะนั้นซึมกลับคืนเข้าสู่กระแสเลือดได้ แต่ถ้าระดับสูงขึ้นเกินกว่า ๑๓๐ ม.ก. %

น้ำตาลที่ออกมาจะเกินสมรรถภาพของไตที่จะดูดกลับได้จึงมีน้ำตาลบางส่วนออกมากับปัสสาวะ ความรู้เช่นนี้เราอาจทดลองได้แม้แต่ในคนปกติโดยการฉีดน้ำตาลจำนวนมาก ๆ เข้าสู่กระแสเลือด ก็อาจมีน้ำตาลออกมาในปัสสาวะได้ เพราะร่างกายเก็บหรือใช้น้ำตาลนั้นได้ไม่ทัน โดยระดับน้ำตาลในเลือดสูงขึ้นเร็วมาก ด้วยเหตุนี้ในการเจาะเลือดเพื่อตรวจระดับน้ำตาลในเลือด จึงทำให้ทราบได้ว่าระดับน้ำตาลในเลือดสูงมากเพียงใด เป็นเบาหวานหรือไม่ และเป็นมากน้อยแค่ไหน

คนไข้ที่เป็นเบาหวานมีอาการอย่างไร

ในการที่เป็นใหม่ ๆ หรือเป็นน้อย เบาหวานอาจไม่แสดงอาการแต่อย่างใดที่ชัดเจนสังเกตได้ชัดเลย มีหลายรายที่ตรวจพบว่าเป็นโรคเบาหวาน เพราะบังเอิญไปตรวจพบเข้าโดยเป็นโรคอื่นและไปหาแพทย์ และแพทย์ได้ทำการตรวจอย่างละเอียดจึงได้พบเข้า ฉะนั้น บางคนอาจเป็นเบาหวานโดยตนเองไม่ทราบก็ได้ น้ำหนักความอ้วนหรือความผอมใด ๆ มิได้เป็นลักษณะของอาการโรคเบาหวานในตอนที่เป็นใหม่ ๆ หรือเป็นเพียงเล็กน้อยเลย

ต่อเมื่อเป็นมาก ๆ อาการต่าง ๆ จึงปรากฏชัดเจนขึ้น จะเริ่มต้นโดยสังเกตตนเองได้ว่ามีการถ่ายปัสสาวะบ่อย และมีจำนวนมากขึ้น เป็นเหตุให้กระหายน้ำและดื่มน้ำมาก ๆ ในตอนนี้บางคนสังเกตพบว่าปัสสาวะที่ตนถ่ายไว้นั้นมีมดมาตอม และบางคนถึงกับชิมปัสสาวะตนเองรู้สึกมีรสหวาน จะรู้สึกหิวบ่อย ๆ และรับประทานอาหารจุ มีบางรายที่ชอบอาหารพวกหวาน ๆ มากขึ้น พวกคนที่อ้วนถ้าหากได้ชั่งน้ำหนักจะเห็นว่าน้ำหนักลดลง และที่รูปร่างผอมก็กลับจะผอมหรือน้ำหนักลดลงมากยิ่งขึ้น ดังนั้น อาการที่เด่นชัดนั้นก็จะมี ๓ ประการ คือ รับประทานอาหารจุ ๑ ดื่มน้ำมากและกระหายน้ำบ่อย ๆ ๑ และปัสสาวะมาก ๑

คนที่เป็นเบาหวาน จะมีอาการอื่นร่วมไปด้วยเสมออีกหลายอย่าง ที่ผิวหนังจะมีอาการคัน โดยปราศจากผื่นคัน มีคันทางผิวหนังทั่ว ๆ ไป ในผู้หญิงอาจมีอาการคันที่บริเวณของลับ ตาฝ้าฟางลง มีต้อกระจกหรือเกิดการอักเสบของม่านตา หลายรายที่มักจะมีอาการชาตามปลายมือปลายเท้าหรือผิวทั่ว ๆ ไปของร่างกาย อันเกิดขึ้นเนื่องจากเกิดมีการอักเสบของของปลายประสาท ความคิดอ่านต่าง ๆ อาจเสื่อมลง และคนไข้จะมีอาการอ่อนเพลียลงทุกที

โรคแทรก การที่น้ำตาลในกระแสเลือดมีระดับสูงมาก บริเวณเซลล์ของอวัยวะต่าง ๆ ก็ย่อมจะชุ่มฉ่ำอยู่ด้วยน้ำตาล โรคแทรกที่สำคัญและทำให้เกิดอันตรายต่อคนไข้จึงมักเกิดขึ้นได้ง่าย คนไข้มักเกิดเป็นฝีเล็ก ๆ ได้บ่อย แต่ที่เป็นอันตรายก็คือ การเกิดฝีฝักบัวขึ้น โดยเชื้อหนองต่าง ๆ เมื่อได้เข้าสู่บาดแผลข่วนเกาเพียงเล็กน้อย ก็จะเจริญขึ้นอย่างรวดเร็ว ทั้งนี้ก็เพราะตามเนื้อต่าง ๆ นั้นมีน้ำตาลชุ่มชื้นพอที่จะใช้นั้น เป็นที่เพาะเชื้อให้เจริญมากขึ้น อีกทั้งความต้านทานต่อโรคต่าง ๆ ของคนไข้เบาหวานน้อยลงมาก ฝีฝักบัวจึงเกิดขึ้นได้ โดยง่าย และอาจมีหลาย ๆ หัว

พิษจากการเกิดอักเสบของฝีฝักบัว การเน่าตายลงของเนื้อที่เกิดเป็นฝีฝักบัว การมีเชื้อเล็ดลอดเข้าสู่กระแสเลือด และเพิ่มแพร่กระจายเชื้อต่าง ๆ ที่ปล่อยน้ำพิษของมันเข้ากระแสเลือด ทำให้เกิดอาการรุนแรงได้ จนถ้าหากมิได้รับการรักษาที่ถูกต้องก็อาจทำให้คนไข้ตายได้

ที่จะพบได้บ่อย ๆ เกี่ยวกับโรคแทรก ของคนไข้ที่เป็นเบาหวาน อีกอย่างหนึ่งคือการเกิดเน่าตายของมือหรือเท้า ที่เน่านั้นเรายังพบได้บ่อย ๆ เมื่อมีบาดแผลเพียงเล็กน้อย เช่น ตัดเล็บเท้าแล้วเกิดมีแผลขึ้น หรือการเดินสะดุดเกิดเป็นแผลของนิ้วเท้า หรือเพียงแต่บาดแผลที่ถูกรองเท้ากัดพองและแตกเป็นแผล บาดแผลเหล่านี้จะลุกลามเร็วมาก เมื่อ

เกิดมีเชื้อหนองต่าง ๆ ตกลงในแผล แผลจะลามใหญ่ขึ้นจนเกิดการเน่าของมือหรือเท้านั้นอย่างรวดเร็วมาก จนเกิดเป็นต้นเหตุให้จะต้องรีบตัดแขนหรือขาข้างนั้นเพื่อช่วยชีวิตคนไข้เอาไว้

ได้พูดมาตอนต้น ๆ แล้วว่า อาหารต่าง ๆ จำพวกไขมันและจำพวกเนื้อนั้นจำต้องอาศัยน้ำตาลกลูโค้สในการทำให้เกิดการเผาไหม้ จนเกิดเป็นกำลังงานขึ้น และมีการย่อยลงไปจนถึงที่สุด ในเบาหวาน แม้จะมีน้ำตาลอยู่ระดับสูงแต่น้ำตาลไม่สามารถถูกใช้ได้เพราะการขาดอินซูลิน การเผาผลาญพวกไขมันและพวกเนื้อก็ไม่สิ้นสุดลงไปจนถึงที่สุด อาหารที่ย่อยมิได้ถึงที่สุดนี้ก็จะกลับเป็นวัตถุที่เป็นพิษขึ้นเรียกกันว่า "คีโตน" ซึ่งจะทำให้เกิดอาการที่สำคัญมากในการเกิดพิษนี้ เมื่อคีโตนได้เพิ่มมากขึ้น ๆ ในกระแสเลือด เราเรียกภาวะที่มีคี โตนเกิดขึ้นในเลือดมาก ๆ นี้ว่าภาวะคีโตซีส ซึ่งจะเป็นภาวะทำให้คนไข้หมดสติทุกประการ (โคม่า) และตายได้

เมื่อเริ่มต้นภาวะคีโตซีส อาการของคนไข้เบาหวานจะเปลี่ยนไปจะมีอาการอ่อนเพลียมากขึ้น เบื่ออาหารมีคลื่นไส้และอาเจียน รู้สึกหัวใจเต้นแรง ชีพจรเร็ว การหายใจจะรู้สึกมีกลิ่นผิดปกติ หายใจหอบถี่และลึก มีไข้ จะค่อย ๆ หมดสติ และในที่สุดตายได้

จะทราบได้อย่างไรว่าเป็นเบาหวาน

อาการต่าง ๆ ที่ได้กล่าวมาแล้ว นับได้ว่าพอจะมีส่วนช่วยบอกให้เกิดความสงสัยได้ว่าเป็นโรคเบาหวาน แต่เพียงทราบอาการดังกล่าว ก็หาบอกได้ทันทีว่าเป็นโรคเบาหวานไม่ เพราะอาการต่าง ๆ อาจเป็นอาการของโรคหลายอย่างได้เหมือนกัน การจะบอกได้ว่าเบาหวานแน่นอนก็ต่อเมื่อทำการบัสสาวะพบว่ามีน้ำตาล แล้วทำการตรวจเลือดพบระดับของน้ำตาลมีสูงกว่าปกติ

สำหรับการตรวจปัสสาวะแล้วพบน้ำตาล ก็มิใช่จะลงความเห็นได้ทันทีว่าเป็นเบาหวาน จะต้องพิจารณาถึงเหตุอื่นบางประการ ที่ทำให้มีน้ำตาลออกมาในปัสสาวะได้เหมือนกัน เช่นการฉีดน้ำตาลเป็นจำนวนมาก ๆ เข้าเส้นเลือด การมีสมรรถภาพของไตในการที่จะเก็บน้ำตาลคืนสู่กระแสเลือดได้ไม่ดีพอ ยังมีโรคบางโรคของต่อมไร้ท่อต่าง ๆ ที่อาจทำให้มีน้ำตาลออกมาในน้ำปัสสาวะได้ เช่น โรคของต่อมธัยรอยด์ โรคของต่อมตูอิบิตารี่ เป็นต้น ในสตรีหลังคลอดบุตรใหม่ ๆ ขณะที่นมคัดมาก ๆ อาจมีน้ำตาลจากน้ำนมที่ไหลกลับเข้าสู่กระแสเลือด และขับออกมาทางปัสสาวะก็อาจจะตรวจพบปัสสาวะมีน้ำตาล ดังนี้ การตรวจปัสสาวะเพียงครั้งเดียวและพบน้ำตาล จะลงความเห็นว่าเป็นเบาหวานเลยนั้นไม่ได้ ต้องตรวจหลายครั้งและต้องพิจารณาตรวจอย่างอื่น ๆ ด้วย

อย่างไรก็ตาม การตรวจระดับน้ำตาลในเลือดย่อมจะมีความสำคัญยิ่งกว่าการตรวจน้ำปัสสาวะแต่อย่างเดียว เพราะจะทำให้ทราบว่าเป็นเบาหวานจริงหรือไม่ และเป็นมากหรือน้อยเพียงใด

แพทย์ให้การบำบัดรักษาเบาหวานอย่างไร ?

การรักษาเบาหวานนั้น การบำบัดมีหลัก ๒ อย่าง คือ การจำกัดอาหารอย่างหนึ่งและการใช้อินซูลินอีกอย่างหนึ่ง

ในการที่จะรักษา จะต้องนึกถึงว่า คนไข้ที่เป็นเบาหวานนั้น เป็นชนิดที่เป็นอย่างอื่น ๆ มากพอควร หรือเป็นมาก

การรักษาเบาหวาน ไม่สามารถที่จะทำการรักษาให้หายโดยเด็ดขาดได้ แต่การรักษาก็เพื่อจะให้อาการต่าง ๆ บรรเทาลงไปอย่างมาก คือ จากเป็นมากมาให้เป็นน้อยที่สุด ดังนั้น การตรวจน้ำปัสสาวะอยู่เสมอ ๆ จึงเป็นวิธีการที่สำคัญและจำเป็นในการรักษา เพื่อว่าจะได้จำกัดอาหารให้ถูกต้อง และใช้ยาได้ถูกขนาดว่าควรเพิ่มหรือลดลงแค่ไหน

การจำกัดอาหาร ถือว่าเป็นหลักสำคัญในการรักษา เพราะไม่จำเป็นจะต้องพึ่งยาฉีดอินซูลินอยู่ตลอดไป ดังนี้ การปฏิบัติตนและการกวดขันเรื่องอาหารเป็นสิ่งที่แพทย์จะแนะนำให้เสมอ โดยที่อาหารจำพวกแป้งทำให้เกิดน้ำตาลได้ทั้งหมด อาหารเบาหวานจึงเป็นอาหารที่จำกัด อาหารจำพวกแป้งและน้ำตาลเป็นส่วนใหญ่ แต่การจำกัดอาหารนั้น ก็จำเป็นจะต้องคำนึงถึงการได้อาหารที่จะให้กำลังแก่ร่างกายได้เพียงพอ จึงเป็นการยุ่งยากมากเหมือนกันในการที่จะให้อาหารที่ถูกต้อง ถ้าหากจะต้องรักษาตัวอยู่กับบ้านฉะนั้นการจำกัดอาหารนั้น จึงจำต้องคอยติดต่อรับคำแนะนำและตรวจอาการต่าง ๆ จากแพทย์อยู่เสมอ หรือไม่ก็ต้องรักษาตัวอยู่ในโรงพยาบาล

เรื่องโรคติดเชื้อต่าง ๆ เป็นเรื่องที่สำคัญอย่างหนึ่ง ถ้าหากเกิดมีโรคใด ๆ ขึ้นในคนไข้เบาหวาน จะทำให้อาการของโรคนั้น ๆ ยิ่งรุนแรงมากขึ้น เพราะความต้านทานต่อโรคต่าง ๆ ในคนเป็นเบาหวานมีน้อยกว่าปกติมาก การรักษาโรคที่เกิดขึ้นจึงเป็นเรื่องที่จะต้องรีบรักษาให้หายไปโดยเร็วที่สุด

การใช้อินซูลินนั้น จะใช้ก็ต่อเมื่อมีความจำเป็นจริง ๆ เท่านั้น มีหลายคนที่พากันคิดว่าการฉีดอินซูลิน ก็เพื่อจะให้คนไข้เบาหวานไม่ต้องห่วงกังวลถึงเรื่องอาหารจะได้รับประทานอาหารอย่างใดก็ได้เต็มที่ ความมุ่งหมายของการใช้อินซูลินก็เพียงเพื่อว่าช่วยจัดระดับของน้ำตาลในเลือดให้ลดต่ำลงมา แล้วจะได้รักษาโดยใช้วิธีจำกัดอาหารต่อไปเท่านั้น

การใช้ยาฉีดอินซูลิน ก็มีความยุ่งยากลำบากอยู่เหมือนกัน เพราะจะต้องคิดคำนวณขนาดที่จะให้ได้ถูกต้อง การให้โดยมิได้คำนึงถึงขนาด ถ้าหากให้น้อยเกินไปก็มิได้ผลเท่าใดนัก แต่ถ้าหากให้เกินขนาดไป อินซูลินใช้น้ำตาลในเลือดมากและเร็วระดับน้ำตาลในเลือดก็จะลดต่ำลงรวดเร็ว ทำให้เกิดภาวะน้ำตาลต่ำลงเป็นอันตรายเหมือนกัน

ภาวะที่มีระดับน้ำตาลในเลือดต่ำลง เมื่อใช้อินซูลินมากเกินขนาดไปนั้นจะปรากฏอาการขึ้นหลังฉีดราว ๔—๖ ชั่วโมง คนไข้จะรู้สึกใจสั่นหวิว ๆ ใจเต้นแรงเหงื่อออก ผิวหนังซีด ตัวเย็น มือและตัวสั่น หอบตื้น ๆ ชักกระตุกและมีอาการช็อค ซึ่งถ้าไม่ได้รับการแก้ไขทันท่วงทีก็อาจตายได้เหมือนกัน

มีคนไข้หลายรายที่ได้รับอินซูลิน ทั้ง ๆ ที่ให้ขนาดอย่างถูกต้องตามคิดคำนวณให้ และคนไข้เองก็ได้ปฏิบัติตนถูกต้อง ตามคำแนะนำของแพทย์ทุกประการ น้ำตาลในปัสสาวะและในเลือดก็ยังคงสูงอยู่นั่น ก็เป็นเรื่องที่จะต้องค้นหาสาเหตุและคิดถึงว่าอาหารที่ให้คนไข้นั้น ยังให้เป็นจำนวนมากเกินไปหรือไม่ มีโรคติดเชื้ออื่น ๆ อยู่หรือเปล่า เช่นฝีเล็ก ๆ หรือฝีฝักบัว หรือโรคอื่นใดก็ตามที่ทำให้มีไข้ คนไข้ได้ออกกำลังกาย หรือปฏิบัติงานของตนตามปกติหรือไม่ เพราะถ้าไม่ได้ออกกำลังกายหรือทำงานใด ๆ เลย ร่างกายก็มิได้ใช้น้ำตาลมากตามสมควร นอกจากนั้นอารมณ์ต่าง ๆ และความทุกข์ร้อนในใจถ้าหากมีมาก จะทำให้น้ำตาลถูกขับออกจากตับมาก น้ำตาลก็จะเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ โดยเหตุนี้จึงจำต้องใช้อินซูลินเพิ่มขนาดขึ้นไปอีก

การรักษาเบาหวานนั้นไม่เพียงแต่ยุ่งยากลำบากดังกล่าว การที่จะรักษาให้จำนวนน้ำตาลลดลงมาอยู่ในระดับที่มีอาการน้อยมาก ก็มิใช่จะกระทำได้ในระยะเวลาอันสั้นเพียง ๒—๓ วัน สาเหตุอื่นและสิ่งแวดล้อมจะต้องนำมาคิดเพื่อการบำบัดให้ถูกต้องสมบูรณ์อีกด้วย จะต้องคิดถึงอายุ เพศ น้ำหนัก สิ่งแวดล้อม การครองชีพต่าง ๆ และเหตุอื่น ๆ อีกหลายประการ จึงจะให้การบำบัดเป็นผลอันพอใจได้

ฝีฝักบัวกับโรคเบาหวาน

ฝีฝักบัวเป็นฝีชนิดที่รุนแรงมากยิ่งกว่าฝีธรรมดาอื่น ๆ จะเกิดมีการเน่าตายของผิวหนัง ไขมัน ใต้ผิวหนัง และอาจจะเน่าตายลงไปถึงชั้นกล้ามเนื้อเกิดขึ้นเนื่องจากเชื้อจำพวกที่ทำให้เกิดหนอง มักจะเกิดในคนที่ร่างกายอ่อนแอเพราะโรคใด ๆ ก็ตาม แต่ฝีฝัก

บัวกับโรคเบาหวานชอบที่จะเกิดเป็นโรคคู่กันไปอยู่เสมอ เพราะการเกิดผื่นคัน การเกา การถลอก การเป็นแผลเพียงเล็กน้อย เชื้อต่าง ๆ ก็เข้าสู่แผลทำให้เกิดเป็นฝีหัวเล็ก ๆ หลายหัวรวมกันขึ้น และโดยเหตุที่พวกเป็นโรคเบาหวานความต้านทานต่อโรคต่าง ๆ มีต่ำลง อีกทั้งเลือดมีน้ำตาลมาก เหมาะที่เชื้อนั้นจะใช้เป็นอาหารให้มันเจริญเพิ่มขึ้นได้มาก ๆ นั่นเอง ฝีฝักบัวจึงมักเกิดขึ้นในพวกคนไข้เบาหวาน

ฝีฝักบัวคือฝีหัวเล็ก ๆ หลายหัวรวมกันขึ้น อาจเกิดที่ใด ๆ ก็ได้ แต่ที่ชอบเกิดได้มาก ๆ ก็คือแถวต้นคอ และกลางหลัง เพราะบริเวณนี้หนังหนาและมีเลือดมาเลี้ยงน้อย

ลักษณะของฝีฝักบัวจะสังเกตได้ว่าผิดกับฝีธรรมดา ถ้าสังเกตให้ดีฝีฝักบัวจะมีอาณาเขตที่อาจแบ่งเป็น ๓ วงด้วยกัน วงในหรือที่ยอดจะเห็นเป็นฝีเล็ก ๆ จุดขาว ๆอยู่หลายหัว วงกลางที่ถัดออกมารอบ ๆ จะเห็นผิวหนังเป็นสีแดงคล้ำหรือสีม่วง ๆ ซึ่งเป็นบริเวณที่จะเกิดการเน่าหลุดออกมาต่อไป และวงนอกซึ่งค่อนข้างกว้าง และแข็งเป็นวงฐานของฝีฝักบัวนั้น

ฝีฝักบัวจะนูนสูงขึ้น บวม แดง ร้อน และมีอาการเจ็บปวดอย่างมาก แต่จะแปลกไปกว่าฝีธรรมดาอยู่อย่างหนึ่งคือ ตลอดเวลาจะไม่มีการน่วมที่บอกถึงลักษณะของการสุกงอมของฝีเหมือนฝีธรรมดาเลย เมื่อฝีแตกก็หมายถึงว่าเนื้อเน่าต่างของฝีนั้นหลุดออกมาจนเป็นแผลกว้างใหญ่มาก คนไข้มักมีไข้สูง คลื่นไส้ อาเจียน เบื่ออาหาร ปวดศีรษะ และเจ็บปวดรุนแรงจนนอนไม่หลับ ถ้ายิ่งมีเชื้อหนองเล็ดลอดเข้าสู่กระแสเลือดได้ อาการจะรุนแรงและหนักยิ่งขึ้น

ในปัจจุบันนี้ ยาทำลายเชื้อและยาปฏิชีวนะต่าง ๆ ที่ดี ๆ มีมาก การผ่าตัดและตัดเอาเนื้อเน่า ๆ ต่าง ๆของฝีออก เป็นวิธีที่ปลอดภัยยิ่งขึ้นกว่าสมัยก่อน ๆ มากแต่ถ้าฝีฝักบัวเกิดขึ้นในคนที่เป็นเบาหวานแล้ว การรักษาเบาหวานไปพร้อม ๆ ด้วยเป็นสิ่งที่จำเป็นจะต้องกระทำ

ฝีฝักบัวนั้นผิดกับฝีธรรมดาอีกอย่างหนึ่งก็คือ เมื่อหายแล้วก็มักจะเกิดเป็นแผลใหญ่และกว้างมาก เพราะการเน่าตายของผิวหนังมีมากนั่นเอง

ได้คุยกันถึงเรื่องเบาหวานมาก็มากพอสมควรแล้ว จึงใคร่จะบอกกล่าวว่าการเป็นเบาหวานนั้น แม้จะรักษาให้หายขาดมิได้โดยเด็ดขาดก็จริง แต่ก็มิใช่ว่าจะตื่นตระหนกตกใจจนเกินควร จนเป็นเหตุให้คิดมากเกิดอารมณ์ต่าง ๆ ผิดปกติขึ้นเพราะคนที่เป็นเบาหวานนั้นถ้าหากรู้จักปฏิบัติตนให้ถูกต้องก็ย่อมจะมีชีวิตยืนยาว และเป็นปกติสุขได้เช่นคนปกติอื่น ๆ เบาหวานสามารถที่จะรักษาให้อาการลดน้อยลงไปได้จนเกือบจะเหมือนกับคนปกติทั้งหลาย อารมณ์ที่ผิดปกติต่าง ๆ ความตื่นตกใจ ความหวาดระแวงต่าง ๆ นั้น ทำลายชีวิตคนเรามาเป็นจำนวนมากยิ่งกว่าอาการของเบาหวานเสียอีก □ □

พิมพ์ที่โรงพิมพ์ศูนย์การทหารราบ ค่ายธนะรัชต์ ปราณบุรี พ.ท. เชษฐ พัวพานิช ผู้พิมพ์ผู้โฆษณา 2520